

Krajobrazna studija

Grada Slatine

KRAJOBRAZNA STUDIJA GRADA SLATINE

s tipološkom klasifikacijom krajobraza i
smjericama za planiranje zelene infrastrukture u
okviru zelene urbane obnove

Darija Perković Bošnjak, mag.ing.prosp.arch..
ovlaštena krajobrazna arhitektica

Slatina
izvor slike <https://earth.google.com/web/>

studija KRAJOBRAZNA STUDIJA GRADA SLATINE
s tipološkom klasifikacijom krajobraza i
smjernicama za planiranje zelene
infrastrukture u okviru zelene urbane
obnove

izrađivač KREATIVNA RJEŠENJA
j.d.o.o. za arhitektonske djelatnosti
savjetovanje, istraživanje i razvoj u
arhitektonskom, biotehničkom i
interdisciplinarnom području
i
EUSTRATEG
obrt za savjetovanje
za EU fondove i strateško planiranje

naručitelj GRAD SLATINA

voditelj izrade studije Darija Perković Bošnjak,
I autor studije mag.ing.prosp.arch.
ovlaštena krajobrazna arhitektica

datum izrade siječanj/veljača 2023. godine

U okviru izrade Strategije zelene urbane obnove Grada Slatine, bilo je potrebno izraditi Krajobraznu studiju kojom će se opisati krajobrazna osnova Grada Slatine, vredovati prepoznate kvalitete i prisutne ugroze krajobraza te dati preporuke i smjernice za odmjereno i uravnoteženo korištenje prostora usklađeno s posebnostima krajobraza i razvojnim interesima.

Krajobraz je sastavnica prostora nastala međudjelovanjem prirodnih i antropogenih čimbenika kroz vrijeme, odražava raznolikost i nedjeljivost prirodnog i kulturnog naslijeđa, uključuje i nematerijalnu komponentu asocijacija, simbolike i memorije, osnova je zavičajnog i nacionalnog identiteta, slika povijesne slojevitosti, okruženje za život u sadašnjosti i polazište za budućnost. Budući da ima važnu ekološku, društvenu i gospodarsku ulogu, preduvjet je održivog razvoja.

Zdravi i uravnoteženi krajobrazi su od nezamjenjivog i neizmjernog značaja za kvalitetu života i opstanak ljudi. Iz tog razloga je pitanje kvalitete urbanih krajobraza jedno od temelja zelene urbane obnove, kojom se nastoji obnoviti, oživjeti ili stvoriti održive i otporne urbane prostore. U tom procesu je zelena infrastruktura grada, jedina živa (prirodna) komponenta urbanog tkiva, od presudnog značenja. Stoga je ovom Studijom dan poseban osvrt na stanje i potencijale zelene infrastrukture Slatine, kao dijela najveće prirodne vrijednosti slatinskog krajobraza – šume.

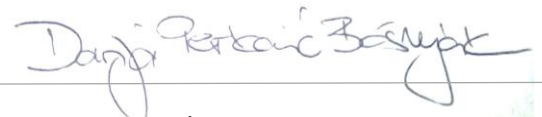
Premda je istraživanje krajobraza i izrada krajobraznih studija europska obaveza i standard, u Republici Hrvatskoj je u praksi još uvijek relativno rijetko. S obzirom na to da na državnoj razini nije uspostavljena standardizirana metodologija izrade krajobrazne studije te da su krajobrazi Grada Slatine do sada nedovoljno istraženi, provedeno je opsežno istraživanje kroz sistematiziranje teorijske, zakonodavne i prostornoplanske osnove te prostornu i stratešku analizu.

Identificirani su čimbenici krajobraza Grada Slatine - prostorna osnova (prirodno-geografski elementi), kulturno-povijesna, društveno-gospodarska i strukturno-vizualna obilježja. Provedena je tipološka klasifikacija krajobraza Grada Slatine, kojom je prostor podijeljen na dva opća krajobrazna tipa - nizinski suvremeni ruralni opći krajobrazni tip i brežuljkasti prirodni opći krajobrazni tip, unutar kojih je drugom razinom klasifikacije određeno i opisano jedanaest krajobraznih tipova - manjih homogenih cjelina specifičnih obilježja. Tipološka klasifikacija krajobraza Grada Slatine je provedena prvenstveno s obzirom na reljefna obilježja, površinski pokrov i namjenu površina te tipologiju naselja, kulturu građenja i uređenja prostora. Kako bi se rezultati istraživanja što točnije predstavili te kako bi se olakšala njihova usporedba, provjera i buduća nadogradnja, interpretacija rezultata je provedena s obzirom na administrativne granice naselja.

Najveće vrijednosti krajobraza Grada Slatine, koje treba očuvati i unaprijediti, su prirodne vrijednosti (bjelogorične šume brežuljaka i nizina, površinske vode) i tradicija ruralnog kraja (ekstenzivna poljoprivreda, tradicija vinarstva i vinogradarstva, lov i ribolov), kao osnova za postojeću dominantnu gospodarsku djelatnost – poljoprivredu te za razvoj turizma kao gospodarske djelatnosti s najvećim razvojnim potencijalom za budućnost slatinskog kraja. Najizraženije ugroze, koje treba ublažiti ili spriječiti, su fragmentacija i nestajanje šume uslijed krčenja i prenamjene zemljišta (gubitak najveće vrijednosti krajobraza) te spajanje izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo, posebno u nizinskim naseljima (gubitak graditeljske baštine, kulture i identiteta krajobraza).

Zaključno su dane sveobuhvatne preporuke i smjernice za očuvanje, zaštitu i upravljanje krajobrazom Grada Slatine, s obzirom na strateške i planske dokumente te rezultate provedenih prostorne i strateške analize. Dane su i posebne smjernice za očuvanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora (uređenje naselja i javnih zelenih površina, gradnja, vizure) te za očuvanje prirodne komponente krajobraza kroz formiranje zelene infrastrukture grada, zelenu urbanu obnovu i urbanu sanaciju – tako da buduća zelena infrastruktura bude ujedno i koridor rekonstrukcije šume, dio gradskih zona predviđenih za sanaciju te da se uključi u područja ambijentalnih vrijednosti grada.

Krajobraz Grada Slatine je, kao prostorna kvaliteta i čimbenik razvoja, zadovoljavajuće zastupljen u strateškim i planskim dokumentima županijske razine te na lokalnoj razini u Prostornom planu uređenja Grada Slatine. Startegija razvoja Grada Slatine, kao glavni gradski razvojni dokument te prostorni planovi niže razine (Urbanistički plan uređenja Slatine te Centar, Slatina) ne uključuju krajobraz kao kompleksnu višeslojnu kategoriju, vrijednost i potencijal, osim zasebno i nepovezano neke njegove pojedine sastavnice. Rezultati ove Studije stoga mogu biti korisni i uključeni u buduće gradske strateške i planske dokumente, kao doprinos očuvanju krajobraznih vrijednosti Grada Slatine, identiteta, održivosti, otpornosti te budućem razvoju slatinskog kraja.

Darija Perković Bošnjak, mag.ing.prosp.arch.
ovlaštena krajobrazna arhitektica

Sažetak, Popis tablica, Popis grafičkih priloga

- 01 UVOD**
1.1. Krajobraz 1.2. Krajobrazna studija 1.3. Svrha i cilj krajobrazne Studije 1.4. Prostorni obuhvat Studije
- 02 PREGLED RELEVANTNIH POLITIKA, PROPISA, PROJEKATA, STRATEŠKIH I PLANSKIH DOKUMENATA**
2.1. Krajobraz kao tema u europskom i globalnom kontekstu, 2.2. Krajobraz u zakonodavstvu Republike Hrvatske 2.3. Krajobraz u strateškim i planskim dokumentima Virovitičko-podravске županije, 2.4. Krajobraz u strateškim i planskim dokumentima Grada Slatine
- 03 METODOLOGIJA IZRADE KRAJOBRAZNE OSNOVE**
3.1. Izvori podataka, 3.2. Pregled primjene metodologije pri izradi krajobrazne studije u Republici Hrvatskoj, 3.3. Sastavnice krajobrazne osnove
- 04 KRAJOBRAZNA OSNOVA GRADA SLATINE**
4.1. Čimbenici krajobraza Grada Slatine
4.1.1. *Prostorna osnova (prirodno-geografski elementi)*, 4.1.2. *Kulturno-povijesna obilježja*, 4.1.3. *Društveno-gospodarska obilježja*, 4.1.4. *Strukturno-vizualna obilježja*,
4.2. Tipološka klasifikacija krajobraza Grada Slatine
4.2.1. *Područje Grada Slatine u širem krajobraznom okruženju*, 4.2.2. *Opći krajobrazni tipovi Grada Slatine*, 4.2.3. *Krajobrazni tipovi Grada Slatine*
4.3. Vrednovanje krajobraza Grada Slatine
4.3.1. *Prostorna analiza krajobraza Grada Slatine*, 4.3.2. *Strateška analiza krajobraza Grada Slatine*
4.4. Preporuke i smjernice za odmjereno i uravnoteženo korištenje prostora usklađeno s posebnostima krajobraza i razvojnim interesima
4.4.1. *Smjernice proizašle iz prostorne i strateške analize krajobraza*, 4.4.2. *Očuvanje prirodne komponente krajobraza kroz zelenu infrastrukturu grada, zelenu urbanu obnovu i urbanu sanaciju*, 4.4.3. *Očuvanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora*

OPĆI PRILOZI

LITERATURA I IZVORI

Ukupno 117 stranica, 13 tablica, Slika 121 i Grafova 7

Sukladno odredbama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, kopiranje, precrtavanje, umnožavanje i/ili modificiranje u elektroničkom i mehaničkom obliku ovog dokumenta ili njegovih dijelova nije dopušteno bez pisanog odobrenja autorice Darije Perković Bošnjak. Njegovo korištenje mora biti u skladu s izvornim znanstvenim publiciranjem, uz jasno istaknuto citiranje autorskog djela.

01

UVOD

„Krajobraz je od životnog značenja za kvalitetu i raznovrsnost europskog kulturnog identiteta, ekologije i društva, i pridonosi gospodarstvu.”

točka 50., Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona, 2013.

1.1. KRAJOBRAZ

Krajobraz je javno dobro od općeg interesa. Kao prirodno bogatstvo, resursna osnova i ambijentalna vrijednost, ima važnu ulogu u osiguranju kvalitete života i preduvjet je uravnoteženog i održivog razvoja s važnom ekološkom, društvenom i gospodarskom ulogom. Sastavnica je prostora nastala međudjelovanjem prirodnih i antropogenih čimbenika kroz vrijeme. Odražava raznolikost i nedjeljivost prirodnog i kulturnog naslijeđa. Nije samo materijalni objekt, nego i skup asocijacija, simbolike i memorije, slika povijesne slojevitosti te osnova zavičajnog i nacionalnog identiteta. Stoga je sveukupno krajobrazno bogatstvo, ne samo formalno prepoznati i zaštićeni iznimno vrijedni krajobrazi, važno kao kolektivna baština.

Zbog sve izraženijih i sveprisutnih utjecaja čovjeka te tragova ljudskih djelatnosti na gotovo svim područjima na Zemlji, napušta se nekadašnja općenita podjela krajolika na nepromijenjene prirodne (netaknuta prirodnost podložna isključivo prirodnim silama, bez ljudskog utjecaja) i na kulturne ili kultivirane (s tragovima međudjelovanja čovjeka i prirode). Može se reći da su gotovo svi krajobrazi kulturni krajobrazi, jer imaju i materijalna i nematerijalna obilježja, oblikuje ih čovjek iz određenih funkcionalnih razloga, izloženi su utjecajima i čovjeka i prirode, te su odraz njihova međudjelovanja.

No, tumačenja pojma *kulturni krajobraz* su razna, npr. granica između prirode i kulture, još uvijek prepoznatljiv prirodni krajobraz s vidljivim ljudskim djelovanjem, svaki krajobraz izmijenjen od čovjeka, kulturno naslijeđe (povezano s umjetnošću, religijom i tradicijom), povijesni krajobraz (uključujući etnološku, arheološku i memorijalnu vrijednost), te je, zbog različite terminologije i tipološke podjele, istraživanje krajobraza otežano.

U suvremenoj literaturi se često primjenjuje podjela (kulturnih) krajobraza s obzirom na njihove materijalne elemente i funkcionalne kriterije (funkcionalno-ekološki stupnjevi), pa razlikujemo prirodni i poluprirodni krajobraz, tradicijski ruralni krajobraz, suvremeni ruralni krajobraz, urbani krajobraz.

Zbog neodvojive veze s ljudskom prisutnošću i djelovanjem, krajobrazi su izloženi stalnim promjenama. Razvojni pritisci su sve prisutniji i izraženiji u krajobrazima, čije kvalitete postaju sve ugroženije, a problem odmjerenog, svrhovitog i kompromisnog upravljanja prostorom postaje sve važniji.

Republika Hrvatska je potpisnica Europske konvencije o krajobrazima Vijeća Europe (*Council of Europe Landscape Convention, Firenca 2000.*), na osnovu čega je 2002. godine donesen Zakon o potvrđivanju konvencije o europskim krajobrazima (NN 12/2002), kojim je krajobraz prepoznata bitna sastavnica čovjekova okruženja, izraz raznolikosti kulturne i prirodne baštine te temelj identiteta područja.

Preuzeta je obveza jačanja javne svijesti o vrijednosti, ulozi i promjenama u krajobrazima te obveza da se svi krajobrazi prepoznaju i karakteriziraju, analiziraju njihove značajke, snage i pritisci uslijed kojih se mijenjaju, vodeći brigu o posebnim vrijednostima koje im pripisuju dionici i stanovništvo, te da se uspostave instrumenti i alati s ciljem za njihovu zaštitu, upravljanje i planiranje. U tu svrhu se izrađuje krajobrazna studija.

1.2. KRAJOBRAZNA STUDIJA

Krajobrazna studija je višedisciplinarna stručna podloga koja na temelju sveobuhvatne analize antropogenih (kulturnih, oblikovnih, nematerijalnih) i prirodnih čimbenika daje uvid u krajobrazna obilježja, raznolikost, potencijale, osjetljivost, stanje i jedinstvenost promatranog područja. To je strateški planski dokument kojim se definira krajobrazna osnova promatranog područja, kao polazište za održivi razvoj prostora - kvalitetnije planiranje, upravljanje i korištenje prostora, primjerenu zaštitu i unaprjeđenje krajobraznih obilježja te uvećanje kvalitete života ljudi.

Raznolikost krajobraznih obilježja je kulturno i prirodno bogatstvo promatranog područja. Opisuje se na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini identifikacijom područja zajedničkih obilježja te određivanjem krajobraznih regija, općih krajobraznih tipova, krajobraznih područja i uzoraka.

Krajobrazi Republike Hrvatske još su nedovoljno istraženi i valorizirani, a općeprihvaćena metodologija istraživanja i tipološka klasifikacija na nacionalnoj razini nije uspostavljena, iako Zakon o potvrđivanju konvencije o europskim krajobrazima (NN 12/2002) i Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (106/2017, 76/2013) propisuju uspostavu Krajobrazne osnove Hrvatske kao prostornoplanske osnove državne razine kojom bi se hrvatski krajobrazi prepoznali, vrednovali i kojom bi se dale preporuke za njihovu zaštitu, uređenje i korištenje u funkciji očuvanja prirodnih i stvorenih vrijednosti, raznolikosti i identiteta prostora te kako bi se usmjerila izrada krajobraznih studija regionalne i lokalne razine.

Trenutačno se u Hrvatskoj izrađuju krajobrazne studije različite po strukturi, metodologiji i obuhvatu. Jedan od najrelevantnijih dokumenata iz tog područja je Sadržajna i metoda podloga Krajobrazne osnove Hrvatske - zbirka različitih krajobraznih studija koja daje prijedloge razmatranja hrvatskih krajolika s više različitih pristupa i gledišta.

„Županijskim prostornim planom nije moguće detaljno strukturno definirati različite oblike krajolika. Stoga je jedan od ciljeva prostornih planova uređenja općina/gradova da definiraju krajolik predmetnog područja prema njegovim značajkama (prirodni, kultivirani, izgrađeni krajolik).

U cilju što kvalitetnije zaštite i očuvanja krajobraznih vrijednosti potrebno je uspostaviti krajobraznu osnovu Županije u kojoj bi se objedinili odgovarajući podaci o prirodnim, agroekološkim, rekreacijskim, kulturno-povijesnim i drugim vrijednostima i obilježjima prostora te se isti trajno dopunjavali sukladno novim stručnim spoznajama.

Detaljna inventarizacija mora biti jedan od ciljeva prilikom izrade prostornih planova uređenja gradova/općina. S obzirom na unutarnju strukturu područja manje prostorne cjeline mogu se raščlaniti i podijeliti na predjele zajedničkih specifičnih obilježja, što je zadatak prostornih planova područja posebnih obilježja i prostornih planova uređenja općina/gradova.”

Prostorni plan Virovitičko-podravске županije, Ciljevi, 2.2.4. Zaštita krajobraznih vrijednosti

Krajobrazna studija za područje Grada Slatine se izrađuje za potrebu izrade Strategije zelene urbane obnove Grada Slatine. Studija se odnosi na sveukupnu krajobraznu raznolikost Grada.

Posredno, ova studija daje znanstveni i stručni doprinos u metodološkom smislu, doprinosi popularizaciji teme krajobraza i razvoju kulture održivog korištenja prostora. Doprinosi očuvanju i unaprjeđenju identiteta Grada Slatine, uvećanju kvalitete života te pomaže prilagodbi klimatskim promjenama i jačanju otpornosti na rizike.

Studija ne nudi konačno rješenje za pitanja planiranja, zaštite, uređenja i upravljanja krajobrazima Grada, nego je polazište za implementaciju teme krajobraza u relevantne strateške i planske dokumente Grada, poticaj za međusektorsku višedisciplinarnu suradnju te za daljnje aktivnosti prvenstveno iz područja prostornog uređenja, zaštite prirodne i kulturne baštine, urbanog, turističkog i ruralnog razvoja.

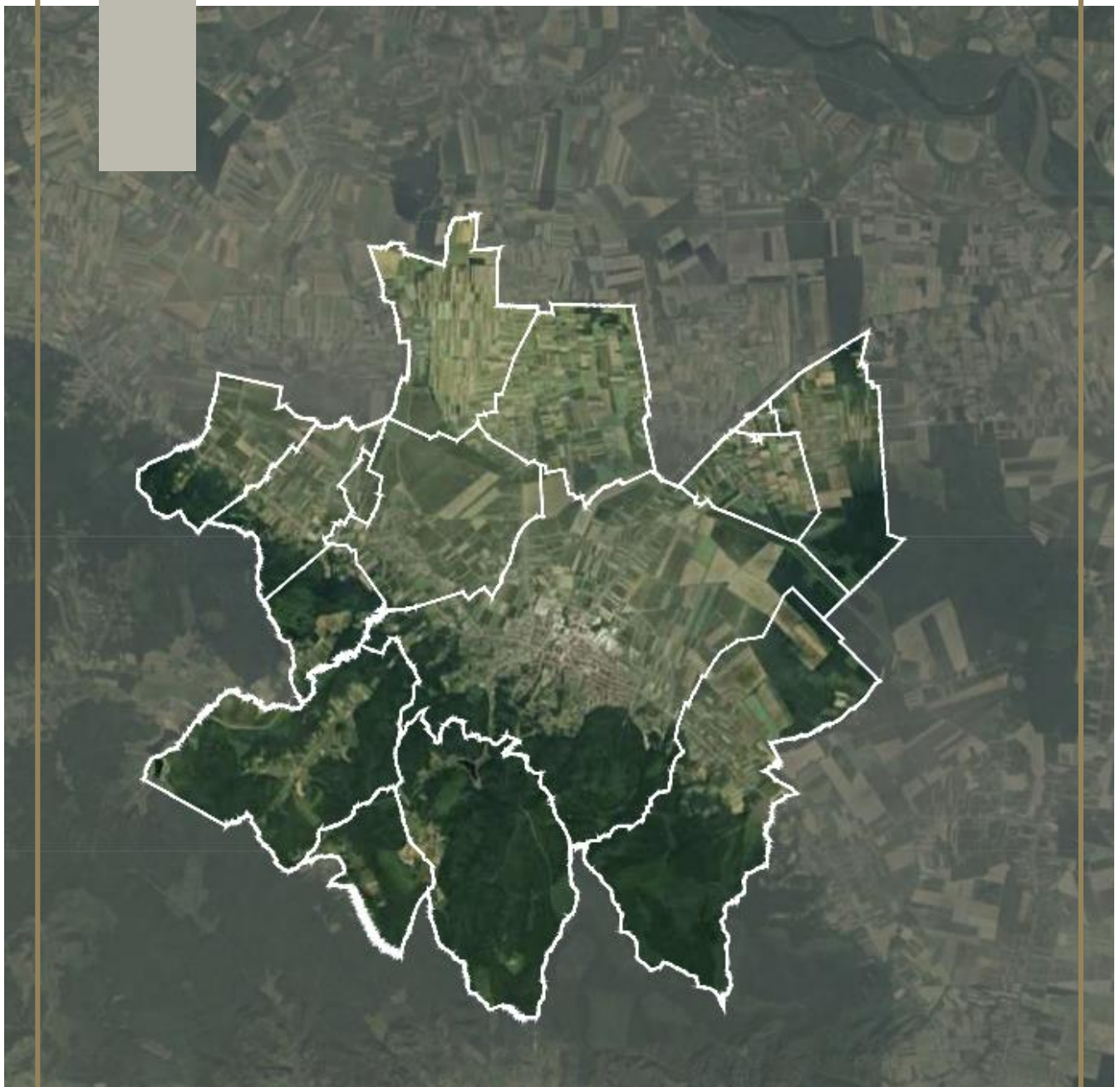
Primarni cilj Krajobrazne studije Grada Slatine

je iznjedriti najvažnije spoznaje o krajobraznim obilježjima promatranog područja.

Sekundarni ciljevi su:

- Identificirati, kartirati i opisati krajobrazne tipove Grada Slatine
- Istaknuti krajobrazne vrijednosti i potencijale te osjetljivost na razvojne pritiske
- Dati preporuke i smjernice za odmjereno i uravnoteženo korištenje prostora usklađeno s posebnostima krajobraza i razvojnim interesima, uključujući
 - smjernice za očuvanje prirodne komponente krajobraza kroz zelenu infrastrukturu grada, zelenu urbanu obnovu i urbanu sanaciju

Krajobrazna studija Grada Slatine je izrađena uzimajući u obzir ciljeve, mjere i aktivnosti relevantnih globalnih, europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih politika, strategija i planova.

Slika 01 **Prostorni obuhvat** Krajobrazne studije

„U sastav grada, osim gradskog naselja, mogu biti uključena i prigradska naselja, koja s njime čine prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu povezanu dnevnim migracijskim kretanjima i svakodnevnim potrebama stanovnika lokalnog značenja.”

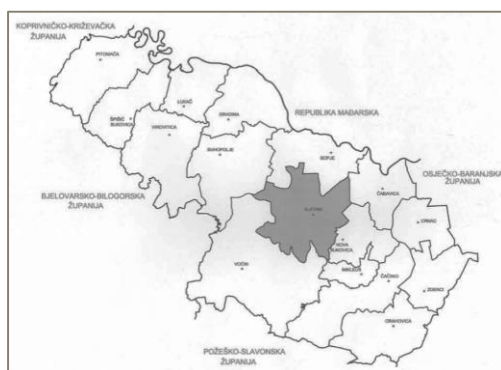
Strategija prostornog uređenja RH

1.4. PROSTORNI OBUHVAT KRAJOBRAZNE STUDIJE

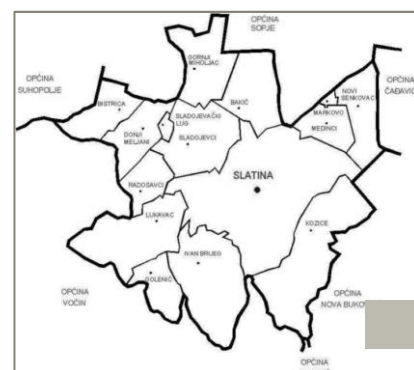
Slika 02

Položaj Slatine u Republici Hrvatskoj

Slika 03

Položaj Grada Slatine u Virovitičko-podravskoj županiji

Slika 04

Grad Slatina

Virovitičko-podravska županija se nalazi u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske na dodiru Središnje i Istočne Hrvatske. S obzirom na prirodno-geografska obilježja, istočni dio Županije se nalazi na prostoru Slavonske Podravine, a zapadni dio na prostoru Bilogorske Podravine. Prostor Županije je izdužen u smjeru istok-zapad i karakterizira ga jasna podjela na sjeverni dio podravske nizine i južni brdsko-planinski prostor (sjeverne padine Bilogore, Papuka i Krndije). U Županiji se nalaze tri grada: Virovitica, Orahovica i Slatina, te 13 općina.

Krajobrazna studija se izrađuje za područje Grada Slatine, kategoriziranog kao manje regionalno središte, koji je razvijenošću i s površinom od 166,75km² drugi po veličini grad u Virovitičko-podravskoj županiji (8,25% površine Županije), u čijem središnjem dijelu nalazi. Grad Slatinu čine središnje naselje u regiji - grad Slatina i 14 prigradskih naselja: Bakić, Bistrička, Donji Meljani, Golenid, Gornji Miholjac, Ivanbrijeg, Kozice, Lukavac, Markovo, Medinci, Novi Senkovec, Radosavci, Sladojevački Lug i Sladojevci. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, Grad Slatina ima 11503 stanovnika, a prevladajuće gospodarske djelatnosti su prerađivačka industrija, poljoprivreda i trgovina.

Grad Slatina se nalazi na kontaktnom području između južnog brdskog prostora obronaka Papuka i Krndije te sjevernog nizinskog prostora. Najvećim vrijednostima gradskog područja se smatraju šume, poljoprivredno zemljište, visoka kvaliteta zraka, vodotoci i jezera.

Glavni problemi promatranog prostora su negativni demografski trendovi, smanjenje i degradacija šumskih površina, usitnjenost poljoprivrednog zemljišta, niska konkurentnost poljoprivrednih proizvoda, nedovoljna otpornost na nepoželjne posljedice klimatskih promjena (poplavni bujični karakter potoka, posebno obrana od urbanih poplava, navodnjavanje u poljoprivredi) te nedovoljna turistička valorizacija prirodne i kulturne baštine.

Tablica 01

Pregled najvažnijih međunarodnih dokumenata koji se odnose na krajobraz

Naziv dokumenta	Kontekst u kojem je zastupljen krajobraz
New European Bauhaus (2020.)	Transdisciplinarna inicijativa koja povezuje politiku European Green Deal-a sa životnim okolišem ljudi. Potiče stvaranje održivih i inkluzivnih prostora inspiriranih kulturom i u skladu s prirodom, okolišem i planetom . Krajobrazna arhitektura je zastupljena kao jedna od osnova inicijative.
Teritorijalna agenda 2030 (2020.)	Okvir za djelovanje u cilju promicanja teritorijalne kohezije u Europi usmjerena na jačanje svijesti i ovlasti lokalnih i regionalnih zajednica u cilju zaštite, obnove, iskorištavanja i ponovnog korištenja njihovih (izgrađenih) okoliša, krajobraza. Podupire razvoj zelene i plave infrastrukture koja povezuje i ojačava ekosustave.
Program ESPON	ESPON (European Spatial Planning Observation Network) je europska mreža za praćenje prostornog razvoja
European Green Deal (2019.)	Usmjeren ka suočavanju s klimatskim promjenama i degradacijama okoliša . Jedan od ciljeva je osigurati čist zrak, čistu vodu i tla, bioraznolikost.
Amsterdamski pakt (2016.)	Među prioritetnim temama su održivo korištenje zemljišta i rješenja prihvatljiva za prirodu – vraćanje prirode u urbana područja, zelena infrastruktura kao rješenje za prilagodbu klimatskim promjenama .
Nova urbana agenda, Quito (2016.)	Globalna strategija urbanizacije i održivog urbanog razvoja u kontekstu urbanog krajobraza sagledava važnost javnih zelenih prostora i urbano-ruralnog kontinuuma. Prirodni resursi u gradovima – štite i poboljšavaju ekosustave i ekološke usluge, smanjuju zagađenje zraka, smanjuju rizik od katastrofa, stvaraju povećanu društvenu i gospodarsku vrijednost. Osnivanje mreže urbanog zelenila pridonosi urbanoj otpornosti, kvaliteti zraka, privlačnosti urbanog krajobraza i očuvanju vrsta.
Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona (2013.)	Krajobraz je od životnog značenja za kvalitetu i raznovrsnost europskog kulturnog identiteta, ekologije i društva i pridonosi gospodarstvu. Bitno je očuvati raznolikost krajobraza, ograničiti širenje gradova u zaleđe (prirodna i ruralna područja), cijeniti osobitosti načina života, povijesni urbani krajobraz je osnovni segment konkurentnosti Europe. Ublažavanje posljedica ekstremnih pojava koje nastaju zbog klimatskih promjena – regulacijom vodotoka, više šumskih i zelenih površina u gradovima. ključni čimbenik u razvoju krajobraza je participativna demokracija (aktivno uključivanje građana).
INSPIRE Direktiva (2007.)	Uspostavlja Infrastrukturu za prostorne podatke na razini EU, koja je podrška okolišnim politikama
Okvirna konvencija o vrijednosti kulturne baštine za društvo (2005.)	Kulturna baština je skupina dobara naslijeđenih iz prošlosti koje ljudi identificiraju kao odraz i izričaj svojih vrijednosti, vjerovanja, znanja i tradicija. Uključuje sve aspekte okoliša koji proizlaze iz međusobnog djelovanja ljudi i mjesta u vremenu, tako i krajobrazna raznolikost.
Konvencija o Europskim krajobrazima Vijeća Europe (2000.)	Prvi međunarodni ugovor čiji je isključivi predmet zaštita, upravljanje i jačanje europskog krajobraza . Priznaje važnost svih krajobraza, ne samo iznimnih, s obzirom na njihov odlučujući utjecaj na kvalitetu života, i činjenicu da zaslužuju pažnju u sklopu krajobrazne politike.
Krajobrazna karta Europe LANMAP2 (1995.)	Biofizički pristup – podaci o klimi, nadmorskim visinama, geološkoj podlozi i korištenju prostora
Paneuropska strategija zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (1992.)	Inicirana je izrada peneuropske karte krajobraza kojom bi se odredili različiti krajobrazni tipovi, njihova obilježja, osjetljivost te geografska lokacija i distribucija
UNESCO World Heritage Convention (1972.)	Sagledava zaštitu prirodne i kulturne baštine kao nedjeljivih vrijednosti u prostoru koji svjedoči o interakciji čovjeka i prirode
Atenska povelja (1933.)	Sagledava krajobraz u urbanom kontekstu, ističe se važnost urbanih otvorenih zelenih površina za stanovanje i slobodno vrijeme. Zelene površine nemaju svrhu ukrašavati grad, nego trebaju imati svrhu i funkciju. Važno je valorizirati prirodu u okruženju – šume, brda, rijeke, jezera...

2.1. KRAJOBRAZ KAO TEMA U EUROPSKOM I GLOBALNOM KONTEKSTU

„Prostorno planiranje učinkovito je oruđe za zaštitu i unaprjeđenje ovih elemenata, kao i sredstvo za stvaranje novih otvorenih prostora i obnavljanje oštećenih krajolika koji povezuju urbano tkivo i ublažavaju negativne učinke nekontrolirane urbanizacije.”

točka 54., Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona, 2013.

U Europi je zanimanje javnosti za životno okruženje prisutno desetljećima. Stoga je u zakonodavstvu brojnih europskih zemalja krajobraz kao temeljno ljudsko pravo i vrijednost prisutan od 40ih godina dvadesetog stoljeća do danas. Krajobraz se štiti izravno i posredno, institucionalno i legislativom – kroz sektorske zakone, temeljne zakone i Ustave mnogih europskih zemalja. Jedinstveno zakonodavstvo iz područja prostornog planiranja ne postoji na razini Europske unije, nego su prostorne politike Europske unije definirane kroz niz dokumenata (uredbe, direktive, preporuke, mišljenja, odluke) čija se načela i osnovne postavke ugrađuju u nacionalna zakonodavstva (Tablica 01).

Krajobraz se kao ustavna kategorija spominje u ustavima Italije, Njemačke, Švicarske i Portugala, dok se neizravno kao sastavnica okoliša štiti ustavima Grčke, Španjolske, Turske, Nizozemske i Belgije.

Zakoni o krajobrazu su rijetki i postoje u Njemačkoj, Francuskoj, Italiji, Češkoj i Slovačkoj. Nadležnost za krajobraz je najčešće u sektorskom zakonodavstvu i to u području prostornog planiranja, zaštite prirode, zaštite kulturne baštine i šuma.

Na razini Europske unije ne postoji sveobuhvatan i općeprihvaćen instrumentarij zaštite i upravljanja krajobrazom, iako tendencije postoje, nego se time bavi niz sektorskih dokumenata koje donosi Vijeće Europe (npr. Konvencija o zaštiti biološke raznolikosti, Paneuropska strategija zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, Konvencija o europskim krajobrazima).

Razvojne politike Europske unije su usmjerene na održivi razvoj temeljen, između ostalog i na uravnoteženom prostorno-ekološkom razvoju, a europsko prostorno planiranje je osnovni alat za ostvarenje jednog od strateških ciljeva europskog razvoja – teritorijalne kohezije. Koncept europskog prostornog razvoja i planiranja počiva na poštovanju geografskih, povijesnih i kulturoloških posebnosti, tradicije i identiteta.

„Glavni alat za provođenje zaštite

krajobraza je sustav prostornog uređenja.”

str. 56, Krajoblik kao kulturno naslijeđe

2.2. KRAJOBRAZ U ZAKONODAVSTVU REPUBLIKE HRVATSKE

U Republici Hrvatskoj su zaštita, očuvanje i upravljanje krajobrazima regulirani kroz različite strateške dokumente državne razine i sektorske zakone (Tablica 02). Za uvođenje krajobraza kao teme hrvatskog zakonodavstva posebno je važan *Zakon o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima* iz 2002. godine, koji daje suvremenu definiciju krajobraza i usmjerava implementaciju teme krajobraza u hrvatsko zakonodavstvo. Uz to, krajobraz je zastupljen u *Zakonu o zaštiti prirode*, koji krajobraz smatra dijelom prirode, ističe krajobraznu raznolikost kao vrijednost i usmjeren je na zaštitu krajobraza, te u *Zakonu o zaštiti okoliša*, koj krajobraznu raznolikost prepoznaje kao sastavnicu okoliša, usmjeren je na zaštitu krajobraza, a krajobraz je prepoznat kao jedan od čimbenika održivog razvitka. Zaštita krajobraza kao kulturnog dobra Republike Hrvatske je definirana u *Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*. *Zakon o prostornom uređenju* navodi poštivanje prirodnog i urbanog krajobraza kao jedan od ciljeva prostornog uređenja, te zaštitu krajobraza kao sastavni dio Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske. *Zakon o gradnji* navodi potrebu izrade krajobraznog elaborata pri izradi glavnog projekta. *Zakon o šumama* navodi važnost očuvanja krajobrazne raznolikosti pri gospodarenju šumama, bez daljnjeg pojašnjenja što se time podrazumijeva, a *Zakon o poljoprivredi* navodi obavezu očuvanja i unaprjeđenja krajobraza pri provođenju mjera ruralnog razvoja, također bez daljnjeg objašnjenja. Iako su vode neodvojivi čimbenik, često vrlo osjetljivih i vrijednih, krajobraza, *Zakon o vodama* ne spominje zaštitu, očuvanje i upravljanje (vodenim) krajobrazima ni u kojem kontekstu. Isto tako, iako su krajobrazne vrijednosti rezultat regionalnih posebnosti i raznolikosti te komparativna prednost za regionalni razvoj, u *Zakonu o regionalnom razvoju* se krajobraz ne spominje.

ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE

Članak 3.: Priroda je u smislu ovog Zakona sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost

Članak 4.: Ciljevi i zadaće zaštite prirode su: ...Očuvati krajobraznu raznolikost i georaznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem

Članak 7.: (1) Pri planiranju i uređenju prostora te pri planiranju i korištenju prirodnih dobara osigurava se očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, koja su temeljem svoje lineare ili kontinuirane strukture ili funkcije bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu divljih vrsta.

(2) Zaštita krajobraza podrazumijeva planiranje i provedbu mjera kojima se sprječavaju neželjene promjene, narušavanje ili uništavanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, uključujući i ona koja se na temelju svoje lineare i kontinuirane strukture i funkcije bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu vrsta, njihove raznolikosti, iznimnosti i kulturnih vrijednosti te omogućavanje održivih multifunkcionalnih i/ili tradicionalnih načina korištenja krajobraza.

(3) Zaštita krajobraza iz stavka 2. ovoga članka temelji se na razvrstavanju krajobraza prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima u krajobrazne tipove te strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene/krajobrazne infrastrukture na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

(4) Zaštita krajobraza iz stavaka 2. i 3. ovoga članka provodi se integriranjem u postupke izrade dokumenata prostornog uređenja kao i planova gospodarenja prirodnim dobrima.

Članak 9.: 21. krajobraz je dio prostora čiji je karakter rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika,

22. krajobrazna raznolikost je strukturiranost prostora nastala na interakciji prirodnih i/ili stvorenih krajobraznih elemenata određenih bioloških, klimatskih, geoloških, geomorfoloških, pedoloških, kulturno-povijesnih i socioloških obilježja,

Članak 111.: Zaštićeni dijelovi prirode prema ovome Zakonu su: ... značajni krajobraz,

Zaštićena područja od lokalnog značenja su: regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma i spomenik parkovne arhitekture.

Članak 3.: Zaštitom okoliša osigurava se cjelovito očuvanje kakvoće okoliša, očuvanje bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te georaznolikosti, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog života i temelj koncepta održivog razvitka.

Članak 4.: 22. Krajobraz je određeno područje viđeno ljudskim okom, čija je narav rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i ljudskih čimbenika, a predstavlja bitnu sastavnicu čovjekovog okruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine te temelj identiteta područja

33. Održivi razvitak je razvitak društva, koji kao temeljne kriterije uključuje ekološku, gospodarsku i socio-kulturnu održivost, i koji s ciljem unaprjeđenja kvalitete života i zadovoljavanja potreba današnjeg naraštaja uvažava iste mogućnosti zadovoljavanja potreba idućih naraštaja, te omogućuje dugoročno očuvanje kakvoće okoliša, georaznolikosti, bioraznolikosti te krajobraza, 67. Sastavnice okoliša su: zrak, vode, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet te zemljina kamena kora,

Članak 7.: (1) Ciljevi zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak jesu: ...zaštita biljnog i životinjskog svijeta, georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te očuvanje ekološke stabilnosti, ... zaštita i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza,

Načelo očuvanja vrijednosti prirodnih dobara, bioraznolikosti i krajobraza. Članak 11.: Prirodna dobra i krajobrazne vrijednosti treba nastojati očuvati na razini obujma i kakvoće koji ne ugrožavaju zdravlje i život čovjeka i nisu štetni za biljni i životinjski svijet, te ih koristiti na održivi način tako da se ne umanjuje njihova vrijednost za buduće naraštaje.

Načelo cjelovitog pristupa. Članak 14.: 3) Kod izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja mora se posebno uzimati u obzir prikladnost zahvata s obzirom na poznate rizike od prirodnih nepogoda, pouzdanost postojećih i planiranih mjera za smanjivanje rizika od prirodnih nepogoda, osjetljivost okoliša na određenom prostoru, odnos prema skladu i vrijednostima krajobraza, odnos prema neobnovljivim i obnovljivim prirodnim dobrima, kulturnoj baštini i materijalnim dobrima, te ukupnost njihovih međusobnih utjecaja i međusobnih utjecaja postojećih i planiranih zahvata na okoliš.

Pregled najvažnijih strateških dokumenata i zakona Republike Hrvatske koji se bave temom krajobraza

TEMELJNI STRATEŠKI DOKUMENTI

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (2017.)
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske (2012.)
- Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine (2011.)
- Strategija održivog razvitka (2009.)
- Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske (2008.)
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (2008.)
- Strategija zaštite okoliša Republike Hrvatske (2002.)
- Krajobraz, Sadržajna i metoda podloga krajobrazne osnove Hrvatske (1999.)
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997.)

SEKTORSKI ZAKONI

- Zakon o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima (NN 12/2002)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20)
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
- Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 127/20, 52/21, 152/22)

„...stvaranje visokovrijednog izgrađenog prostora s uvažavanjem specifičnosti pojedinih cjelina te poštivanjem prirodnog i urbanog krajobraza i kulturnog naslijeđa.”

Zakon o prostornom uređenju

Ciljevi prostornog uređenja, Čl. 6., tč. 14.

2.3. KRAJOBRAZ U STRATEŠKIM I PLANSKIM DOKUMENTIMA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

„Prostor Virovitičko-podravске županije ističe se raznolikošću i bogatstvom svojih prirodnih, ruralnih i antropogenih (posebice kulturno-povijesnih) krajolika.”

Prostorni plan Virovitičko-podravске županije, Ciljevi, 2.2.4. Zaštita krajobraznih vrijednosti

2.3.1. Županijska razvojna strategija Virovitičko-podravске županije

„Županijska razvojna strategija Virovitičko-podravске županije za razdoblje do kraja 2020. godine je temeljni strateški planski dokument Virovitičko-podravске županije, izrađen sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Njome se određuju ciljevi, prioriteti i mjere razvoja za područje županije i osnova je za dodjelu financijskih sredstava iz fondova Europske unije.” (str.5 Strategije)

Županijska razvojna strategija Virovitičko-podravске županije, između ostalog, kao razvojne potencijale navodi prirodne vrijednosti (formalno zaštićene dijelove prirode i prirodnu resursnu osnovu kao preduvjet za razvoj gospodarstva - turizma, poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije) te ruralne prostore, kulturnu baštinu i tradiciju kraja.

Krajobrazna raznolikost se u ovom dokumentu navodi taksativno, kao jedna od prostornih kvaliteta u okviru Cilja 2. Očuvanje okoliša i održivo upravljanje prostorom i resursima, no bez opisa značenja samog pojma i bez razrade ove teme. U opisu stanja u prostoru, 1.9.8. Biološka i krajobrazna raznolikost, dan je osvrt na Ekološku mrežu NATURA 2000 i na zaštićene dijelove prirode, gdje su u popisu zaštićenih područja navedeni lokaliteti s kategorijom zaštite „značajni krajobrazi”, bez opisa njihovih obilježja i značaja. U razvojnim potrebama i ograničenjima u području zaštite prirode i okoliša se navode teme gospodarenja otpadom, vodoopskrbe, navodnjavanja poljoprivrednih površina, plovnosti Drave, neiskorištenosti mineralno-termalnih i geotermičkih resursa te nedovoljno razvijen turizam. Tema krajobraza u opisu stanja u prostoru/okolišu nije obuhvaćena.

U poglavlju 4. Strateški okvir definirana su tri glavna cilja razvoja Virovitičko-podravске županije: Povećanje konkurentnosti gospodarstva Virovitičko-podravске županije, Očuvanje okoliša i održivo upravljanje prostorom i resursima i Unaprjeđenje kvalitete života i razvoj ljudskih resursa.

Za ostvarenje razvojnog cilja 2. *Očuvanje okoliša i održivo upravljanje prostorom i resursima* su definirane prioritetne aktivnosti 2.1. *Očuvanje okoliša i prirodnih vrijednosti te održivo upravljanje prostorom* i 2.2. *Stvaranje uvjeta za razvoj održivog turizma u ruralnim prostorima*. Mjere za ostvarenje ovog cilja su *Zaštita prirode i okoliša, Upravljanje obranom i zaštitom od elementarnih nepogoda i povećanje razine spremnosti za odgovor na krizne događaje, Razvoj selektivnih oblika turizma, Izgradnja i poboljšanje ukupnih turističkih kapaciteta* te *Obnova i zaštita povijesnog, kulturnog, prirodnog i tradicijskog naslijeđa*. Iako se očuvanje krajobrazne raznolikosti (uz očuvanje prirodnih vrijednosti, održivo upravljanje prostorom i stvaranje uvjeta za razvoj ruralnog prostora i održivog turizma) u uvodnom dijelu ovog poglavlja taksativno navodi kao jedna od prioritetnih aktivnosti za ostvarenje razvojnog cilja *Očuvanje okoliša i održivo upravljanje prostorom i resursima*, ta tema u nastavku nije obuhvaćena. Tema krajobraza nije obuhvaćena u preostala dva razvojna cilja, koji se tiču konkurentnog gospodarstva i unaprjeđenja kvalitete života.

Tablica 03

Prostorni problemi koje identificira Prostorni plan Virovitičko-podravске županije

U ruralnom području Županije gotovo potpuno je nestao tradicijski način života pa tako i tradicionalno graditeljstvo. U nizinskom dijelu Županije naselja su se nesmetano gradila i širila. Većina naselja nizinskog dijela, a posebice ona koja se protežu uz glavne prometnice, međusobno su se potpuno spojila i razvila u neprekinuti lanac građevinskog područja. Izdužena izgradnja uz postojeće ceste i spajanje građevnih prostora ostavlja vrlo male prostorne prekide i slobodne koridore unutar izgrađene strukture, što predstavlja ne samo fizičku prepreku, već i vizualnu smetnju u smislu neprekinutog slijeda urbanog tkiva.

(o naseljima brežuljkastog dijela) Specifičan ruralni krajolik izmijenjen je pretjeranim usitnjavanjem posjeda u voćarsko-vinogradarskim predjelima, nekontroliranom (i bespravnom) gradnjom stambenih, a posebice vikend objekata te su ruralna područja izgubila svoje izvorne vrijednosti. Fizionomiju ruralnog krajolika narušava neprikladna gradnja objekata koji nisu prilagođeni prirodnim osobitostima prostora i grade se na vizualno vrijednim i eksponiranim lokacijama te na kontaktu s šumom i vodotocima.

Vizualna zanimljivost, raznolikost, ali i skladnost prostora umanjuje se kako prekomjernom parcelacijom zemljišta i usitnjavanjem posjeda, tako i suvremenom i intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom koja podrazumijeva velike meliorirane poljoprivredne površine s monokulturama i nestanak šumaraka i živica u agromeliorativnim zahvatima.

Gusta naseljenost, potreba za drvom i intenzivna poljoprivredna proizvodnja uzrok su smanjenju i usitnjavanju šumskih površina, što je posebno naglašeno u nizinskom dijelu Županije (te su šume većim dijelom iskrcene).

Na području zaštite šuma potrebno je djelovati na očuvanju autohtonih šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima (rezervati šumske vegetacije).

Regulacije vodotoka uzrokuju nestanak tipičnih i doživljajno bogatih fluvijalnih lokaliteta, gubitak potočnih šumaraka, nizinskih riječnih šuma, a time i ornitoloških rezervata na mikrolokacijama.

Degradacija spomeničkog fonda takvih je razmjera da se može govoriti o ugroženosti spomeničkih cjelina i pojedinačnih spomenika kulture.

Posebno osjetljivo pitanje je vođenje i izgradnja infrastrukturnih koridora u prostoru. S obzirom na iskustva razvijenih zemalja činjenica je da je danas važnije nego ikad zaštititi prostor od mogućeg obezvređivanja neracionalnim i neusuglašenim iskorištavanjem za potrebe različitih infrastrukturnih koridora (ceste, željeznica, dalekovodi, magistralni vodovod i plinovod, naftovod, telekomunikacijske veze).

Površinski kopovi (kamenolomi, glinokopi, šljunčare) nastali uslijed iskorištavanja mineralnih sirovina predstavljaju vizualne "rane" u prostoru. Lokacije takvih zahvata i njihovo okruženje značajno se devastira

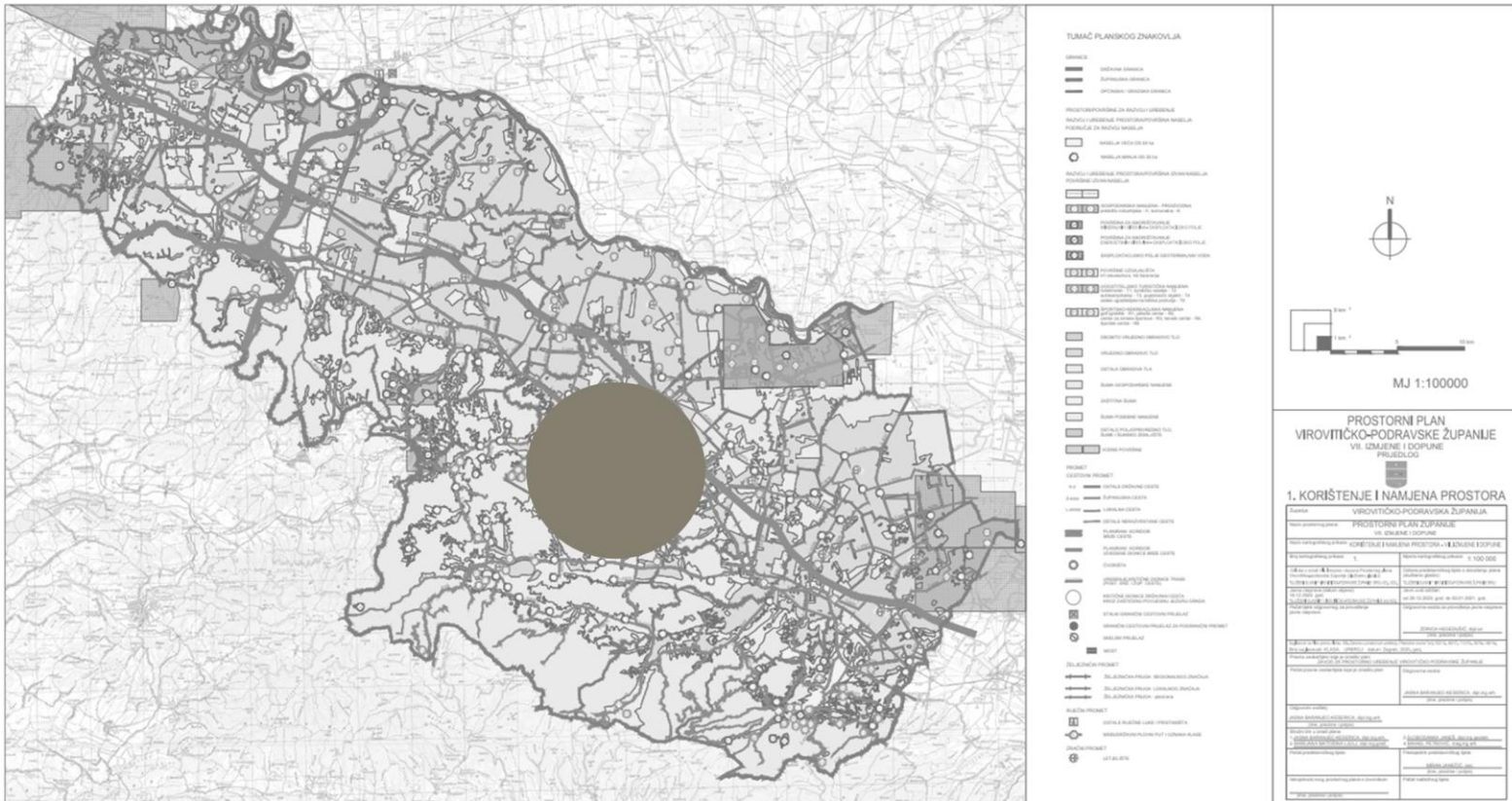
2.3.2. Prostorni plan Virovitičko-podravске županije

Krajobraz je, kao bitna sastavnica okoliša i strukturno obilježje prostora, u značajnoj mjeri zastupljen u Prostornom planu Virovitičko-podravске županije. U prostorno-planskom kontekstu, krajobrazom se smatra cjelovita prostorna, biofizička i antropogena struktura u rasponu od potpuno prirodne do pretežito ili gotovo potpuno antropogene (visokourbanizirani ili tehničko-tehnološki prostori).

Županijskim prostornim planom se navodi potreba izrade krajobrazne osnove županije te su obrazloženi ciljevi i mjere očuvanja krajobraza. Na županijskoj razini nisu detaljno strukturno definirani različiti prisutni oblici krajobraza, što se navodi kao jedan od ciljeva prilikom izrade prostornih planova općina/gradova.

„Prepoznatljivost područja obilježje je kojem se mora posvetiti posebna pažnja. Zadatak je svake sredine očuvanje vlastitog identiteta i njegovanje tradicije i baštine. U tom pogledu treba visoko rangirati ciljeve u očuvanju kulturno-povijesne baštine, krajobraznih vrijednosti i ljudskim radom stvorenih dostignuća.“

Prostorni plan Virovitičko-podravске županije

Slika 05 Područje Grada Slatine na Prostornom planu Virovitičko-podravске županije

Zastupljenost krajobraza u ciljevima prostornog razvoja Virovitičko-podravске županije

Osnovni ciljevi prostornog razvoja županije prožimaju se s međunarodnim, državnim i regionalnim ciljevima, a na krajobraz se odnosi jedan od osnovnih ciljeva: „zaštita i očuvanje prirodnih krajobraznih i kulturno-povijesnih vrijednosti s posebnim naglaskom na zaštitu voda”. Jedan od strateških ciljeva je obnova i razvoj sela, između ostalog, „tako da se u ruralnom prostoru ostvare optimalni uvjeti za poljodjelsku proizvodnju, ali i druge djelatnosti u skladu s karakterom krajolika, zaštitom okoliša, kulturnim potrebama, rekreacijom i drugim općim i specifičnim potrebama”.

Ciljevi prostornog razvoja i uređenja Virovitičko-podravске županije u Prostornom planu županije su predstavljeni kroz regionalni, državni i međunarodni značaj, županijski značaj te značaj na razini naselja.

CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE REGIONALNOG, DRŽAVNOG I MEĐUNARODNOG ZNAČAJA

Ciljevi prostornog razvoja i uređenja Virovitičko-podravске županije regionalnog, državnog i međunarodnog značaja su: razvoj gradova i infrastrukturnih sustava, racionalno korištenje prirodnih izvora (pitke vode, krajobraza i rijeke Drave) i očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša. Zaštita krajobraza je zastupljena kroz cilj 2. *Racionalno korištenje prirodnih izvora – zaštita krajobraza.*

„U cilju zaštite krajobraza potrebno je:

- spriječiti neprikladnu gradnju stambenih i vikend objekata (lokacijom i arhitekturom) te gradnju na pejzažno eksponiranim lokacijama,
- spriječiti neprikladnu poljoprivrednu obradu i usitnjavanje posjeda naročito u brežuljkastom dijelu županije,
- spriječiti geometrijsku regulaciju vodotoka i nestanak tipičnih i doživljajno bogatih fluvijalnih lokaliteta,
- spriječiti nestanak šumaraka i živica u agromeliorativnim zahvatima,
- spriječiti daljnje smanjenje nizinskih šuma,
- gospodarenje mineralnim sirovinama definirati gospodarskom politikom, ali ne u uskim lokalnim okvirima, već usmjeriti djelovanje na rješavanje pitanja kako dobro gospodariti resursom, a ne samo kako spriječiti negativne posljedice eksploatacije mineralnih sirovina. Takav pristup održiva razvoja" iziskuje i postojeća zakonska regulativa"

„S gledišta korištenja prostora osnovni ciljevi i težište postavljaju se na očuvanje fizičke cjelovitosti područja resursa (racionalno korištenje prostora za gradnju), uz uvažavanje prirodnih značajki (prilagođivanje proizvodnje biološkim ciklusima i bez zagađenja) i strukturnih značajki (očuvanje krajobrazne fizionomije) prostora.”

Prostorni plan Virovitičko-podravске županije

Cilj 2.: Odabir prostorne i gospodarske strukture (poglavlje 2.2.2.)

„Potrebno je započeti stvaranje novog identiteta turističkog sektora, koji uz rješavanje infrastrukturnih problema, provođenje svekolike zaštite okoliša i krajolika i brižno upravljanje turističkim resursima može osigurati preduvjete za uspješan razvitak turizma.”

Cilj 3.: Razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture (poglavlje 2.2.3.)

„Obnoviti povijesna središta gradova i ostalih naselja, kao jedinih mjesta tradicijskog graditeljskog identiteta s funkcijama usluga, kulture, kvartarnih djelatnosti i stanovanja.”

„Postupno i selektivno revitalizirati problemska ruralna područja, osobito u brežnim predjelima”

„Seoska - ruralna naselja u RH i u Virovitičko-podravskoj županiji su još uvijek zastupljena u najvećem broju i nisu doživjela značajne preobrazbe. Međutim, realno je očekivati da će se i tu dogoditi određene preobrazbe i to u dva različita pravca: neka će se urbanizirati, a u nekima će jačati agrarni karakter. Oba procesa prati adekvatna modernizacija rada i života. Ovakva kretanja poželjno je planski poticati i usmjeravati.”

„Razvoj prometnog sustava mora biti u funkciji gospodarske i demografske obnove promatranog prostora, uz maksimalno uvažavanje elemenata zaštite čovjekovog okoliša.”

„Kod određivanja uvjeta za smještaj u prostoru (građevina za gospodarenje otpadom), treba uzeti u obzir lokacijske uvjete, ograničavajuće faktore, uklanjanje u krajobraz.”

Cilj 4.: Zaštita krajobraznih vrijednosti (poglavlje 2.2.4.)

„Osnovni cilj očuvanja atraktivnih i vrijednih dijelova prirodne i graditeljske baštine te ruralne i krajobrazne strukture Županije je da se njezinom zaštitom očuva identitet Županije, ali da ista, kao resurs, postane osnova za održivi gospodarski razvitak (posebice u turizmu).”

Identitet kraja i krajobrazna raznolikost su važan element održivog razvoja, koji se temelji na:

- Zaštita i racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem, šumama i vodama kao temeljnim resursima na području Županije,
- Očuvanje prirodnih krajolika i zaštita biotičkog potencijala, naročito onog koji je osobenost područja te sanacija krajolika tamo gdje je oštećen,
- Zaštita i očuvanje prirodne i graditeljske baštine i njeno optimalno uključivanje u razvojne programe,
- Zaustavljanje tendencije nepotrebnog smanjivanja plodnog tla za nepoljoprivredne namjene,
- Onemogućavanje neplanskog, nekontroliranog i neracionalnog korištenja prostora, praćenje stanja okoliša i smanjivanje devastacije prostora,
- Afirmacija prirodnih vrijednosti podravskog i brdsko-planinskog prostora u širim okvirima od Županijskih,
- Uravnoteženo korištenje nalazišta mineralnih sirovina na način kojim bi se uskladili zahtjevi vezani uz gospodarske interese i zaštitu okoliša te prirodne i graditeljske baštine,
- Očuvanje voda koje su još čiste,
- Saniranje i uklanjanje zagađivanja kojima su ugrožena izvorišta voda,
- Očuvanje kvalitete voda tamo gdje ona ne zadovoljava propisane kriterije,
- Zaustavljanje pogoršavanja kvalitete podzemnih i površinskih voda tamo gdje je ona narušena,
- Ostvarivanje skladnog razvitka koji neće dovesti do pogoršanja kvalitete voda,
- Stvaranje sustava gospodarenja otpadom u kojem će Županija imati aktivnu ulogu osobito u nadzoru toka otpada,
- Zbrinjavanje otpada koji se producira na prostoru Županije na odgovarajući način za svaku vrstu otpada,
- Fomiranje što manjeg broja deponija komunalnog otpada, pri čemu treba težiti ka jedinstvenoj deponiji na razini Županije.

CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA VIROVITIČKO PODRAVSKE ŽUPANIJE ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

2

Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

su: demografski razvoj, odabir prostorne i gospodarske strukture, razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture, zaštita krajobraznih vrijednosti, zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina,

Cilj 2.: Odabir prostorne i gospodarske strukture (poglavlje 2.2.2.) navodi zaštitu krajobraza kao jedan od preduvjeta turističkog razvoja.

Cilj 3.: Razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture (poglavlje 2.2.3.), u kontekstu urbanog i ruralnog krajobraza, navodi važnost obnove tradicijskog graditeljskog identiteta, revitalizacije ruralnih naselja, jačanja agrarnog karaktera nekih naselja, kontrolirane urbanizacije, razvoja prometa uz zaštitu okoliša te uklanjanja u krajobraz građevina za gospodarenje otpadom.

Cilj 4.: Zaštita krajobraznih vrijednosti (poglavlje 2.2.4.) navodi da Virovitičko-podravsku županiju čini mozaik različitih „prirodnih, ruralnih i antropogenih” krajobraza, a osobitim se vrijednostima smatraju „poljoprivredne i šumske površine; postojeća i potencijalna nalazišta mineralnih sirovina, nafte i plina; vode i vodene površine te prirodna i graditeljska baština”. Osnovni je cilj očuvati istaknute vrijednosti, uključujući krajobrazne strukture, koje čine identitet Županije, a ujedno su nositelj budućeg gospodarskog (turističkog) razvoja.

Cilj 5.: Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina (poglavlje 2.2.5.) stavlja težište na prijelaz prema kvalitativnom razvoju, s osloncem na prirodna i kulturna dobra, raznolikost i osobitosti cjelokupnog prostora. Prostornim planom Županije se, u cilju

ostvarivanja kvalitetnijeg života i višeg stupnja razvijenosti, na principima održivog razvitka utvrđuju uvjeti za racionalno korištenje i zaštitu prostora i okoliša, pri čemu značenje posebno vrijednih resursa na razini Županije imaju voda (podzemna pitka voda, tekućice, akumulacije i jezera), autohtone šume, kvalitetna tla, očuvani prirodni predjeli, spomenici graditeljske baštine, termalni izvori te očuvan prirodni i kultivirani krajobraz.

OPĆI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJE se temelje na uvećanju kvalitete života i okoliša, racionalnom i trajnom korištenju resursa, razvoju koji poštuje osobitosti kraja, smanjenju devastacije i antropogenizacije prostora, informatizacij društva i valorizaciji prostora.

Opći ciljevi očuvanja prostornog identiteta Županije su provesti sustavnu analizu, kartiranje i vrednovanje županijskih krajobraza te omogućiti razvoj uz što manje promjene krajobraza, što podrazumijeva očuvanje šuma na obroncima Biligore i Papuka te u dravskoj nizini, očuvanje prirodnosti vodotoka bez grubih tehničkih regulacija i očuvanje povijesne matrice naselja.

POJEDINAČNI CILJEVI NA OČUVANJU PROSTORNOG IDENTITETA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE se odnose na: očuvanje šuma i različitih oblika tradicionalne poljoprivrede kao nositelja identiteta kraja, prirodnosti vodotoka uključujući vegetacijski pojas kao važnu komponentu vodnih staništa, sprječavanje spajanja naselja u nizinskom dijelu, posebno duž glavnih prometnica, sprječavanje nekontrolirane i bespravne gradnje i usitnjavanja posjeda u naseljima brežuljkastog dijela, poticanje gradnje u skladu s tradicijom i prirodnim osobitostima kraja, čuvanje graditeljske baštine i uvećanje udjela gradskog zelenila u urbanim naseljima, planirati infrastrukturne koridore uvažavajući krajobrazne kvalitete, sanirati napuštene lokacije površinske eksploatacije mineralnih sirovina kako bi se krajolik vratio u prvobitno stanje, sanirati divlje deponije te primjerenim intervencijama uklopiti odlagališta otpada u krajobraz.

3

CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU ŽUPANIJE

su racionalno korištenje i zaštita prostora i unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.

Cilj 5.: Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina (poglavlje 2.2.5.)

...cjelokupni prostor Županije potrebno vrednovati i selektivno koristiti sukladno njegovim osnovnim značajkama koje ukazuju na najbolju moguću namjenu, bila ona razvojna ili zaštitna. Povećanjem kvalitete prostora Županije i ravnomjernim korištenjem resursa može se postići viši stupanj razvijenosti te ostvariti napredak i viša kvaliteta života stanovništva.

Manje jezerske površine na području Županije nikako nisu zanemarive. Namjena i prateći sadržaji tih vodenih površina vrlo su različiti: športska, rekreacijska, kupališna, turističkougostiteljska, uzgojno-ribolovna pa njihovo gospodarsko iskorištavanje može biti bitan čimbenik razvoja lokalne sredine. Međutim, najznačajnija je njihova uloga u prirodnom okolišu, kao stanište životinjskih (ptice, ribe) i biljnih (vodna i podvodna vegetacija) zajednica i vrsta.

Šume brežuljkasto-brdskog dijela Županije potrebno je čuvati, spriječiti neracionalno korištenje, gospodariti prema stručnim kriterijima i principima šumarske struke i unaprijediti radi postizanja najvećih koristi koje šume pružaju svojim posrednim i neposrednim utjecajima, odnosno održavanjem ekološke ravnoteže u prostoru. Posebno treba održavati šume u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajolicima, zatim održavati šumske izvore, osigurati prijelazne i "tampon" zone (manje fragmentarne površine nastojati međusobno povezati). Šume je potrebno postupno vratiti u njihov izvorni oblik i to u pogledu uzgojnog oblika i sastava po vrstama. Za pošumljivanje koristiti autohtone vrste i sjeme vlastitih sjemenjača, a strane vrste unositi vrlo obazrivo i na strogo određenom području.

Razvoj šumarstva kao gospodarske djelatnosti mora se temeljiti na načelu održivog gospodarenja.

U skladu sa Strategijom prostornog uređenja i s posebnim značajkama županijskog prostora naglasak se stavlja u funkciju uspostavljanja ekološke ravnoteže i turističko-rekreacijskog razvoja, a ne na proizvodnosirovinskog iskorištavanje.

Treba naglasiti da zaštita pojedinih iznimnih dijelova prirode predstavlja samo dio zaštite čitavog županijskog prostora. To znači da je određene oblike zaštite potrebno usmjeriti i na prostore izvan granica zaštićenih dijelova prirode, a posebice na najugroženiju kategoriju - ruralne predjele kultiviranog krajolika, gdje se građene strukture stapaju s prirodnim pozadinom, a stupanj očuvanosti prostora još je uvijek relativno visok.

OPĆI CILJEVI OČUVANJA PROSTORNOG IDENTITETA ŽUPANIJE

„Zadržavanje ekoloških značajki šumama obraslih obronaka Bilogore i Papuka te ostataka šuma dravske nizine, koje trebaju ostati bioekološka uporišta prostora, je cilj očuvanja prostornog identiteta područja Županije.”

„Svi postavljeni ciljevi mogu se svesti na zajednički planerski cilj: izazvati što manje promjena u svim elementima krajobraza koje bi u prostoru mogao donijeti budući razvitak.”

„U postupku planiranja moraju se osim prirodnih značajki početi uvažavati i strukturne značajke prostora Županije. ... očuvati krajobraznu fizionomiju i identitet područja kako slijedi:

- Očuvanje prirodno oblikovanih, ne suviše tehnički izvedenih regulacija vodotoka s ciljem uspostavljanja više očuvanih vodenih ekosistema. To se odnosi kako na regulacije u naseljima, tako i u slobodnom prostoru, a osobito na prostor duž toka Drave i starih rukavaca u njenom zaobalju,
- Sustavna analiza i kartiranje elemenata krajobraza te njihovo valoriziranje,
- Očuvanje povijesnih matrica gradskih i seoskih naselja”

POJEDINAČNI CILJEVI NA OČUVANJU PROSTORNOG IDENTITETA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

VODE

„Za područje Virovitičko-podravske županije (a i širi prostor) od prioritetnog je značenja ... očuvanje svih vodotoka - rijeka i potoka. Cilj je očuvati ne samo vodotok već i širi prostor uz njega što uključuje vegetacijski pojas i prirodnu inundaciju odnosno dolinu ili kanjon kroz koji vodotok protječe.”

ŠUME

„Cilj zaštite šuma kao nositelja identiteta područja je da se šume, kao sastavna i nezaobilazna slika krajolika, u najvećoj mogućoj mjeri očuvaju na području cijele Županije. Posebno se naglašava cilj da se kroz prostorne planove uređenja gradova/općina nastoji u najvećoj mogućoj mjeri sačuvati šumske površine, šumarke i živice koji se sporadično prepleću s površinama druge namjene. Upravo je ta različitost, raznolikost i živopisnost nositelj identiteta krajolika.”

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

Visoka doživljajna vrijednost i bogatstvo prostora mora se sačuvati njegovanjem značajki tradicionalne obrade tla (nizinski dio, brežni dio, uzorci usklađeni s reljefnim značajkama prostora), zadržavanjem izmjeničnih kultura (njive, travnjaci, voćnjaci, vinogradi, šume), zadržavanjem livada i pašnjaka.

OBLIKOVANJE I IZGRADNJA NASELJA

Za naselja u nizinskom dijelu: „Iz tog je razloga prilikom izrade prostorno-planske dokumentacije potrebno voditi računa da se građevinska područja ne šire uz prometnice te da se postojeća građevinska područja primjereno preoblikuju i da se prvenstveno racionalno iskoristi neizgrađen građevinski rezervat.”

„Županijski ruralni prostor je po svojoj vrijednosti od državnog (nacionalnog) značenja te je cilj da se spriječi njegova degradacija i da se planovima nižeg reda propišu uvjeti gradnje s obzirom na konkretnu lokaciju i šire okruženje.”

„Oblikovanje naselja i građevina (lokacijom i arhitekturom) nužno je usklađivati s vrijednim tradicijama poznatim u graditeljstvu našeg prostora. Stoga je potrebno poticati razvoj tradicionalne arhitekture i ekološki održivih građevinskih tehnologija te primjenu autohtonog tradicionalnog korištenja prostora i arhitektonskog oblikovanja.”

„Prepoznatljivost prostornog identiteta Županije treba njegovati odmjerenim intervencijama u prostoru koje ne odudaraju od prirodnih i ambijentalnih obilježja u kojima nastaju. Potrebno je spriječiti zapuštanje i napuštanje naslijeđenog građevinskog fonda (kulturno-povijesno nasljeđe, ambijentalne vrijednosti životnog prostora) jer to utječe na vizualnu degradaciju urbanog prostora. Potrebno je stimulirati obnavljanje postojećih i etnološki vrijednih objekata graditeljske baštine, a naročito voditi brigu o očuvanju povijesnih jezgri gradova, ali i atraktivnog okoliša.

„Zaštićena i oplemenjena graditeljska baština sastavni je dio kulturnog nasljeđa i nerazdvojiv dio čovjekovog okoliša te treba spriječiti njeno propadanje. Urbana gradska naselja trebaju njegovati svoju fizionomiju uz istovremeno poboljšavanje ekoloških i socijalnih aspekata kvalitete življenja. Potrebno je stimulirati ozelenjavanje gradskih i rubnih gradskih naselja.”

INFRASTRUKTURA

„S obzirom na zahtjevne potrebe suvremenog razvitka potrebno je poticati i razvijati integralni pristup planiranju, razvoju, održavanju i upravljanju infrastrukturom i infrastrukturnim objektima te nastojati da se koridori objedinjuju, uz prethodno sveobuhvatno vrednovanje međuodnosa u prostoru.”

POVRŠINSKA EKSPLOATACIJA

„Površinski kopovi (kamenolomi, glinokopi, šljunčare) nastali uslijed iskorištavanja mineralnih sirovina predstavljaju vizualne "rane" u prostoru. Lokacije takvih zahvata i njihovo okruženje značajno se devastira pa je nužno napuštene lokacije sanirati, a izgled krajolika nastojati vratiti u prvobitno stanje (biološka rekultivacija) ili izvršiti prenamjenu prostora. „

ODLAGALIŠTA OTPADA

„Problem zbrinjavanja otpada potrebno je sustavno riješiti na županijskoj razini, a do tada se nezadovoljavajuće stanje mora poboljšavati kontrolom i mjerama u lokalnoj sredini. Divlje deponije potrebno je sanirati, a oko kontroliranih odlagališta zasaditi dovoljno širok pojas grmlja i visoke vegetacije.”

MJERE OČUVANJA KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI su određene u Poglavlju 7. (čl. 117. do 125.), a odnose se na usmjeravanje zahvata na vodotocima s pripadajućim vegetacijskim pojasom i dolinom/kanjonom u kojoj se nalaze/kroz koji protječu (čl. 117.), zabranu izgradnje u prirodnim inundacijama (čl. 118.), reguliranje hidrotehničkih radova i prenamjene zemljišta isušivanjem (čl. 119.), očuvanje prirodnih vodnih krajobrazna i vodnih ekosustava (čl. 120.), očuvanje šuma kao „izvorne slike krajobrazna” (čl. 121.), očuvanje šumaraka i živica kao „nositelja bogatstva i raznolikosti kulturnog krajobrazna” (čl. 121.) te očuvanje identiteta ruralnog krajobrazna kojeg čine „sela i zaseoci koji se prepliću i stapaju s prirodnom pozadinom” (čl. 124.).

Na izravnu zaštitu krajobrazna dijelom se odnosi i Poglavlje 8. *Mjere zaštite prirodnih vrijednosti, posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina* (čl. 126. do 136.), u kojem se navode značajni krajobrazni u kategorijama „prirodne vrijednosti zaštićene prema Zakonu o zaštiti prirode” i „područja predviđena za zaštitu Prostornim planom” te se daju mjere za njihovu zaštitu. Mjere zaštite zaštićenih područja (čl. 129.) se odnose na zaštitu ekoloških tipova, stanišnih tipova i elemenata ruralnog krajobrazna, kontroliranje raspršene izgradnje po istaknutim reljefnim uzvisinama, dužobalne gradnje, širenja građevinskih područja i vodnogospodarskih zahvata, zadržavanje krajobrazne raznolikosti, lokalne graditeljske tradicije, izvođenje planiranih koridora infrastrukture (prometna, elektrovodovi i si.) duž prirodne reljefne morfologije, očuvanje prirodnih vrijednosti i posebnosti te sprječavanje šumskih požara.

Na području Grada Slatine se nalaze spomenik parkovne arhitekture – park (Park u Slatini), spomenik parkovne arhitekture – stablo (stablo mamutovca), četiri lokacije u kategoriji „točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti krajobrazna”. te lokacije predložene za zaštitu u kategorijama značajni krajobraz i park šuma.

Krajobraz se Prostornim planom Virovitičko-podravске županije štiti i kroz obvezu izdavanja uvjeta izgradnje izvan građevinskog područja „kojima će se onemogućiti neprikladna izgradnja na kontaktu šume i nižih brežuljaka, krajobrazno istaknutim područjima, u blizini vodotoka i vodnih površina i sl.” (čl. 7.), obvezu formiranja eksploatacijskih polja „u skladu s krajobraznim vrijednostima prostora” (čl. 32.a i 24.), usmjeravanje izgradnje objekata u funkciji poljoprivrede izvan građevinskog područja „uvažavajući obveze zaštite okoliša i krajobrazna” te ih „u prostoru smjestiti i oblikovati na način da ne narušavaju krajobrazne i prirodne vrijednosti” (čl. 33. i 41.), uvjete utvrđivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru – za riječni promet „korekcije postojećeg korita, koje se moraju planirati uz maksimalnu zaštitu okolnog krajolika” i planirati pristaništa „tako da se što manje naruši krajobraz” (čl. 84.), za energetska sustava „dozvoljava se mogućnost izgradnje malih hidroenergetskih objekata ... izvan zona osobito vrijednog krajolika ...” i „Uvjeti za smještaj polja i postrojenja za iskorištavanje sunčeve energije su: ... izvan zona osobito vrijednog krajolika ... izvan područja zaštićenog temeljem Zakona o zaštiti prirode, koje je prema kategoriji zaštite određeno kao poseban rezervat, spomenik prirode, značajan krajobraz i/ili park-šuma” (čl. 90.), za izgradnju magistralnog cjevovoda „potrebno je primijeniti tehnološke inovacije i uzeti u obzir utjecaj zahvata na okoliš, krajobrazne i kulturne vrijednosti” te je kod projektiranja trasa potrebno „izbjegavati šumske enklave te specifične uzorke kulturnog krajobrazna” (čl. 97.).

Članak 41.

Na površinama manjim od utvrđenih za voćnjake, vinograde i povrtnjake moguće je

planirati izgradnju klijeti i spremišta za voće samo unutar zona hobi vrtova/vinograda/voćnjaka pod uvjetom da je PPUO/G odredio prikladno područje, uvažavajući obveze zaštite okoliša i krajobraza, te da je utvrdio propozicije načina

gradnje, uvjeta smještaja i oblikovanja građevina na parceli.

Sve građevine čija je gradnja moguća uz vinograd, voćnjak ili povrtnjak potrebno je u prostoru smjestiti i oblikovati na način da ne narušavaju krajobrazne i prirodne vrijednosti.

Članak 117.

Vodotoci s pripadajućim vegetacijskim pojasom i dolinom/kanjonom u kojoj se nalaze/kroz koji protječu, u krajobraznom vrednovanju smatraju se jednom prostomom i struktumom cjelinom, te je u takvim prostorima potrebno namjeravane zahvate usklađivati i provoditi uvažavanjem krajobraznih vrijednosti i obilježja.

Članak 119.

Prije izvođenja hidrotehničkih radova i prenamjene zemljišta (isušivanje vlažnih livada, pretvaranje u oranice) potrebno je provjeriti svrhovitost zahvata u odnosu na narušavanje ili umanjivanje krajobraznih vrijednosti i ekonomsku isplativost.

Članak 120.

Prirodne vodne krajolike i vodne ekosustave potrebno je sačuvati u najvećoj mogućoj mjeri kao izuzetno vrijedne i kao nositelje prepoznatljivosti i identiteta Županije.

Članak 121.

(1) Šume su (kao visoka vegetacija) od posebnog značaja i vrijednosti za krajolik, te ih je, u najvećoj mogućoj mjeri potrebno sačuvati kao jedan od najbitnijih i vizualno dominantnih dijelova krajobraza.

(2) Brdske šume predstavljaju prirodni krajolik, tako da se u cilju očuvanja izvorne slike krajobraza ne preporuča krčenje velikih šumskih površina.

(3) Postojeće nizinske šume treba maksimalno zaštititi i očuvati. Nije dozvoljena njihova prenamjena i krčenje.

(4) Šumarke i živice u nizinskim (posebice uz vodotoke) i brežnim predjelima (voćarskovinogradarska područja) sačuvati u najvećoj mogućoj mjeri kao nositelje bogatstva i raznolikosti kulturnog krajolika.

Članak 124.

(1) Identitet ruralnog krajolika potrebno je očuvati na način da se zadrži prepoznatljiva slika sela i zaselaka koji se prepleću i stapaju s prirodnom pozadinom.

Članak 134.

Za područja koja se štite Planom mjere zaštite utvrdit će se u PPUO/G. U cilju zaštite i racionalnog korištenja ovih područja do donošenja PPUO/G utvrđuje se:

- šumarcima obrasli obronci ostaju bioekološka uporišta prostora, a površine pod šumom treba proširivati,

- reprezentativne površine hrastovih i bukovih šuma očuvati, kao i sastojine lipa u gospodarskoj jedinici "Virovitička Bilogora",

- izbjegavati raspršenu izgradnju po istaknutim reljefnim uzvisinama, obrisima, uzvišenjima i po vrhovima obronaka, jer ona narušava prirodnu krajobraznu sliku.

- ograničiti nekontrolirano korištenje tih prostora (rekreacija, razgledavanje, košnja i sl.) budući da to može imati negativne učinke na konkretan objekt prirode, a mjere zaštite treba propisati na osnovi ocjene pojedinačnog lokaliteta.

- prostorno ograničiti i planovima užeg područja precizno utvrditi područja na kojima je moguća izgradnja objekata povremenog stanovanja.

(2) Mjere zaštite za dijelove ovih područja planiranih za zaštitu u kategoriji značajnog krajobraza potrebno je uskladiti s programima gospodarenja šumama.

Članak 143.

Osnovni elementi okoliša:

- Vode
- Šume
- Tlo
- Krajobraz
- Zaštićene prirodne vrijednosti
- Gospodarenje otpadom
- Zrak
- Zaštita od buke
- Biljne i životinjske vrste
- Oblikovanje naselja i kulturne vrijednosti

Članak 129.

(1) Mjere zaštite zaštićenih područja su:

- Elemente krajobrazu u zaštićenim područjima ali i ostalim krajobrazno vrijednim područjima treba štiti u cijelosti, pri čemu posebno mjesto zauzimaju raznovrsni ekološki sustavi i stanišni tipovi, u kombinaciji s elementima ruralnog krajobrazu, formiranima u uvjetima okolnih tradicija korištenja prostora u različitim gospodarskim i povijesnim okolnostima (kao posljedica uravnoteženog korištenja poljoprivrednog zemljišta za biljnu proizvodnju i stočarstvo).

- U planiranju je potrebno provoditi interdisciplinarna istraživanja temeljena na vrednovanju svih krajobraznih sastavnica, osobito prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti unutar granica obuhvata plana.

- Uređenje postojećih i širenje građevinskih područja planirati na način da se očuvaju postojeće krajobrazne vrijednosti.

- U planiranju vodnogospodarskih zahvata treba voditi računa o krajobrazu i vodama kao krajobraznom elementu. Nužno je zaustaviti i sanirati divlju gradnju, naročito u obalnom pojasu.

- U prostornom planiranju i uređenju na svim razinama voditi računa da se zadrži krajobrazna raznolikost i prirodna kvaliteta prostora uz uvažavanje i poticanje lokalnih metoda gradnje i graditeljske tradicije. Treba poticati uporabu autohtonih materijala (npr. drvo, kamen] i poštivanja tradicionalnih arhitektonskih smjernica prilikom gradnje objekata specifične namjene.

(2) U krajobrazno vrijednim područjima potrebno je očuvati karakteristične prirodne značajke te je u tom cilju potrebno:

- sačuvati ih od prenamjene te unaprijediti njihove prirodne vrijednosti i posebnosti u skladu s okolnim prirodnim uvjetima i osobitostima da se ne bi narušila prirodna krajobrazna slika,

- odgovarajućim mjerama sprječavati šumske požare, uskladiti i prostorno organizirati različite interese, posebno ograničiti i pratiti građevinsko zauzimanje neposredne obale, izbjegavati raspršenu izgradnju po istaknutim reljefnim uzvisinama, obrisima, i uzvišenjima te vrhovima kao i dužobalnu izgradnju,

- izgradnju izvan granica građevinskog područja kontrolirati u veličini gabarita i izbjegavati postavu takve izgradnje uz zaštićene ili vrijedne krajobrazne pojedinačne elemente,

- štiti značajnije vizure od zaklanjanja većom izgradnjom,

- planirane koridore infrastrukture (prometna, elektrovodovi i si.) izvoditi duž prirodne reljefne morfologije.

IZDVOJENO IZ PROSTORNOG PLANA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

2.4. KRAJOBRAZ U STRATEŠKIM I PLANSKIM DOKUMENTIMA GRADA SLATINE

„Raznolikost prirodnog krajolika u Slatini i njenoj okolini omogućuje razvoj različitih oblika turizma i rekreacije na otvorenom - biciklizma, planinarenja, jahanja, lova, ribolova i slično.”

Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020, 2. Analiza stanja, 2.2. Gospodarstvo, Turizam i kultura

2.4.1. Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020.

Strategija razvoja Grada Slatine analizira stanje kroz tri aspekta: društvo, gospodarstvo i urbano okruženje, na temelju čega je postavljen strateški okvir budućeg razvoja Grada, definiran vizijom, razvojnim ciljevima te razvojnim prioritetima i mjerama. Dana su tri specifična razvojna cilja: razvijati konkurentno gospodarstvo, poticati ruralni razvoj i povećati kvalitetu života. Analizom triju specifičnih ciljeva izdvojene su razvojne potrebe i mjere koje bi mogle biti relevantne za krajobraz (Tablica 04). Ruralni razvoj se temelji na velikoj zastupljenosti poljoprivrednih površina, poticanju ekološke poljoprivredne proizvodnje i mogućnosti bavljenja različitim granama poljoprivrede (vinogradarstvo, vodarstvo, stočarstvo, ratarstvo). Kvaliteta života na području grada Slatine je određena visokim stupnjem kakvoće prirodnog okoliša, kvalitetom sportskih i kulturnih sadržaja i aktivnim sudjelovanjem organizacija civilnog društva u poticanju razvoja grada – uglavnom o obrazovanju, socijalnoj i zdravstvenoj skrbi, upravljanju gradom.

Iako se prirodne vrijednosti i resursi Strategijom spominju, krajobrazna raznolikost, vrijednosti i njegova zaštita ovim dokumentom nisu obuhvaćeni, osim taksativno, krajobraz kao potencijal za razvoj turizma i zapuštanje ruralnog krajobraza kao zaštitnookolišni problem.

Tablica 04

Razvojne potrebe i mjere prema specifičnim ciljevima iz Strategije, koje bi mogle biti relevantne za krajobraz

specifični razvojni cilj	Mjere / Razvojni prioriteti
KONKURENTNO GOSPODARSTVO	1.3.1. Intenzivirati korištenje obnovljivih izvora energije i ekološki učinkovitih tehnologija 1.4.3. Poboljšati zaštitu vodotoka i zelenih površina kvalitetnim sustavom vodno-komunalne infrastrukture (vodoopskrba i odvodnja) 1.4.4. Jačati održivo gospodarenje otpadom
POTICATI RURALNI RAZVOJ	2.1.1. Poticati ekološku poljoprivredu i jačati sustav zaštite od elementarnih nepogoda 2.3.1. Izgradnja vodoopskrbnog sustava u ruralnim naseljima - unaprijediti kvalitetu života u ruralnim naseljima (izgradnja vodoopskrbe) 2.3.2. Unaprjeđenje prometne infrastrukture ruralnih područja
POVEĆATI KVALITETU ŽIVOTA	3.1. Revitalizirati tradicijske, kulturne i prirodne vrijednosti u funkciji održivog razvoja 3.1.2. Održivo koristiti prirodnu i kulturnu baštinu u kulturne, obrazovne i turističke svrhe (jačanje svijesti, promocija)

- Unaprijediti uvjete za život i rad
- Ojačati integraciju društveno marginaliziranih skupina
- Poboľšati uvjete za život osoba s poteškoćama u kretanju i/ili razvoju
- Više kvalitetnih prostora za rekreaciju i sport
- Unaprijediti očuvanje i zaštitu šuma
- Povećati iskorištenost gospodarskih vrijednosti šuma i oblikovati i provoditi učinkovito upravljanje šumama
- Poticati istraživanja kapaciteta i mogućnosti eksploatacije nalazišta rudnih, mineralnih sirovina i termalnih izvora
- Jačati okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta
- Poticati restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje prema uzgoju rentabilnih poljoprivrednih kultura za koje postoji dovoljna potražnja (ekološka poljoprivreda, uzgoj poljoprivrednih kultura za proizvodnju bioenergije)
- Planirati i jačati ulaganja u sustave navodnjavanja, održavanje kanala i redovitu drenažu zemljišta
- Poticati uređivanje terena za razvoj outdoor turizma (npr. biciklističke i planinarske staze, šetnice, vinske ceste)
- Povećati broj i kvalitetu sadržaja za razvoj sportsko-ribolovnog turizma
- Jačati održivo korištenje prirodne baštine u turističke svrhe
- Razvijati tematske turističke putove za razvoj ruralnog turizma (promocija, uređivanje vinskih cesta, podruma i svih drugih selektivnih oblika turizma, itd.)
- Jačati ulaganja u obnovu kulturne baštine
- Osigurati izgradnju planiranih akumulacija/retencija za obranu od poplave urbanog područja i poljoprivrednih površina; planirati višenamjensko korištenje akumulacijskih jezera
- Regulirati potoke i upravljanje akumulacijskim jezerima za obranu od poplave
- Izgraditi brzu podravsku cestu
- Povezati brdska naselja i akumulacijska jezera – kretanjem do zdravlja
- Revitalizirati trgove i ulice u središnjem dijelu Grada

RAZVOJNE POTREBE GRADA SLATINE

Iz Strategije su izdvojene razvojne potrebe koje bi se dijelom mogle odnositi i na zaštitu, plaćanje i očuvanje krajobrazu:

„U smislu zaštite okoliša je moguća pojava zapuštanja ruralnih krajolika i rizika pogoršanja kakvoće okoliša zbog neadekvatne komunalne infrastrukture.”

Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020, 4. Strateški okvir, 4.2. Ciljevi, 2. Specifični cilj – poticati ruralni razvoj, Razvojni prioritet 2.3. Poboľšanje društvene i komunalne infrastrukture ruralnih naselja

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Grada u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

1.1.2.3. Područja pretežitih djelatnosti u odnosu na prirodne i druge resurse

d) Turizam

Prirodne uvjete za razvitak turizma na ovom prostoru čine: prostrana lovna područja s bogatim fondom divljači, krajolici s mogućnošću ribolovnog i različitih oblika rekreacijskog turizma, vinorodna područja, kao i brojna šumska i planinska područja, pogodna za različite oblike izletničkog i rekreacijskog turizma.

1.1.2.4. Komunalna infrastruktura

f) Zaštićena graditeljska i prirodna baština

F1) GRADITELJSKA BAŠTINA

SAKRALNI SPOMENICI – POSTOJEĆE STANJE

Neka naselja, osobito ona manja i siromašnija nemaju crkvu koju se pokušalo nadomjestiti malom sakralnom arhitekturom, najčešće raspelom, zvonarom ili pokloncem. ... zabilježeno je više zvonara i raspela koji su manje značajni s aspekta povijesti umjetnosti i arhitekture, a više s aspekta identiteta krajolika i identiteta sela. Zvonare, poklonci i križevi definiraju ključne prostorne točke naselja, te bi njihovom održavanju i obnovi trebalo posvetiti pažnju.

Degradacija tradicijskog graditeljstva, neplanska urbanizacija, pomanjkanje spoznaje o vrijednosti povijesnog prostora, dovelo je do anarhične izgradnje velikih, neuglednih, stambenih zgrada. Time je otežana identifikacija strukture prostora uz sve prisutnije uništavanje tradicijskog stambenog fonda, ruralnog ambijenta i krajolika.

POPIS KULTURNIH DOBARA PO NASELJIMA (iz konzervatorske podloge) Evidentira se i:

- Gradsko groblje Slatina u jugozapadnom dijelu grada na blagim obroncima Papuka u skupini groblja
- Područje vodospreme i vinograda iznad grada Slatina u skupini kultivirani krajolici

F2) PRIRODNA BAŠTINA

Sukladno Upisniku zaštićenih dijelova prirode Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, na području grada Slatine zaštićeni su:

- a) u kategoriji "spomenik parkovne arhitekture" - park u centru Slatine
- b) u kategoriji "spomenik parkovne arhitekture - pojedinačno stablo" - Mamutovac u parku u centru Slatine

Evidentirani dijelovi prirode (predviđeni za provođenje postupka zaštite) su:

- a) potočna dolina «Rakitovac»
- b) šuma «Plandište»
- c) šuma «Turski grad»

Na području grada Slatina, osim zaštićenih i evidentiranih dijelova prirode postoji i nekoliko točaka i poteza značajnih za panoramske vrijednosti krajobraza označenih u grafičkim prikazima ovog Plana:

1. područje vodospreme
2. područje vinograda iznad grada Slatina
3. izvor vode «Marinac» (Slatina)
4. izvor vode «Svetinja» (Golenić)

2.4.2. Prostorni plan uređenja Grada Slatine

Prostorni plan uređenja Grada Slatine sadrži osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora i druge elemente od važnosti za područje Grada.

Krajobraz je u *Obrazloženju Prostornog plana* u opisu značaja i posebnosti područja Grada **u odnosu na prostor i sustave Županije i Države** zastupljen u kontekstu prostorno razvojne i resursne osnove za razvoj turizma (poglavlje 1.1.2.3.), graditeljske baštine, kao dio komunalne infrastrukture važne za identitet kraja - zvonari i raspela, tradicijska graditeljska baština ruralnih naselja, kultivirani krajolici vinograda iznad grada (poglavlje 1.1.2.4., f1) te prirodne baštine, kao zaštićeni spomenik parkovne arhitekture, evidentirani dijelovi prirode predviđeni za zaštitu te značajne vizure (poglavlje 1.1.2.4.f2).

Očuvanje krajobraznih vrijednosti i krajobrazne fizionomije prostora (prvenstveno s obzirom na urbanizam, tradicijsku gradnju i očuvanje ruralnih naselja) se navodi kao jedan od ciljeva prostornog razvoja i uređenja **županijskog značaja** (poglavlje 2.1.)

Ciljevi prostornog razvoja **gradskog značaja** (poglavlje 2.2.) su zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina (uključujući očuvan prirodni i kultivirani krajobraz) te stvaranje novog turističkog identiteta koji štiti krajobraz. Ograničavanjem širenja građevinskog područja se krajobraz štiti na razini naselja (poglavlje 2.3.)

Uloga i stanje krajbraza u prostorno razvojnoj strukturi Grada (poglavlje 3.1.) je opisano kroz velike promjene krajobraza uslijed urbanizacije, relativno očuvan prirodni i kultivirani krajobraz te provođenje zaštite prostora u funkciji gospodarskog razvoja. Kao najvažniji elementi krajobraza se navode šume, poljoprivredne površine i vode u višenamjenskom korištenju.

Na području Grada Slatine se nalaze zaštićeni dijelovi prirode (poglavlje 3.2.2.) - spomenik parkovne arhitekture te lokacije predviđene za zaštitu (značajni krajobraz i park šuma).

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

S gledišta korištenja prostora osnovni ciljevi i težište postavljaju se na očuvanje cjelovitosti resursa, uz uvažavanje prirodnih i strukturnih značajki, što zapravo znači racionalno korištenje prostora za gradnju, prilagođavanje proizvodnji bez onečišćenja i očuvanje krajobrazne fizionomije prostora.

...

Poticati urbani razvoj grada Slatine, manjih naselja i obnoviti ruralna naselja

Prepoznatljivost područja obilježje je kojem se mora posvetiti posebna pažnja. Zadatak je svake sredine očuvanje vlastitog identiteta i njegovanje tradicije i baštine. U tom pogledu treba visoko rangirati ciljeve u očuvanju kulturno-povijesne baštine, krajobraznih vrijednosti iljudskim radom stvorenih dostignuća.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja gradskog značaja

2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture

Potrebno je započeti stvaranje novog identiteta turističkog sektora, koji uz rješavanje infrastrukturnih problema, provođenje svekolike zaštite okoliša i krajolika i brižno upravljanje turističkim resursima može osigurati preduvjete za uspješan razvitak turizma.

2.2.4. Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina

Posebnim vrijednostima Gradskog prostora smatraju se i strogu zaštitu posebno vrijednih resursa imaju:

- rezerve pitke vode
- zaštićena područja prirode
- spomenici graditeljske baštine
- nezagađena tla
- očuvan prirodni i kultivirani krajobraz

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Grada

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Ne planira se širenje građevinskih područja

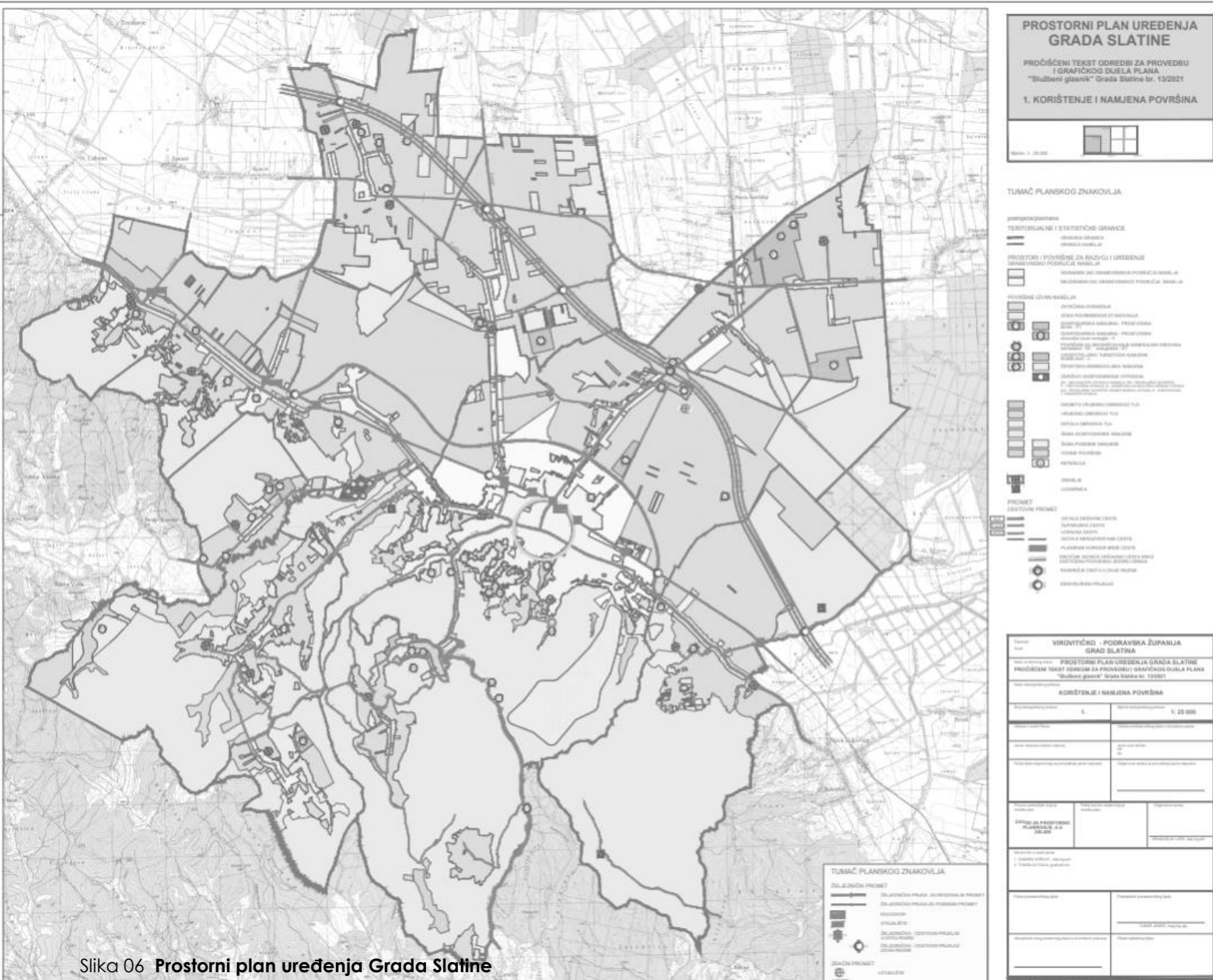
Kako bi se spriječile degradacije krajobraza, navode se smjernice u poglavlju 3.4. *Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora* „spriječiti izgradnju na osobito vrijednim i eksponiranim dijelovima krajobraza (nekontrolirano širenje zona vikend naselja)” te smjernice u poglavlju 3.7. *Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš* koje se odnose na očuvanje prirodnog krajolika, ruralnih naselja i vizualnih kvaliteta.

U Odredbama za provođenje se krajobraz spominje u poglavlju 1. *Uvjeti za određivanje namjena površina na području grada Slatina*, kao dio površina izvan građevinskog područja (zaštićeni krajolik), u poglavlju 2. *Uvjeti za uređenje prostora* kroz odredbe za oblikovanje građevina (gabariti građevina, materijali, tradicionalni način gradnje te u poglavlju 5. *Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava* kroz odredbe za smještaj vjetroelektrana (izvan zona osobito vrijednog krajolika) i uređenje režima voda (uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja). Poglavlje 6. *Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina* se odnosi na zaštitu šumskog krajobraza te urbanog i ruralnog krajobraza kroz ograničavanje širenja građevinskog područja, očuvanje ambijenta i slike naselja, upotrebu autohtonih biljnih vrsta pri krajobraznom uređenju te zaštitu vertikalnih vizura zvonika u krajolicima ravničarskih naselja.

U poglavlju 8. *Mjere sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš (Odredbe za provođenje)*, kao nadstandard se navodi obveza provođenja postupka procjene utjecaja na okoliš za regulacije vodotokova (županijski i lokalni značaj) kojima se narušava krajobraz.

Istaknuta je važnost donošenja dokumenata niže razine, npr. programa zaštite okoliša za uža područja radi kvalitetnije i učinkovitije zaštite okoliša određenog područja, očuvanja kulturnopovijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti krajolika.

poglavlje 3.7. *Obrazloženje*

Slika 06 Prostorni plan uređenja Grada Slatine

OBRAZLOŽENJE PROSTORNOG PLANA

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Grada u odnosu na prostomu i gospodarsku strukturu Županije

Prostorno razvojnu strukturu grada karakterizira:

- Prostorni razmjestašaj naselja - nositelj razvika, je povoljan i daje dobru osnovu za policentrični razvoj
- Ruralni prostor i selo, posebno u rubnim područjima, obilježavaju višegodišnji depopulacijski procesi, ali i utjecaj urbanizacije koja donosi usitnjavanje posjeda, neprimjerenu izgradnju i velike promjene krajobraza
- Gospodarstvo je najvećim dijelom vezano uz veća naselja, a prostorni preduvjeti uz uvažavanje ekoloških načela i primjenu suvremene tehnologije, nisu ograničavajući čimbenik za njegov razvoj
- Prirodna i kulturno-povijesna baština grada je vrlo vrijedna i raznolika. S obzirom na raspoložive vrijednosti i mogućnosti nije dovoljno iskorištena, a glede potreba zaštite dijelom se ocjenjuje ugroženom
- Zaštita prostora i okoliša mora se prožimati s razvojnim određenjima, kako bi prostor grada i nadalje zadržao osobine relativno očuvanog prirodnog i kultiviranog krajobraza
- Zaštita nije samo u funkciji očuvanja zdravog okoliša već i u funkciji razvika

Uređenje prostora uvjetuje dominacija krajobraza koji određuje koridore infrastrukture, višenamjensko korištenje voda s kompleksnim uređenjem poljodjelskih površina. Bogatstvo šuma brdskog dijela s potrebom revitalizacije ruralnog prostora usmjeruje na razvoj izletničkog, zdravstveno-rekreacijskog, tranzitnog i lovno-turizma.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina
Poljoprivredne površine

Namjena površina u poljoprivredne svrhe Planom je postavljena tako da se u osnovi definiraju dva tipa površina: poljoprivredne površine veće vrijednosti (pogodnosti) za poljoprivrednu proizvodnju i ostale poljoprivredne površine.

Prioritetna je njihova funkcija za proizvodnju hrane, pri čemu treba voditi računa o ranije spomenutoj nužnosti zaštite vodonosnika.

U brdskom i brežuljkastom dijelu grada je mozaik poljoprivredno-šumskih površina pogodan za voćarsku i vinogradarsku proizvodnju te za stočarstvo. Upravo ta područja intenzivno su pod utjecajem čovjeka (vikend objekti) i karakterizira ih veliki broj malih parcela. Stoga je za gospodarski opravdanu voćarsku i vinogradarsku proizvodnju potrebno okrupnjavati posjede, a proizvodnju za vlastite potrebe nastojati održavati bez daljnje parcelacije zemljišta.

Šumska područja

Temeljno je načelo da se postojeće šumske površine ne bi smjele smanjivati. Budući da je dobar dio iskrčen ili je izgubljen zbog izgradnje, bilo bi potrebno šumske površine povećati i zaštitu (u smislu proglašavanja šuma s posebnom namjenom) proširiti. U slučaju nužnih intervencija u promjeni namjena potrebno je osigurati zamjenske površine.

ODREDBE ZA PROVEDBU

1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području grada Slatina

1.3. Površine izvan građevinskih područja
Članak 6.

Površine izvan građevinskih područja obuhvaćaju prostor infrastrukturnih sustava i prostor prirodnih resursa namijenjenih za razvoj Grada.

Površine izvan građevinskog područja prema namjeni za razvoj i uređenje dijele se na: ... površine zaštićenih dijelova prirode (zaštićeni krajolik)

1.3.6. Površine zaštićenih dijelova prirode

Članak 13.

Površine zaštićenih dijelova prirode su područja osobitih krajobraznih vrijednosti i obilježja.

2. Uvjeti za uređenje prostora

2.2. Građevinska područja naselja

2.2.3. Smještaj građevine na građevinskoj čestici

2.2.3.4. Visina i oblikovanje građevina

Članak 76.

Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, arhitektonsko oblikovanje te upotrijebljeni građevinski materijali moraju biti usklađeni s okolnim građevinama, krajobrazom i tradicionalnim načinom gradnje. U starim dijelovima naselja s vrijednom autohtonom arhitekturom moraju se isključivo koristiti se građevinski elementi i materijali uobičajeni za taj prostor.

Građevine koje se grade kao dvojne ili u nizu moraju s građevinom na koju su prislunjene činiti arhitektonsku cjelinu.

2.2.3.4. Visina i oblikovanje građevina

Članak 77.

U zonama povremenog stanovanja za sve vrste građevine vrijedi da arhitektonsko oblikovanje te upotrijebljeni građevinski materijali moraju biti usklađeni s krajobrazom i tradicionalnim načinom gradnje. Oblikovanje novih građevina mora biti usklađeno sa osobinama građevina tipičnih za ovaj zaštićeni krajolik, što znači da trebaju biti tlocrtno pravokutnog oblika, bez većih istaka, po mogućnosti sa trijemom i sl.

3.2.2. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)

Zaštićeni dijelovi prirode, Oznake prema kartografskom prikazu

PA – spomenik parkovne arhitekture 1,60ha

*planirano za zaštitu

ZK – značajni krajobraz 207,39ha

PŠ – park šuma 7,87ha

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

3.4.1. Uvjeti za racionalno korištenje i zaštitu prostora i okoliša

Štete koje su jednom nanesene u okolišu postaju teško obnovljive, a često takve štete imaju i nepovratne učinke (bespravna gradnja na ekspaniranim i osobito vrijednim dijelovima okoliša, bespravna eksploatacija sirovina, neplanska sječa šuma).

Sukladno postavljenim planskim ciljevima i smjernicama treba poduzeti sljedeće:

...

spriječiti izgradnju na osobito vrijednim i ekspaniranim dijelovima krajobraza (nekontrolirano širenje zona vikend naselja)

2.3.14. Ostave za alat i oruđe

Članak 131.

Ostave za alat i oruđe mogu biti isključivo prizemne, izvedene od lakog materijala (drvo, metal), oblikovane i postavljene tako da ne narušavaju krajolik.

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava

5.5. Površine za elektroopskrbu

ČLANAK 170.a

Gradnja vjetroelektrana je moguća na lokacijama: ...izvan zona osobito vrijednog krajolika i zaštićenih spomenika i cjelina kulturne baštine

5.8. Površine za vodne građevine

5.8.1. Uređenje režima voda

Članak 180.

Za zaštitu od štetnog djelovanja voda dozvoljeni su: regulacijski zahvati, izgradnja akumulacija/retencija, korekcije korita i ostali zahvati zaštite pod uvjetima definiranim ovim Planom i posebnim uvjetima. ...Zahvate treba provoditi uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja.

Članak 184.

U prirodnim inundacijama i poplavnim područjima nije dozvoljena gradnja radi zaštite ljudi, imovine i zbog očuvanja cjelovitosti prirodnog vodnog krajolika.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

Šume

Članak 193.

Šume je potrebno čuvati kao izuzetno vrijedne krajolike. Zabranjuje se krčenje i sječa šumskih površina, ako to nije predviđeno šumsko-gospodarskom osnovom, odnosno programom za gospodarenje šumama.

Zaštićeni dijelovi prirode, biljne i životinjske vrste

Članak 200.

Temeljem članka 21. Zakona o zaštiti prirode, utvrđuju se uvjeti zaštite prirode: ...uređenje postojećih i širenje građevinskih područja planirati na način da se očuvaju postojeće krajobrazne vrijednosti i voditi računa da njihova izgradnja ne uzrokuje gubitak rijetkih i ugroženih stanišnih tipova te gubitak staništa strogo zaštićenih biljnih i životinjskih svojti.

Graditeljska baština

Članak 202.

Za građevine označene kao evidentirana baština (E) mjere zaštite nisu obvezne, ali jedinice lokalne uprave mogu, u tijeku ishoda dozvola, ukoliko imaju interes i potrebu, zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela. Isto vrijedi i za građevine izvan predjela zaštite ukoliko graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika. U pravilu:

- povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno sa njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.)

...

- kod izdavanja uvjeta za izgradnju bilo koje vrste zgrade potrebno je paziti na mikroambijent naselja, tj. novogradnju usklađiti sa zatečenim florisom i visinskim veličinama postojeće zgrade (ili postojećih zgrada) kako bi se ustrojio skladan graditeljsko-ambijentalni sklop

...

prilikom ozelenjavanja parcele u sačuvanim uličnim potezima preporuča se samo sadnja autohtonih biljnih vrsta koje pretežno dominiraju u postojećem zelenom fondu naselja. Postojeću crnogoricu u drvoredima i na drugim javnim površinama treba postupno zamijeniti odgovarajućim listopadnim biljnim vrstama čija je upotreba povijesno potvrđena

Članak 204.

...Posebno je potrebno štiti vertikalne vizure zvonika u krajolicima ravničarskih naselja.

IZDVOJENO IZ PROSTORNOG PLANA VIROVITIČKO- PODRAVSKE ŽUPANIJE Odredbe za provedbu

3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Krajobraz

Prilikom planiranja korištenja zemljišta prirodni krajolik treba nastojati očuvati u potpunosti. Izvorni ruralni krajolik (spoj antropogenih struktura i prirode) treba očuvati kao nositelj vrijednosti prostora i njegovog identiteta.

U brežuljkastom dijelu treba nastojati zadržati izvornu sliku ruralnog krajolika, tako da se pojedinačno zaštite tipične cjeline. Potrebno je propisati uvjete gradnje tako da nove građevine arhitekturom ne naruše izgled krajolika, zabraniti gradnju na vizualno vrijednim i ekspaniranim lokacijama i na kontaktu sa šumom i vodotocima. Prilikom vođenja infrastrukturnih koridora u prostoru potrebno ih je usuglašeno racionalizirati i objedinjavati.

Mjere racionalnog korištenja prostora, zaštite okoliša i zaštite prirodne i graditeljske baštine

Ove mjere ne provode se samo kroz dokumente prostornog uređenja. Prostorni planovi (županijski, gradski/općinski), su dokumenti u kojima se integriraju i usuglašavaju različiti interesi.

Bolje je djelovati kroz dokumente kao što je program zaštite okoliša za uža područja. Ti programi donose se kada je potrebno zaštititi okoliš određenog područja radi očuvanja kulturnopovijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti krajolika. Program zaštite okoliša donosi Gradsko vijeće, i mora biti usklađen sa županijskim Programom zaštite okoliša. Potrebno ga je što prije izraditi i usvojiti.

2.4.3. Urbanistički plan uređenja Slatine

Krajobrazne vrijednosti i zaštita krajobraza nisu razrađeni na razini Urbanističkog plana Slatine. Ovim dokumentom su određene i opisane pojedinačne sastavnice gradskog krajobraza (namjena površina, građevine, infrastruktura, javne zelene površine, prirodne vrijednosti, ambijentalne vrijednosti, kulturna baština, gospodarenje otpadom), bez združenog osvrta na specifičnosti krajobraza kojeg one zajedno čine.

Sukladno ovom dokumentu, posebno vrijednim elementima gradskog krajobraza se mogu smatrati javne zelene površine (*Z1-javni park, Z2-igralište, ostale javne zelene površine i Z-zaštitne zelene površine*), ambijentalne vrijednosti (područje uz potoke Javorica i Potočani, kulturna dobra te područja tradicijske gradnje sukladno Konzervatorskoj podlozi), vodotoci, groblje i dijelom športsko-rekreacijska namjena (vanjski sadržaji).

Slika 07 Urbanistički plan uređenja Slatine

2.4.4. Urbanistički plan uređenja Centar, Slatina

Krajobrazne vrijednosti, zaštita i planiranje gradskog krajobraza nisu ovim dokumentom obuhvaćeni. *Poglavlje 8. Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš* se odnosi na zaštitu od buke te zaštitu od onečišćenja tla, vode i zraka - važnih sastavnica krajobraza. Na očuvanje lokalnih biljnih zajednica, ekosustava i bioraznolikosti, kao važnih sastavnica krajobraza, odnosi se *Poglavlje 5. Uvjeti uređenja javnih zelenih površina*, kojim se propisuje sadnja autohtonih biljnih vrsta na javnim zelenim površinama. Na vode kao sastavnicu krajobraza se odnosi *Poglavlje 4., potpoglavlje 4.3.5. Vodotoci i vode*, kojim se uvjetuje izgradnja inundacijskog područja i reguliraju zahvati unutar istoga. Unutar obuhvata UPU Centar Slatina nema zaštićenih prirodnih vrijednosti niti kulturnih dobara (Čl. 77. i 78.).

Slika 08 Urbanistički plan uređenja Centar, Slatina

2.4.5. Izvješće o stanju u prostoru Grada Slatine za razdoblje od 2015. do 2019. godine

„Potrebno je adekvatno, kvalitetno i održivo upravljati resursima na području Grada, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri očuvala prirodna i kulturna baština, odnosno štitile krajobrazne i kulturno-povijesne vrijednosti kroz održivi razvoj.

Održivo upravljanje prirodnim resursima, krajobraznim vrijednostima i prirodnom baštinom moguće je kroz identifikaciju, valorizaciju i interpretaciju krajobraznih vrijednosti Grada.

Krajobrazne vrijednosti potrebno je povezati sa sektorima turizma, poljoprivrede, kulture, sporta i rekreacije, odnosno sa svim gospodarskim granama.

U tu svrhu važna je izrada krajobraznih studija koje će kroz evidentiranje i analizu postojećeg stanja na terenu pružiti moguća rješenja i smjernice za adekvatno upravljanje prirodnim i kulturnim krajobrazom.

Takve studije potrebno je uključiti u prostorno planiranje i izradu ostalih prostorno – planskih, razvojnih dokumenata i projekata, gdje evidentirane krajobrazne vrijednosti zajedno sa smjernicama predstavljaju stručnu podlogu za prostorno plansku dokumentaciju koje su od velikog značaja.”

4. Preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioriteta aktivnosti

1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Ovim dokumentom se analizira stanje, provedba i trendovi prostornog razvoja te izrada i provedba dokumenata prostornog uređenja. Zaključno se daju preporuke za unaprjeđenje razvoja u prostoru s prijedlogom prioriteta aktivnosti.

Istaknut je značaj brdsko-nizinskog krajobraza i prirodne baštine za razvoj rekreacije i suvremenih oblika turizma (Poglavlje 3. *Gospodarske djelatnosti, 3.1. Opći podaci o gospodarskim djelatnostima*).

U Poglavlju 4.. *Preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioriteta aktivnosti* je istaknuta potreba identifikacije, valorizacije i interpretacije krajobraznih vrijednosti kroz izradu krajobraznih studija, kako bi se krajobrazne vrijednosti povezale s gospodarskim granama te uključile u strateške i prostorno-planske dokumente.

METODOLOGIJA IZRADE KRAJOBRAZNE OSNOVE

03

Izvori podataka
korišteni pri izradi
Studije su prikazani
Tablicom 05 u
nastavku.

Tablica 05

Izvori podataka za izradu Krajobrazne Studije Grada Slatine

TEORIJSKI OKVIR

Knjige, zbornici, znanstveni i stručni članci
Europske i svjetske politike – konvencije, deklaracije, povelje, direktive
Zakoni, pravilnici i uredbe Republike Hrvatske
Strateški i planski dokumenti Republike Hrvatske
Primjeri dobre prakse

Strateški i planski dokumenti županijske i lokalne razine

- Županijska razvojna strategija Virovitičko-podravske županije
- Prostorni plan Virovitičko-podravske županije
- Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020.
- Prostorni plan uređenja Grada Slatine
- Urbanistički plan uređenja Slatine
- Urbanistički plan uređenja Centar, Slatina
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Slatine za razdoblje od 2015. do 2019. godine

O PROSTORU
ISTRAŽIVANJA

Prostorni i statistički podaci

- Državna geodetska uprava <https://geoportal.dgu.hr/>
- Informacijski sustav zaštite prirode <https://www.bioportal.hr/gis/>
- Corine Land Cover CLCCro web preglednik o površinskom pokrovu <http://corine.haop.hr/map-page>
- Hrvatski geološki institut <http://webgis.hgi-cgs.hr/gk300/default.aspx>
- Hrvatska agencija za okoliš i prirodu <https://www.haop.hr/hr/pocetna-stranica>
- Google Earth <https://earth.google.com/web/>
- Državni zavod za statistiku <https://dzs.gov.hr/>
- ARKOD <https://arkod.apprrr.hr/>

Grad Slatina <https://www.slatina.hr/portal/>

Turistička zajednica grada Slatine <https://www.tz-slatina.hr/>

Zavičajni muzej Slatina <https://zavicajni-muzej-slatina.hr/>

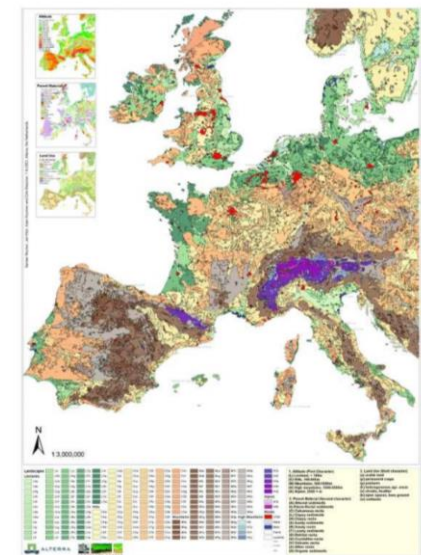
Virovitičko-podravska županija <https://www.vpz.hr/>

POJMOVNIK

Karta staništa je prostorni prikaz rasprostranjenosti pojedinih stanišnih tipova na području Republike Hrvatske. Kartirana su staništa na cjelokupnom teritoriju Hrvatske, uključujući i more. Glavna metoda kartiranja bila je analiza satelitskih snimki u kombinaciji s drugim izvorima podataka (zračne snimke, literaturni podaci) i terenskim radom. Obuhvaća 155 stanišnih tipova.

CORINE Land Cover Hrvatska predstavlja digitalnu bazu podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta Republike Hrvatske za razdoblje 1980.-2006. Baza CLC Hrvatska je konzistentna i homogenizirana sa podacima pokrova zemljišta cijele Europske unije. CLC baza podataka izrađena je prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (COOrdination of INformation on the Environment) prihvaćenom od strane Europske unije i na razini Europske unije ocijenjena je kao temeljni referentni set podataka za prostorne i teritorijalne analize. CLCCro web preglednik prikazuje vremenski slijed podataka o stanju i promjeni pokrova zemljišta za područje Republike Hrvatske. Podaci dostupni u sklopu ovog preglednika su rezultat aktivnosti Copernicus servisa za praćenje pokrova zemljišta koje su sastavni dio programa praćenja Zemlje pod nazivom Copernicus, čija koordinacija je odgovornost Europske komisije.

ARKOD je evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske koju u digitalnom grafičkom obliku vodi Agencija za plaćanja u skladu s člankom 70. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. ARKOD parcele predstavljaju neprekinute površine poljoprivrednog zemljišta koje obrađuje jedan poljoprivrednik, klasificirane s obzirom na vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta iz Priloga I. Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 17/2018).

Slika 6. LANMAP – Europska tipologija krajobrazna

Slika 09 LANMAP – Europska tipologija krajobrazna i uvećani prikaz Republike Hrvatske, Izvor Greetings from Europe, 2008.

3.2. PREGLED PRIMJENE METODOLOGIJE PRI ISTRAŽIVANJU KRAJOBRAZNE OSNOVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj ne postoji standardizirana i općeprihvaćena metodologija izrade krajobrazne studije, iako je obveza izrade navedena u Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske, metodološki okvir dan u Sadržajnoj i metodičkoj podlozi krajobrazne osnove Hrvatske, a potreba izrade se spominje i u drugim zakonskim i podzakonskim aktima, strateškim i planskim dokumentima.

S obzirom na navedeno, a s ciljem provođenja sveobuhvatnog, kvalitetnog i suvremenog istraživanja krajobrazne osnove Grada Slatine, provedena je analiza nekoliko recentnijih krajobraznih studija na području Republike Hrvatske (Tablica 06). Analizirano je koji su čimbenici krajobraza uzeti u obzir, s obzirom na koje kriterije je provedeno vrednovanje krajobraza te koja je metodologija tipološke klasifikacije krajobraza primijenjena. Dobivene spoznaje su, uz teorijsku osnovu i zakonsku regulativu usmjerile ovo istraživanje.

Tablica 06 Pregled primjene metodologije pri istraživanju krajobrazne osnove u Republici Hrvatskoj

GODINA	NAZIV KRAJOBRAZNE STUDIJE I IZRAĐIVAČ	Broj stranica	Čimbenici krajobraza	Vrijednosti krajobraza	Tipologija krajobraza
2022.	Krajobrazna studija za administrativno područje Grada Dubrovnika (Zelena infrastruktura d.o.o i Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) https://www.dubrovnik.hr/zastita-okolisa-2019-354632689	962	GEOGRAFSKI POLOŽAJ PRIRODNA OBILJEŽJA Klimatska Geološka (litostratografska, strukturno tektonska, hidrogeološka) Geomorfološka (geomorfološka, hipsometrija, nagib) Vode (poplave) Pedološka obilježja (vrste tala, bonitetno vrednovanje tala) Bioraznolikost (stanište, flora i fauna) Ekološka mreža Zaštićena područja KULTURNO-POVIJESNA OBILJEŽJA Povijesna geneza prostora Zaštićena kulturna baština ANTROPOGENA OBILJEŽJA Korištenje zemljišta Tipološka obilježja naselja Poljoprivredni krajobraz Postojeće stanje gospodarskih djelatnosti Infrastrukturni sustavi STRUKTURNO-VIZUALNA OBILJEŽJA	KVALITETE KRAJOBRAZA: PRIRODNA-EKOLOŠKE KVALITETE (bioraznolikost, percepcija prirodnosti, zaštita prirode) KULTURNO-POVIJESNE KVALITETE (kulturna baština, poljoprivredni krajobraz, odnos izgrađeno-neizgrađeno u naselju) VIZUALNO-DOŽIVLJAJNE KVALITETE (vizualno najprivlačniji elementi krajobraza) OSJETLJIVOST, RAZVOJNI PRITISCI I STANJE UGROŽENOSTI KRAJOBRAZA Procjena osjetljivosti krajobraza Identifikacija i procjena razvojnih pritisaka Identifikacija degradiranih krajobraza	Tipologija III. Razine (lokalna) KRAJOBRAZNI PODTIPOVI (reljef, prirodni površinski pokrov, poljoprivredno-strukturni način korištenja zemljišta i tipologija izgrađenosti) KRAJOBRAZNI UZORCI I ELEMENTI
2020.	Krajobrazna studija s idejnim rješenjem uređenja lijeve obale rijeke Save u naselju Krapje u PP Lonjsko polje (Zelena infrastruktura d.o.o.) https://pp-lonjsko-polje.hr/wp-content/uploads/2020/12/Krajobrazna-studija-s-idejnim-rje%C5%A1enjem-ure%C4%91enja-lijeve-obale-rijeke-Save-u-naselju-Krapje-u-PP-Lonjsko-polje-2020..pdf	283	PRIRODNA OBILJEŽJA Geološka obilježja Geomorfološka obilježja Vode Pedološka obilježja Šumska vegetacija Bioraznolikost (staništa, flora, invazivne vrste, fauna) Zaštićena područja Ekološka mreža KULTURNO-POVIJESNA OBILJEŽJA Analiza povijesnog razvoja naselja Krapje Kulturna dobra i agrikulturni krajobraz DRUŠTVENO-GOSPODARSKA OBILJEŽJA Postojeće korištenje zemljišta Povijesno korištenje zemljišta Tipološka obilježja graditeljskih struktura Postojeće stanje gospodarskih djelatnosti STRUKTURNO-VIZUALNA OBILJEŽJA Strukturna obilježja Postojeća vizualna obilježja Analiza povijesne slike naselja Vizualna izloženost	Prirodno-ekološke Kulturno-povijesne Vizualno-doživljajne	KRAJOBRAZNI TIPOVI Nizinski riječni šumski krajobraz Nizinski riječni ruralno-poljodjelski krajobraz PROSTORNE CJELINE Tradicijski (povijesni) dio naselja Sportsko igralište i građevine na polju Prirodan šumski rub lijeve obale rijeke Save u sjevernom dijelu naselja Rijeka Sava Prirodna, šumovita desna obala Rijeke Save Rahliji šumski rub lijeve obale rijeke Save u središnjem dijelu naselja Prirodan šumski rub lijeve obale rijeke Save u središnjem i južnom dijelu naselja Predio s nasipom Predio s grobljem

GODINA	NAZIV KRAJOBRAZNE STUDIJE I IZRADIVAČ	Broj stranica	Čimbenici krajobraza	Vrijednosti krajobraza	Tipologija krajobraza
2019.	Krajobrazna studija naselja Sv. Nedilja (Ured ovlaštenog krajobraznog arhitekta – Robert Duić) http://www.hvar.hr/portal/wp-content/uploads/KRAJOBRAZNA-STUDIJA-NASELJA-SV.-NEDJELJA-compressed.pdf	32	POTENCIJALI I OGRANIČENJA KRAJOBRAZNOG PODRUČJA Vizualno-morfološka analiza Geomorfologija Reljef Ekspozicija Staništa Prostorni planovi	-	ZONA A - agrikulturni krajobraz i strukturni elementi prirodnog krajobraza te vizualno-strukturna zaštitna cezura oko aglomerirane cjeline starog dijela naselja ZONA B - područje postojeće "raspršene" individualne izgradnje u južnom dijelu naselja ZONA C - Degradirani prostor/zemljište – sanacija i unaprijeđenje krajobraznih struktura
2019.	Studija krajobraznih vrijednosti Sisačko-moslavačke županije – krajobrazna osnova s procjenom karaktera i osjetljivosti krajobraza (IRES EKOLOGIJA d.o.o.) https://www.zpusmz.hr/projekti-i-studije/studija-krajobraznih-vrijednosti-smz/	156	PRIRODNI ČIMBENICI Geografski položaj, političko-teritorijalni ustroj i mikroregionalne podjele Klimatske značajke prostora Geološka građa i geomorfološke značajke Pedološka obilježja Hidrogeografske značajke Vegetacijski pokrov ANTROPOGENI ČIMBENICI Stanovništvo Naselja Kulturno-povijesna baština Poljoprivreda Prometna povezanost i stari putevi ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE I EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000	Model ranjivosti prirodnih kvaliteta krajobraza Model ranjivosti kulturnih kvaliteta krajobraza Model ranjivosti vizualnih kvaliteta krajobraza	Krajobrazni tip aluvijalnih riječnih ravni Krajobrazni tip brdovitog područja Krajobrazni tip gorskog područja
2015.	STUDIJA ZAŠTITE KARAKTERA KRAJOBRAZA GRADA ZAGREBA OPĆA TIPOLOGIJA KRAJOBRAZA (OIKON d.o.o.) Jedna od prvih u RH Prva primjena karakterizacije i ocjene karaktera krajobraza https://www.zagreb.hr/userdocsimages/gu%20za%20strategijsko%20planiranje/Studija_karaktera_krajobraza_Zagreb_2015.pdf	130	GLAVNA OBILJEŽJA Reljef Površinski pokrov Vode Izgrađenost VIZUALNI KARAKTER (uzorci naselja, geometrija, prostorni red) POVIJESNI KARAKTER EKOLOŠKI KARAKTER PRITISCI (analizom prostorno-planske dokumentacije)	Stanje krajobraza i jačina karaktera (homogenost-fragmentiranost, udio prirodnih površina) Negativna obilježja (degradacije) Krajobrazna i vizualna osjetljivost	Krajobrazne regije Opći krajobrazni tipovi i područja (reljef i dominantno korištenje zemljišta – prirodno, kultivirano, urbanizirano) Krajobrazni tipovi i područja
2015.	STUDIJA KRAJOBRAZA OTOKA CRESA (OTRA d.o.o.) http://www.pplr-otokres.info/?page_id=105	68	PRIRODNI ČIMBENICI Geografski položaji Geološka građa i geomorfološke značajke Hidrološka obilježja Klimatska obilježja Vrste tla Vegetacijske zone i biološka raznolikost ANTROPOGENI UTJECAJ Prostorni odraz u povijesno-političkim mjerilima Elementi i specifičnosti tradicionalnog ovčarstva Recentna povijest i aktualne promjene Prometna povezanost i stari putevi Zaštićena područja Poimanje otoka Cres u očima šire javnosti	-	Krajobrazne cjeline
2013.	KRAJOBRAZNA STUDIJA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE ZA RAZINU OBRADBE OPĆIH KRAJOBRAZNIH TIPOVA / PODRUČJA (OIKON d.o.o. i ARHIKON d.o.o.) https://www.zpuzz.hr/dld/prilozi/Krajobrazna_studija_Zagrebacke_zupanije.pdf	155	FIZIČKI-PRIRODNI ČIMBENICI Klima Geološka podloga Tipovi tala Nagib terena i nadmorska visina Hidrološka obilježja Staništa Pokrov tla ANTROPOGENI UTJECAJ Kroz povijesna razdoblja Veličina poljoprivrednih površina Prenamjena poljopr. Zemljišt Tipologija i morfološka struktura naselja PERCEPCIJSKA I IDENTITETSKA OBILJEŽJA Panoramski pogledi Vidljivost iz frekventnih pravaca Zaštićena kulturna i prirodna baština	Pritisici i negativni učinci (prostorno planska dokumentacija) Osjetljivost (poaci o prirodnim, antropogenim i percepcijsko-identitetskim obilježjima)	Krajobrazne regije Opći krajobrazni tipovi

3.3. SASTAVNICE KRAJOBRAZNE OSNOVE

Glavne sastavnice pri definiranju krajobrazne osnove su identifikacija krajobraza, vrednovanje krajobraza te preporuke korištenja, uređenja i zaštite.

Identifikacija krajobraza podrazumijeva istraživanje i opis bitnih čimbenika krajobraza (prirodni, antropogeni i čimbenici percepcije) te tipološku klasifikaciju krajobraza (opis i razvrstavanje u krajobrazne tipove i područja krajobraza izrazitih, prepoznatljivih i zajedničkih obilježja s obzirom na prirodne i antropogene sastavnice).

Vrednovanje krajobraza obuhvaća prostornu i stratešku analizu krajobraza s obzirom na ljudsku percepciju, ekološke funkcije i održivo korištenje. Vrednuju se vrijednosti i potencijali krajobraza te osjetljivost i ugroženost s obzirom na razvojne pritiske, konflikte zaštitnih i razvojnih interesa te identificirane neusklađenosti u procesu prostornih preobrazbi (npr. urbanizacija, ugroženost elementarnim nepogodama, mogući utjecaj klimatskih promjena).

Zaključno se daju preporuke korištenja, uređenja i zaštite krajobraza kao doprinos obzirnog odnosa prema krajobraznim vrijednostima i osnova održivosti i otpornosti prostora.

POJMOVNIK

Kultivirani krajobrazi uglavnom se odnose na agrarne/poljodjelske površine. Uzorci agrarnog krajobraza stvarali su se stoljećima i određeni su vlasničkim odnosima te su prilagođeni geomorfološkim obilježjima terena. Osim navedenih, prema funkcionalnim i morfološkim kriterijima te načinu korištenja prostora, razlikuju se: urbani, ruralni, industrijski, sakralni, fortifikacijski i ostali institucionalni krajobrazi.

Urbani krajobraz uključuje područja naselja i ostalih izgrađenih sadržaja. Urbani krajobraz koji se odnosi na područja gradskih naselja može se opisati i kao vizualna percepcija posebnih prostornih vrijednosti: estetskih, kao što su pogledi, vizure i pristupne panorame; izgrađenih i otvorenih struktura. Unutar pojma urbanog krajobraza izdvaja se povijesni urbani krajobraz, nastao prepoznavanjem vršnoća u povijesnom urbanom području koje je podložno promjenama i razvoju tijekom povijesti.

Ruralni krajobraz, osim djelatnosti vezanih uz obradu i korištenje zemlje te u najvećoj mjeri zastupljenosti poljodjelskih površina, određuje prisutnost naselja, koja mogu biti: nekadašnji mali gradovi i trgovišta, sela, zaseoci, samotna gospodarstva, stancije, salaši, povremena pastirska boravišta, nastambe za stoku i ostale građevine okružene agrikulturnim površinama. Oblici naseljavanja i posjedi, parcelacija, ograđivanje, smještaj i položaj izdvojenih zgrada te prirodne značajke važni su elementi koji oblikuju uzorke ruralnog krajobraza.

(Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske)

„... svrha izrade krajobrazne osnove je, kao prostornoplanske podloge, upoznavanje svojstava krajolika, njihove vrijednosti i osjetljivosti ili ugroženosti, te preporuka za korištenje, uređenje i zaštitu, kako bi se zatim u procesu prostornog planiranja moglo usklađivati razvojne i zaštitne interese i gledišta.”

Sadržajna i metoda podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, Predgovor, str. 6

04

KRAJOBRAZNA OSNOVA GRADA SLATINE

4.1. ČIMBENICI KRAJOBRAZA GRADA SLATINE

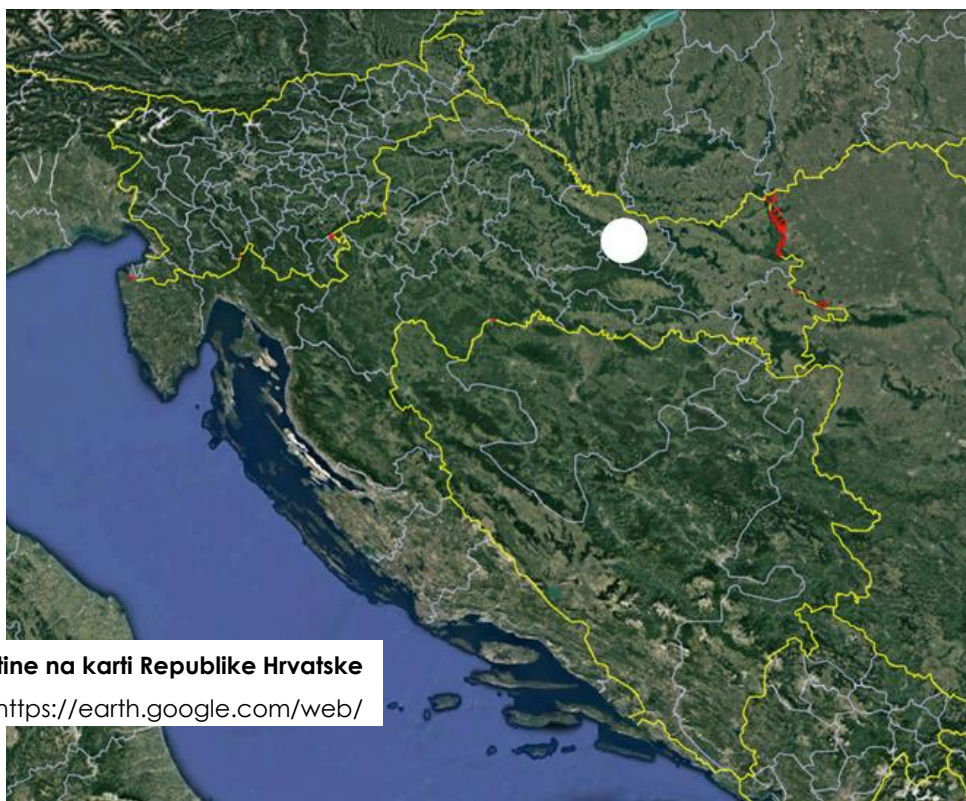
„Krajobrazna osnova objedinjava odgovarajuće podatke o prirodnim, ekološkim, kulturnim, povijesnim, estetskim i gospodarstvenim vrijednostima prostora...”

Sadržajna i metodska podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, str. 9

4.1.1. Prostorna osnova (prirodno-geografski elementi)

4.1.1.1. Geografski smještaj

Grad Slatina se nalazi na sjeveroistoku Hrvatske, u zapadnoj Slavoniji, na istočnom dijelu Virovitičko-podravске županije. Područje je prirodno omeđeno rijekom Dravom na sjeveru, obroncima Papuka (954 m) i Krndije (792 m) na jugu, širokom otvorenošću prema bilogorskoj Podravini na zapadu i slavonskoj ravnici prema istoku. Područje Grada zauzima površinu od 166,75km², a čine ga središnje naselje u regiji - grad Slatina i 14 prigradskih naselja: Bakić, Bistrica, Donji Meljani, Golenid, Gornji Miholjac, Ivanbrijeg, Kozice, Lukavac, Markovo, Medinci, Novi Senkovac, Radosavci, Sladojevački Lug i Sladojevci.

Slika 10 **Položaj Slatine na karti Republike Hrvatske**

izvor <https://earth.google.com/web/>

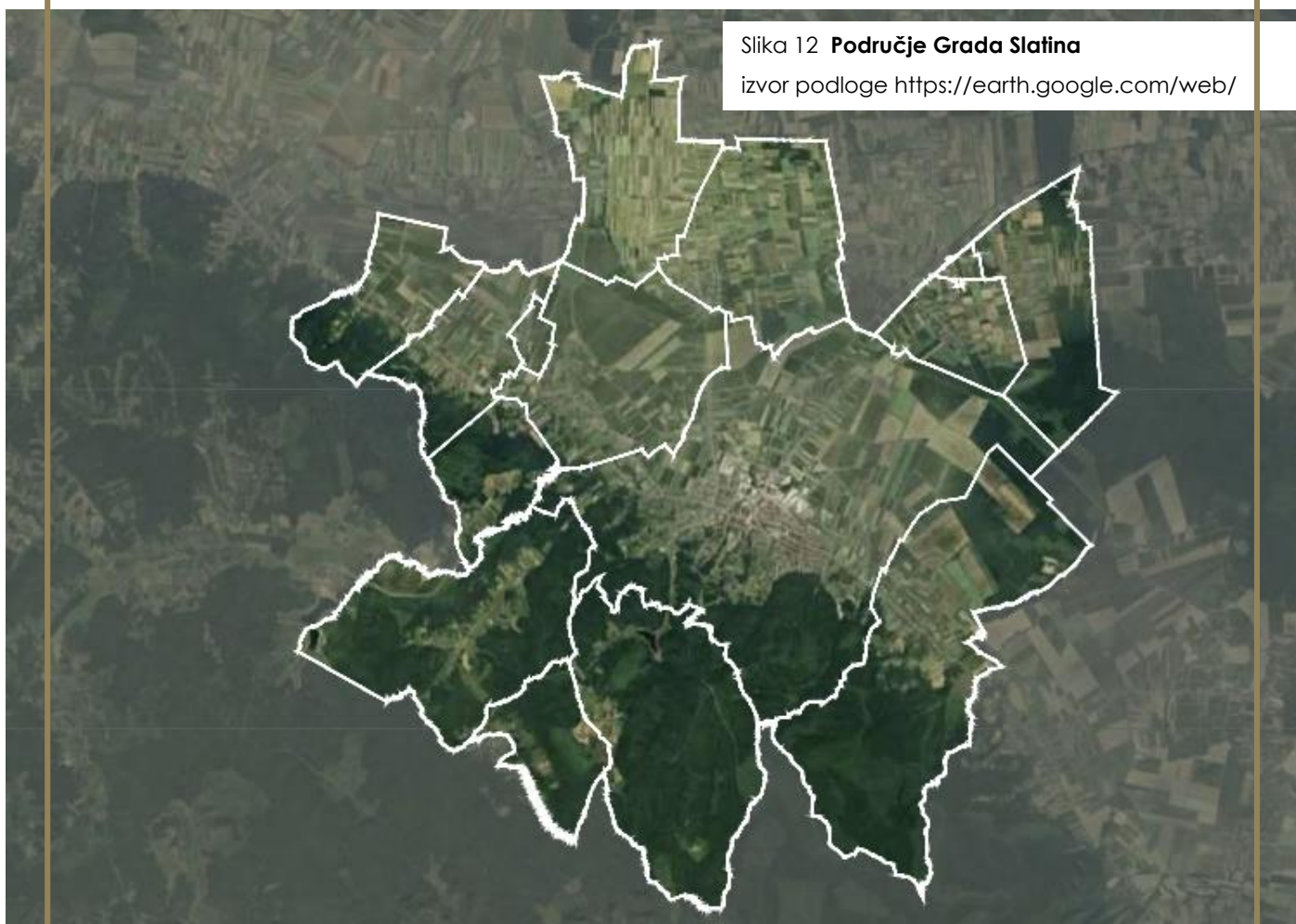
Slika 11 **Položaj Slatine u Virovitičko-podravskoj županiji**

Izvor <https://earth.google.com/web/>

Slika 12 **Područje Grada Slatina**

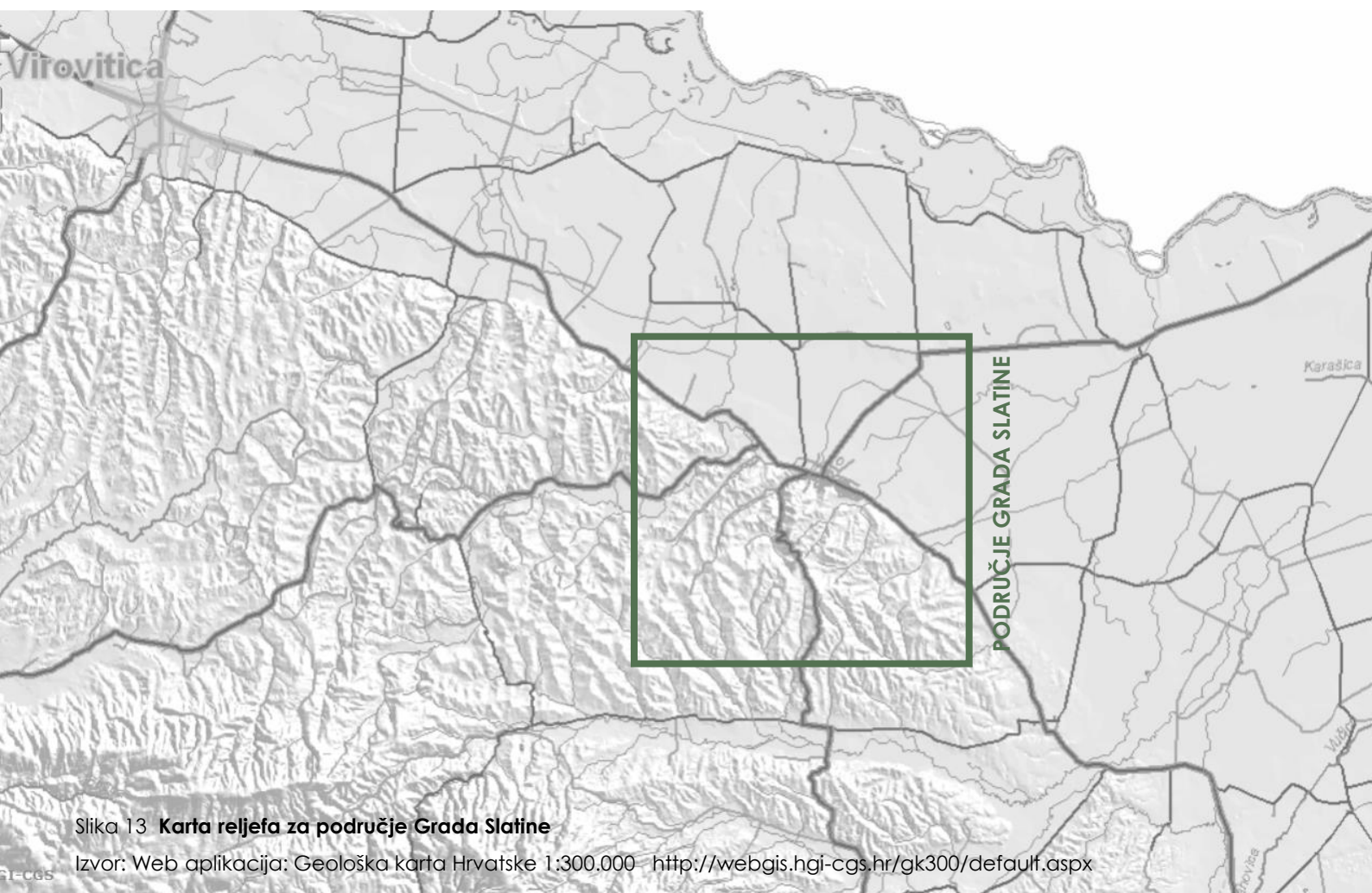
izvor podloge <https://earth.google.com/web/>

4.1.1.2. Reljefna, geološka i geomorfološka obilježja

Područje Grada Slatine se nalazi na kontaktu nizinskog reljefa pridravske ravnice i otvorenog panonskog prostora na sjeveru te brdskog reljefa osojnih padina Papuka na jugu, na nadmorskoj visini između 100 i 200 m n.m (cca 127m n.v.). Masiv Papuka je od nizine odvojen volumenom brda Gaj. Brežuljkasto područje Grada je razvedeno poprečnim udolinama duž brojnih vodotoka i čine ga tereni obično nestabilni i u prirodnim uvjetima i pri djelatnosti čovjeka. Stepeničasti karakter reljefa i hidrografska mreža koja ga prati utjecali su na razmještaj naselja.

Glavna geološka obilježja područja su složena geološka građa s naglašenim utjecajem tektonike. Nizinski dio (viša pleistocena terasa uz kontakt nizine prema Papuku), nastao akumulacijsko-erozijskim radom Drave i njenih pritoka te eolskim radom, agrarno je najvrjedniji zbog pretežno lesnog pokrova i ocjeditosti. Teren nizinskog dijela izgrađuju brdski sedimenti (siltovi i gline) iz razdoblja kvartara, prijelazni teren prema brdu izgrađuju aluvijalni nanosi potoka (siltovi i pijesci) i jezersko-barski sedimenti (pijesci), također iz kvartara. Geološku građu brdskog terena čine pijesci, šljunci i konglomerati gline te pijesci, lapori, gline i pješčenjaci iz razdoblja pliocena.

Slika 13 **Karta reljefa za područje Grada Slatine**

Izvor: Web aplikacija: Geološka karta Hrvatske 1:300.000 - <http://webgis.hgi-cgs.hr/gk300/default.aspx>

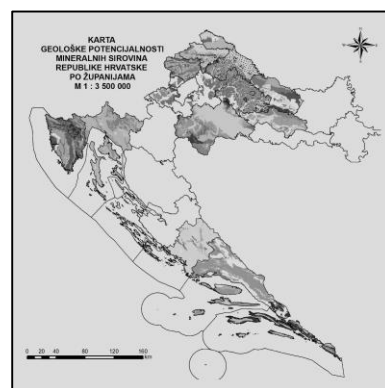
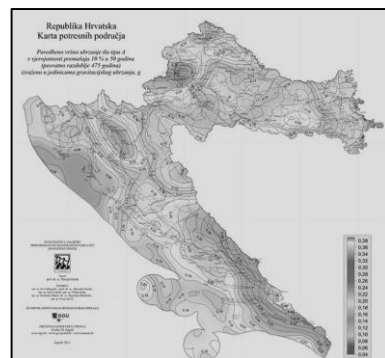
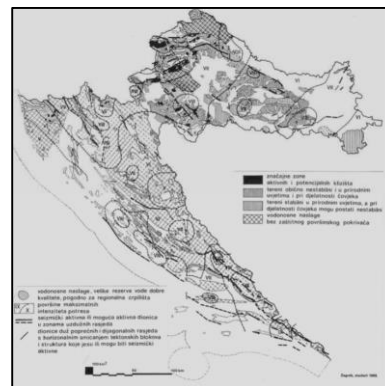
**„Potencijali ovog prostora obuhvaćaju geotermalne vode,
građevni pijesak, šljunak, opekarsku glinu.”**

Izvešće o stanju u prostoru Grada Slatine, 3. Gospodarske djelatnosti, 3.4. Eksploatacija mineralnih sirovina

„Šire područje Grada nalazi se na terenu koji karakterizira manja seizmička aktivnost. Epicentri dosadašnjih potresa koji su se dogodili u blizini Slatine vezani su uz sustav rasjeda koji ide od Orahovice, preko Vodina do Daruvara.

Urbanističko područje Grada Slatine smješteno je na granici dviju regionalnih tektonskih jedinica (tektonska jedinica Bilogora i tektonska jedinica Dravska graba, odvojene Glavnim potolinskim uzdužnim rasjedom pružanja sjeverozapad-jugoistok). Prema podacima učinaka dosadašnjih potresa u širem okruženju obavljena je seizmička rajonizacija prema kojoj se za Grad Slatinu procjenjuje intenzitet potresa od VII° prema Mercalli-Cancani-Seibergovoj skali potresa.”

Strategija razvoja Grada Slatine, 2.3. Urbano okruženje, Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Na području grada Slatine utvrđen je VII° MCS (vrlo jak potres, učinak potresa: crjepovi se lome i kližu s krova, ruše se dimnjaci, oštećuje se pokućstvo u zgradama, pucaju zidovi, ruše se slabije građene zgrade, a na jačima nastaju oštećenja), a na području Grada su prisutni geomorfološki i fotogeološki utvrđeni rasjedi (seizmički aktivna ili moguće aktivna dionica u zonama uzdužnih rasjeda).

Geološka građa i tektonika su razlog prisutnosti mineralno-termalnih vrela, geotermalne vode, mineralnih sirovina (pijesak, šljunak, glina i tehnički kamen) i ugljikovodika (nafta i zemni plin) na cijelom području Virovitičko-podravске županije, na kojem je moguće izvoditi istražne radove i aktivnosti u svrhu utvrđivanja mogućnosti eksploatacije ugljikovodika ili geotermalnih voda u energetske svrhe, osim na području zaštitnih šuma, osobitog vrijednog obradivog tla te u koridorima infrastrukture.

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU RELJEFNE, GEOLOŠKE I GEOMORFOLOŠKE OSNOVE

Slika 14 Karta **Geološka sinteza**

Izvor: Sadržajna i metoda podloga krajobrazne osnove Hrvatske

Slika 15 **Geološka karta Hrvatske, web aplikacija**

Izvor: <http://webgis.hgicgs.hr/gk300/default.aspx>

Slika 16 **Geološka karta Republike Hrvatske**

Izvor: https://omagi.hgi-cgs.hr/geoloska_karta_Hrvatske_1-300_000.htm

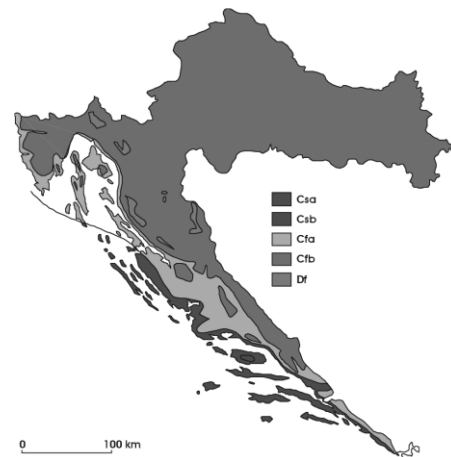
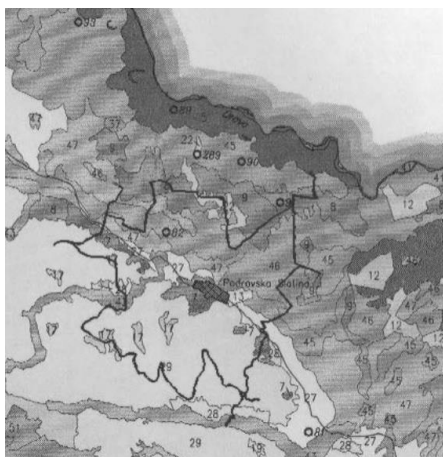
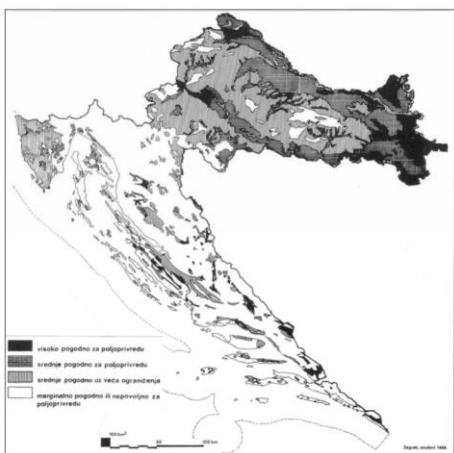
Slika 17 **Karta geološke potencijalnosti mineralnih sirovina Republike Hrvatske**

Izvor: <https://www.hgi-cgs.hr/karta-geoloske-potencijalnosti-republike-hrvatske/>

Slika 18 **Karta potresnih područja**

Izvor: <https://geoport.dgu.hr/>

Cjelokupno područje Grada Slatine se nalazi unutar prostora za istraživanje obnovljivih izvora energije (PPUGS, Čl. 170.a), a značajan dio gradskog područja je prostor za istraživanje mineralnih sirovina. Na području Grada Slatine su tri istražna prostora mineralnih sirovina (Ex-1, Ex-2 i Ex-3) te tri tipa lokacija ležišta i pojave mineralnih sirovina: E2 - geotermalne vode, E4 – nemetalične-građevni pijesak i šljunak, E5 - ostale nemetalične sirovine-opekarske sirovine, tehničko-građevni kamen, arhitektonsko-građevni kamen, karbonatne sirovine, cementna sirovina, kvarcne sirovine, silikatne sirovine) Zbog prisutnosti izvora tople vode visoke energetske učinkovitosti, (na dubini 3.000 – 5.000 metara, s temperaturnim rasponom od 130-191°C), na području Grada Slatine se nalaze istražni prostori geotermalne vode Slatina 2 i Slatina 3, te istražni prostori geotermalne vode u pripremi Slatina 1 i Slatina 4.

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU PEDOLOŠKIH I KLIMATSKIH OBILJEŽJA

Slika 19 **Pedološka karta Hrvatske**

Izvor: Sadržajna i metoda podloga krajobrazne osnove Hrvatske

Slika 20 **Pedološka karta područja Grada Slatine**

Izvor: PPUG Slatine

Slika 21 **Klimatska karta Hrvatske**

Izvor: <https://www.semanticscholar.org/paper/K%C3%B6ppenova-podjela-klima-i-hrvatsko-nazivlje-%C5%A0egota-Filip%C4%8Di%C4%87/2e1c3926f8ddaa63da2b6ccf278f62ce83aaa286>

4.1.1.3. Pedološka obilježja

Tla nizinske Hrvatske pripadaju najplodnijim tlima, a područje Grada Slatine se nalazi u prostoru s prevladavajućim osobito vrijednim i vrijednim obradivim tlima.

Na području Grada Slatine prevladavaju lesna i močvarna tla. U nizini su to močvarno glejno djelomično hidromeliorirano tlo, pseudoglej djelomično hidromeliorirano tlo, lesivirano tlo na praporu, kambična tla na pijesku, pseudoglej na zaravni koluvij s prevagom sitnice. Na brežuljkastom dijelu su prisutna tla pseudoglej – obrončani, rendzina na laporu ili mekim vapnencima i rigolano tlo na praporu.

4.1.1.4. Klimatska obilježja

KLIMA

Područje Grada Slatine ima klimu umjerenog kontinentalnog tipa. Prema Köppenovoj klasifikaciji klime definiranoj prema srednjem godišnjem hodu temperature zraka i količine oborine, Grad Slatina ima klimu Cfwbx - umjerenom toplu kišnu klimu sa srednjom mjesečnom temperaturom najhladnijeg mjeseca višom od -3 °C i nižom od 18 °C (oznaka C), srednjom temperaturom najtoplijeg mjeseca u godini nižom od 22 °C (oznaka b), tijekom godine nema izrazito suhih mjeseci, a mjesec s najmanje oborine u hladnom je dijelu godine (oznaka fw) te se u godišnjem hodu oborine javljaju dva maksimuma (oznaka x).

KVALITETA ZRAKA

Na području Virovitičko-podravске županije, prema podacima koji su prijavljeni u registar onečišćenja okoliša, nema velikih onečišćivača zraka koji bi znatnije utjecali na kvalitetu zraka koja se još uvijek nalazi u I. kategoriji razine onečišćenja te kao takva predstavlja značajan resurs ove županije (Županijska razvojna strategija, 1.9. Stanje u prostoru/okolišu, 1.9.3. Zrak).

KLIMATSKE PROMJENE

Intenzivne oborine, koje se događaju kao posljedica klimatskih promjena, u urbaniziranim područjima s tehnički (pre)reguliranim vodotocima, stiješnjim između urbanih struktura i bez inundacijskih površina, često izazivaju urbane polave i uzrokuju velike štete.

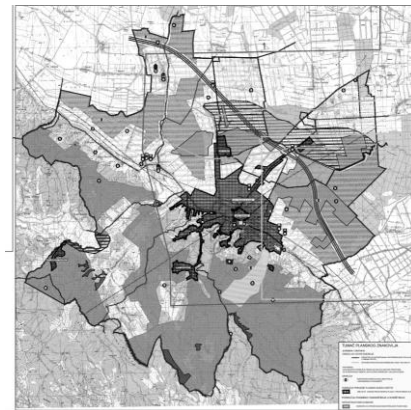
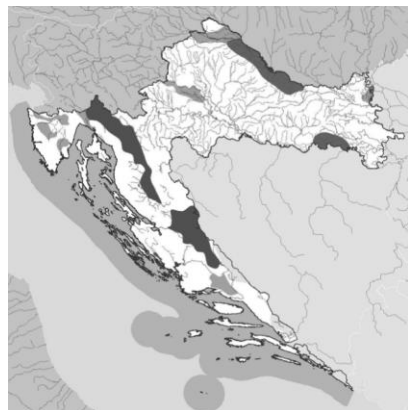
Potoci bujičnog i poplavnog djelovanja na području Grada Slatine su Javorica, Stublovac, Potočani, Čađavica, Slanac i Lukavčid, za koje su, u svrhu obrane od poplava, izvedene ili su u planu retencije-akumulacije (Strategija razvoja Grada Slatine, 2.3. Urbano okruženje, Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima).

Na području Virovitičko-podravске županije se, uslijed klimatskih promjena, očekuju promjene temperature za 0,6-0,8 °C do 2040. godine te 2-2,5 °C do 2070. godine (Županijska razvojna strategija, 1.9. Stanje u prostoru/okolišu, 1.9.1. Okoliš).

„Osnovna namjena akumulacija je transformacija velikog vodnog vala, odnosno povećanje stupnja sigurnosti obrane od poplava nizinskog dijela područja grada Slatine u slivu vodotoka Javorice i Slatinske Čađavice, odnosno vodotoka Voćinke. Akumulacijski prostor osigurava nizvodno područje od poplavnih brdskih voda.“
(PPUG Slatine)

Slika 22 Slatina – kontaktni dio između nizinskog i brdskog područja
izvor: <https://earth.google.com/web/>

Grad Slatina se nalazi na kontaktnom predjelu između nizinskog i brdskog područja i posebno je ugrožen poplavama do kojih dolazi uslijed slijevanja brdskih potoka u nizinu, kada voda usporava a protočni profil je smanjen zbog erozije vodom i/ili neadekvatnog održavanja, pa dolazi do izlivanja vode iz korita.

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU HIDROLOŠKIH OBILJEŽJA

Slika 23 **Karta podzemnih voda i vodonosnika Hrvatske**

Izvor: Sadržajna i metodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske

Slika 24 **Površinske vode na području Grada Slatine**

Izvor: PPUG Slatine

Slika 25 **Poplavna i vodozaštitna područja Grada Slatine**

Izvor: PPUG Slatine

Slika 26 **Poplavno područje Grada Slatine**

Izvor: UPU Slatine

4.1.1.5. Hidrološka obilježja

U panonskom području Republike Hrvatske prevladavaju aluvijalni vodonosnici međuzrnske poroznosti nastali unutar velikih sedimentacijskih bazena rijeka Drave i Save, bogati vodom i glavni su vodoopskrbni resurs sjevernog dijela Hrvatske (Strategija prostornog uređenja RH). Gotovo cijeli nizinski dio Grada Slatine se nalazi na vodonosnom području (zalihe podzemnih voda II. Tipa).

Brdsko-ravničarski vodotoci na području Grada Slatine su snježno-kišnog režima u hladnom razdoblju godine i bujičnog su karaktera, pa u vrijeme kiša s brdskog dijela dovode mnogo vode i nanosa koji se taloži u nizinskom dijelu.

Grad Slatina pripada vodnom području sliva Drave i Dunava, unutar kojeg se nalaze slivno područje „Županijski kanal“ Virovitica i slivno područje „Karašica-Vučica“ Donji Miholjac.

Vodotoci na području Grada Slatine koji pripadaju malom slivu „Županijski kanal“ su Slatinska Čađavica (voda I. reda), Bstrica (voda II. Reda), Brod (voda II. Reda), Lukavac (voda II. Reda), Mala Čađavica (voda II. Reda), Medin potok (voda II. Reda), Meljani (voda II. Reda), Slanac (voda II. Reda). Na vodotoku Slanac je 2015. godine izgrađena akumulacija Slanac. Kanali detaljne melioracijske odvodnje odnosno detaljne melioracijske građevine III. i IV. reda, ukupne su dužine 61,384 km.

S područja Grada Slatine malom slivu „Karašica-Vučica“ pripadaju Slatinska Čađavica (voda I. reda), Tominac (voda II. Reda), Kozički potok (građevina osnovne melioracijske odvodnje I. reda), Javorica, Potočani, Jurmanuša, Kurjakuša, Čomborje i Krake I (građevine osnovne melioracijske odvodnje II. Reda). Na vodotoku Javorica je 2006. godine izgrađena akumulacija Javorica sa svrhom obrane od poplava Grada Slatine i nizvodnih poljoprivrednih površina, gospodarskih i stambenih građevina te infrastrukture. Detaljne melioracijske građevine III. i IV. Reda su ukupne dužine 120,05 km.

U planu je izgradnja retencija-akumulacija Stublovac, Potočani, Lukavac, Tominac, Sašika i Meljani. (Izvešće o stanju u prostoru, 4. Opremljenost prostora infrastrukturom, 4.9. Vodnogospodarski sustavi Strategija razvoja Grada Slatine, 2.3. Urbano okruženje, Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima).

Na području Grada Slatine su prostornoplanskom dokumentacijom utvrđeni poplavno područje, branjeno područje i vodozaštitno područje. (UPU Grada Slatine, 9.2. Mjere zaštite od elementarnih nepogoda, UPU 3A Uvjeti za korištenja, uređenja i zaštite površina – Uvjeti korištenja i područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite, PPUGS 3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora).

Slika 27 **Retencije / akumulacije na području Grada Slatine imaju visoku ambijentalnu i ekološku vrijednost**
izvor Turistička zajednica Grada Slatine

Pored osnovne namjene (zaštita od štetnog djelovanja voda), akumulacije će imati i druge sporedne namjene, kao što su navodnjavanje poljoprivrednih površina nizvodno od akumulacije, korištenje akumulacionog prostora za uzgoj ribe, šport i rekreaciju, športski ribolov i drugo.”

(PPUG Slatine)

4.1.1.6. Bioraznolikost

STANIŠTA

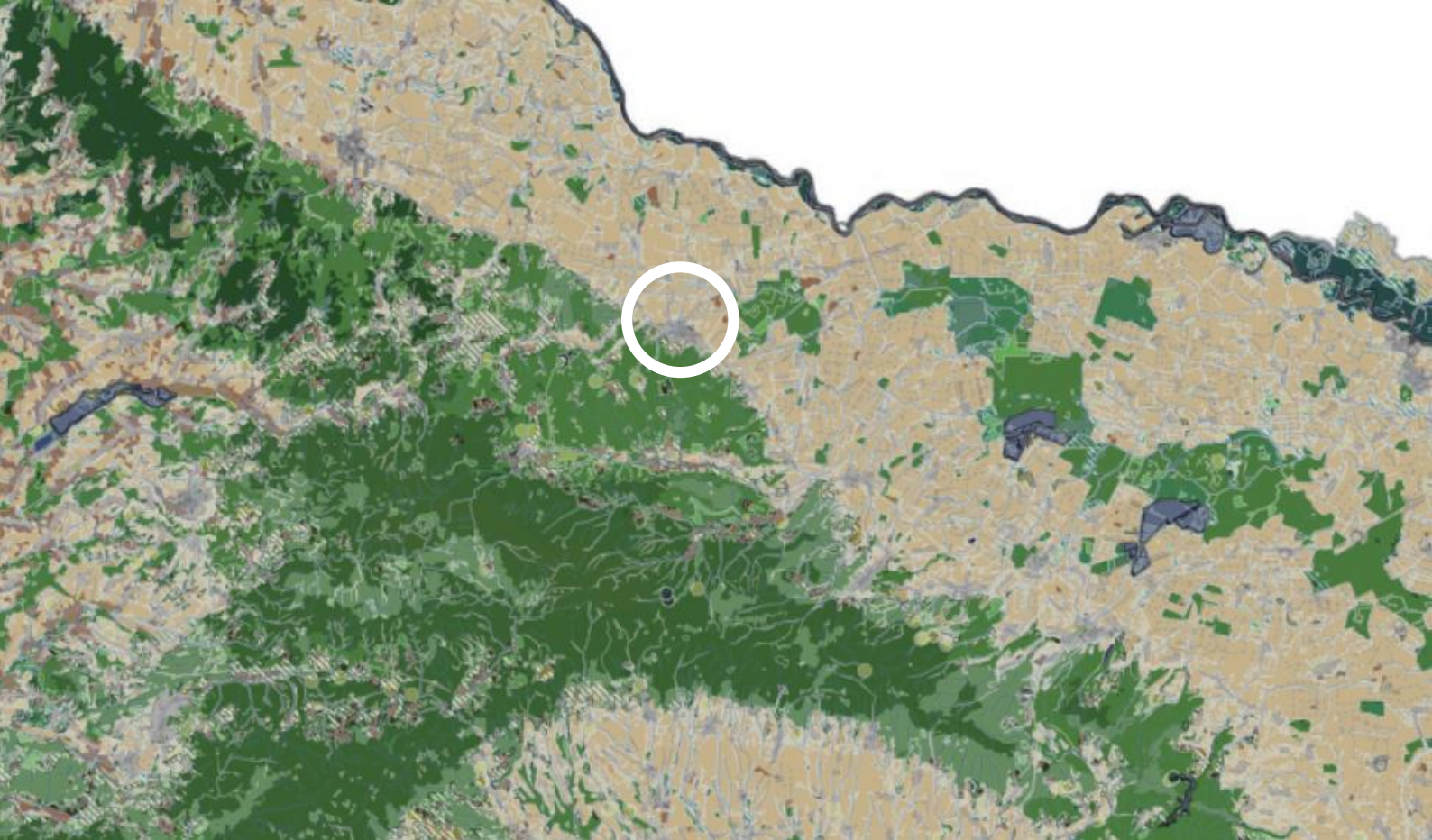
Područje Grada Slatine se nalazi u kontinentalnoj biogeografskoj regiji. Prevladavajući stanišni tipovi su poljoprivredne površine (mozaik kultiviranih površina/intenzivno obrađivane oranice/nenavodnjavano obradivo zemljište) i bjelogorične šume (mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove).

Ostali stanišni tipovi koji se nalaze na području Grada Slatine su nepovezana gradska područja/izgrađena i industrijska staništa (gradske jezgre, gradske stambene površine, industrijska i obrtnička područja, urbanizirana seoska područja, aktivna seoska područja), javne neproizvodne kultivirane zelene površine, mezofilne livade košanice Srednje Europe, vinogradi, zapuštene poljoprivredne površine, pretežno poljoprivredno zemljište sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova, pašnjaci, vlažne livade Srednje Europe, srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka te obične breze, mezofilne i neutrofilne čiste bukove šume, crnogorična šuma, mezofilne šikare i živice kontinentalnih karjeva, sukcesija šume (zemljišta u zarastanju), stalni vodotoci, kanali i stalne stajačice.

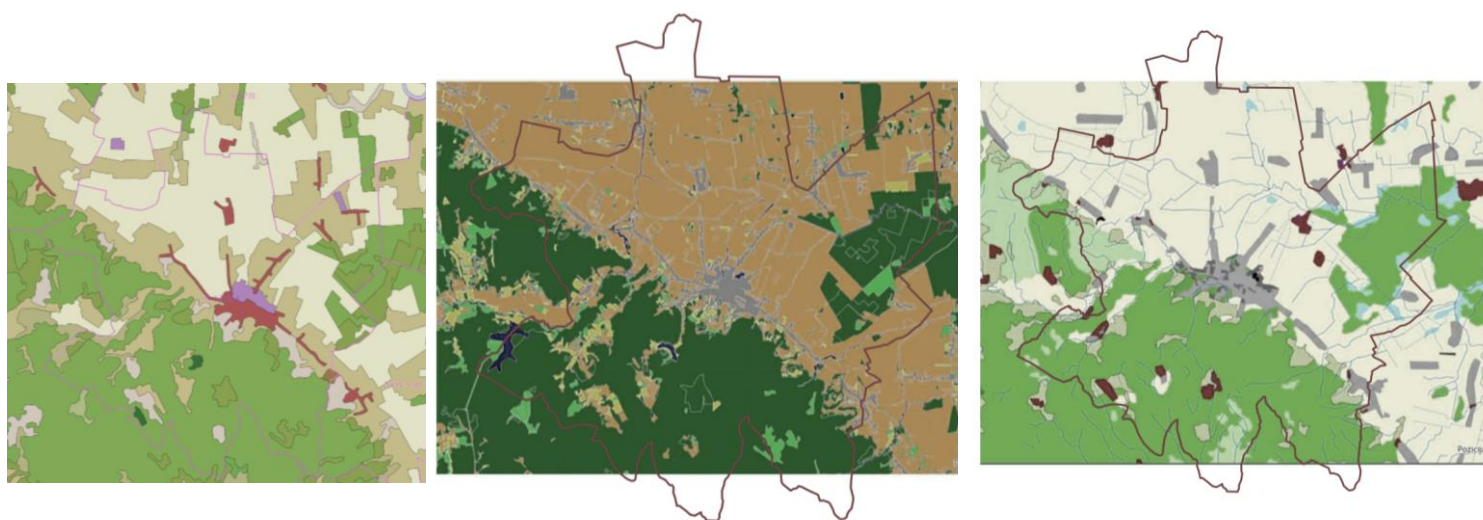

Tablica 07 **Površinski pokrov na području Grada Slatine**

Površinski pokrov		
CORINE LAND COVER	KARTA STANIŠTA 2004.	KARTA STANIŠTA 2016.
Nenavodnjavano obradivo zemljište	intenzivno obrađivane oranice	mozaik kultiviranih površina
Mozaik poljoprivrednih površina	mozaik kultiviranih površina	mezofilne livade košanice Srednje Europe
Pretežno poljoprivredno zemljište, sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova	mezofilne livade Srednje Europe	mezofilne šikare i živice kontinentalnih karjeva
pašnjaci	vlažne livade Srednje Europe	šume
Bjelogorična šuma	mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume	stalne stajačice
Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)	srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka te obične breze	stalni vodotoci
Crnogorična šuma	mezofilne i neutrofilne čiste bukove šume	kanali
	javne neproizvodne kultivirane zelene površine	vinogradi
Nepovezana gradska područja	gradske jezgre	izgrađena i industrijska staništa
Industrijski i komercijalni objekti	gradske stambene površine	zapuštene poljoprivredne površine
	industrijska i obrtnička područja	
	aktivna seoska područja	
	urbanizirana seoska područja	
	stalni vodotoci	

Slika 28 **Karta staništa s označenim položajem Grada Slatine** izvor <https://www.biportal.hr/gis/>

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU STANIŠTA I POVRŠINSKOG POKROVA

Slika 29 **Corine Land Cover Karta površinskog pokrova za područje Grada Slatine**

izvor <http://corine.haop.hr/map-page>

Slika 30 **Karta staništa 2016. za područje Grada Slatine**

izvor <https://www.biportal.hr/gis/>

Slika 31 **Karta staništa 2004. za područje Grada Slatine**

izvor <https://www.biportal.hr/gis/>

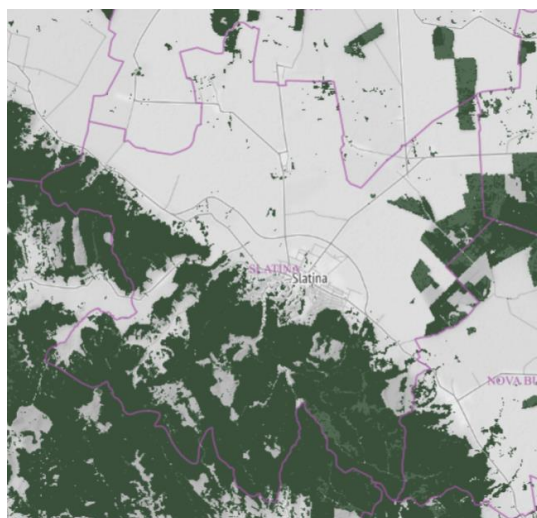
ŠUME

Šume i šumsko zemljište Virovitičko-podravske županije zauzimaju površinu od 68.728 ha (32% površine Županije), dobro su očuvane u biološkom i gospodarskom smislu i najznačajnije su prirodno bogatstvo Županije. Na području Grada Slatine se šume nalaze na 6.561,98ha (39,36% površine Grada). U nizinskom dijelu prisutne su Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba (*Caprino betuli quercetum roboris*), Šuma hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom (*Genisto-elatae-Quercetum roboris*), Šuma crne i bijele topole (*Populetum nigro-albe-slan*), Šume bijele vrbe i crne topole s plavom kupinom (*Salici-Populetum nigre rubetozum caesii*), šume poljskog jasena, bagrema i johe te livadne i pašnjačke vegetacije. Na nešto višim dijelovima terena se nalaze prigorske šume - sastojine graba i hrasta kitnjaka, mjestimično s crnogoricom. Na najvišim terenima se pojavljuju bukove šume. Šume gospodarske namjene zauzimaju 5.540,99 ha, zaštitne 18,07 ha i ostale 30,30 ha. Prirodne šume rastu na 5.590,49 ha. (PPUG Slatine)

„Životinjski svijet kraja čini dlakava i pernata divljač: jelen, srna, divlja svinja, zec, divlja mačka, jazavac, kuna, lasica, lisica, tvor, puh, jež, voluharice, miševi i rovke. Od pernate divljači fazan, trčka i šljuka, jastreb kokošar, kobac ptičar, škanjac mišar, vjetruša kliklavka, lunja rđasta, sivi sokol, šumska sova, kukuvija drijemavica i ćuk. Od ptica pjevica na ovim prostorima obitavaju i gnijezde se: ševa krunica, veli i rusi svračak, žuti voljić, i crnokrpa grmuša. Tijekom ljeta donose mladunčad kukavica, grmuša pjevica, siva grmuša, muharice i šumske crvenperke i neki slavuji. Na ovom prostoru su česte i mrka crvenperka, crvendač, kos i drozdovi, a u grmlju se redovito gnijezde sjenice. Zimi na ove prostore dolaze zebe i zimovke, a ljeti su vrlo česti djetlići, a napose šarena žuna. Od gmazova ovdje možemo naći bjeloušku, sivu guštericu, sljepića i običnog zelembaća.”

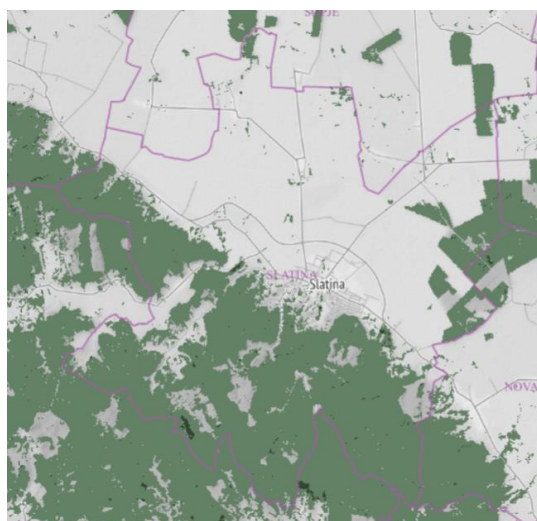
(PPUG Slatine, 1. Polazišta, 1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Grada u odnosu na prostor i sustave Županije i Države, 1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke, 1.1.2.4. Komunalna infrastruktura, f) Zaštićena graditeljska i prirodna baština)

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU ŠUME

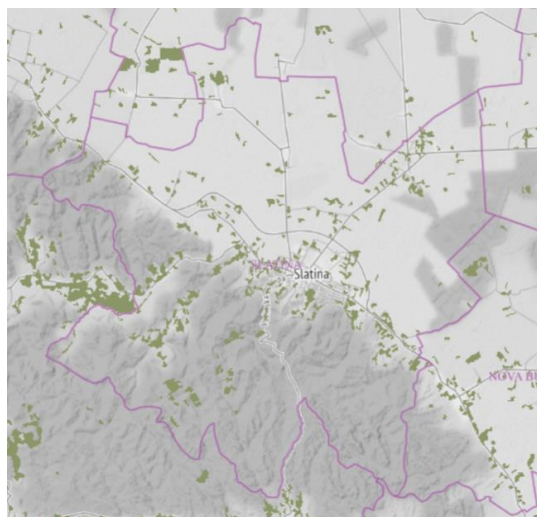
Slika 32 **Gustoća šumskog pokrova 80-100% na području Grada Slatine**

izvor <http://corine.haop.hr/map-page>

Slika 33 **Bjelogorica i crnogorica u šumama na području Grada Slatine**

izvor <http://corine.haop.hr/map-page>

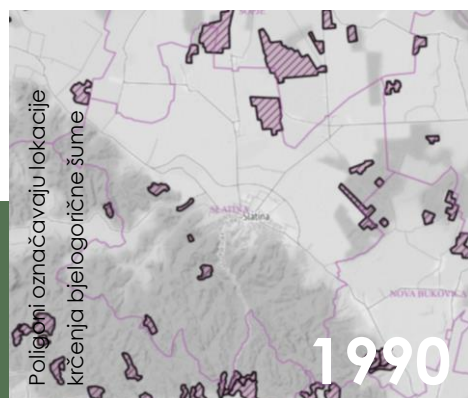

Slika 34 **Travnjaci na području Grada Slatine**

izvor <http://corine.haop.hr/map-page>

Slike 35 do 39 **Promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine na području Grada Slatine**

izvor <http://corine.haop.hr/map-page>

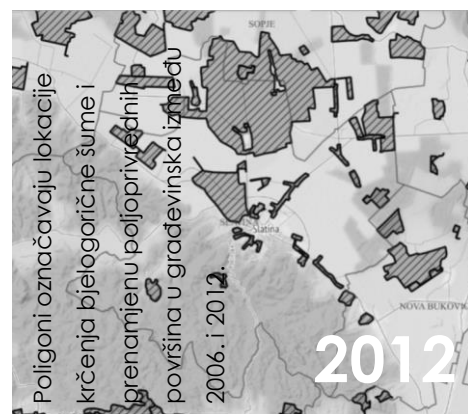
1990

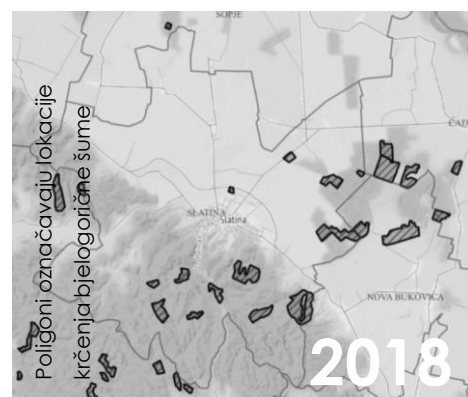
2000

2006

2012

2018

Spoznaje o promjeni površinskog pokrova na području Grada Slatine su dobivene korištenjem dostupnih kartografskih podataka s web portala CLCCro (Corine Land Cover Hrvatska)¹. Dostupni su kartografski prikazi promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine, s podacima o tipu površinskog pokrova i lokacijama poligona (slike 35 do 39). Na kartama su istaknuti poligoni koji prikazuju krčenje šume i prenamjenu poljoprivrednog u građevinsko zemljište, što su dvije najizraženije promjene. Kvantitativni podaci nisu bili dostupni za analizu. Najznačajnije promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine se odnose na kontinuirani nestanak bjelogorične šume, umjesto koje krčenjem nastaje „Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)”. Na Slikama 35 do 39 su istaknuti poligoni kojima su označene lokacije promjene površinskog pokrova iz bjelogorične šume u iskrčene površine (prema službenoj nomenklaturi: „Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)”) u navedenim vremenskim intervalima. Druga značajnija promjena površinskog pokrova je uočena u razdoblju između 2006. i 2012. godine (slike 37 i 38), kada je, uz krčenje šume, posebno izražena i prenamjena poljoprivrednih površina u građevinsko, nepovezano gradsko područje.

¹ Detaljnije obrazloženje CLCCro baze podataka je dano na str. 37. ove Studije

Tablica 08 **Biljne zajednice i prevladavajuće vrste**

biljna zajednica	biljne vrste koje prevladavaju
Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba (<i>Caprino betuli-qurcetum roboris</i>)	hrast lužnjak, obični grab i klen lijeska, svib, likovac, obična kurika, glog, klen resulja, režula, dvolistak, kupina, malina, klokočica, šumarica, kozlac
Šuma hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom (<i>Genisto-elatae-Quercetum roboris</i>)	<i>Quercus robur</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Fraxinus augustinifolia</i> <i>Genista tinctoria</i> , <i>Ulmuscarpinifolia</i> , <i>Crataegus oxycantha</i> <i>Carex brisoides</i> , <i>Deschampsia caespinifolia</i> , <i>Carex remota</i> , <i>Carex strigosa</i> , <i>Remex sanguineus</i>
Šuma crne i bijele topole (<i>Populetum nigro-albeslan</i>)	crna i bijela topola, bijela vrba petosjemeni glog, crvena ludika, crni glog, dud, crni trn, svib, divlja loza plava kupina, vučja noga, šarena vrba, kasni drijemovac, visibaba. U ovoj biljnoj zajednici česte su plješine bez vegetacije (Pijesak, šljunak, lapor) ali s travnatom vegetacijom koja kratko traje ili je poplavi voda ili izgori na suncu.
Šume bijele vrbe i crne topole s plavom kupinom (<i>Salici-Populetum nigre rubetozum caesii</i>)	Bijela vrba i crna topola petosjemeni glog, crvena hudika, bijela vrba, crna topola, svib, crni glog i krhka vrba plava kupina, milava, rastavljeni šaš, paskvica, bokornica, vučja noga, divlja loza
Livadne i pašnjačke vegetacije	Livadne i pašnjačke vegetacije karakteristične su za ovaj dio Podravine i spadaju u livade i pašnjake dobre do visoke kvalitete, a obuhvaćene su svezom <i>Cynosturion cvistati</i> u asocijaciji <i>Bromo-Cynosvetum cristati</i> u kojoj dolaze vrste: crvena vlasulja, crvena djetelina, obična vlasnjača, lisičji repak

4.1.2. Kulturno-povijesna obilježja

4.1.2.1. Povijesni razvoj Grada Slatine

Arheološki nalazi, arhivska i muzejska građa, stambene i gospodarske građevine te parkovna baština svjedoče o dugom kontinuitetu građanske povijesti i kulture Slatine – od srednjovjekovnog trgovišta, preko poljoprivrednog kraja, plemićkog grada obrta i industrije, sjecišta prometnih koridora do današnjih dana.

O naseljenosti područja Grada Slatine svjedoče brojni arheološki lokaliteti i zone iz prapovijesnog i rimskog doba (Zvonimirovo, Nova Bukovica, Voćin, Čađavica, Macute, Sladojevci, Slatina), a kontinuitet naseljenosti područja Grada Slatine seže od 3. st. n.e., kada je ondje postojalo naselje Marinianis pod rimskom upravom.

Slatina (Zalathnuk) se u pisanim dokumentima prvi put spominje 1. rujna 1297. godine i bila je dobro Zagrebačke biskupije. U vrijeme feudalizma Slatina je bila biskupijsko trgovište koje je imalo župnu crkvu i drvenu utvrdu (castellum), a kasnije srednjovjekovni plemićki gradić.

Utvrdeni grad Slatina je pao pod osmansku vlast 1544. godine, od koje je oslobođen pred kraj 17. stoljeća. Od 1750. do 1841. godine Slatinom gospodari plemićka obitelj Pejačević, koji značajno doprinose građanskom i gospodarskom razvoju kraja, obrazovanju i gradogradnji

Godine 1841. su njemački knezovi Schaumburg –Lippe kupili slatinsko imanje od Pejačevića i započeli razvoj vinogradarstva, vinarstva, obrtništva i industrije (pilana, paromlin, ciglana). Krajem XIX. Stoljeća Slatina dobiva željeznicu, prve čvrste prometnice i mnoge gradske ustanove i usluge (čitaonica, štedionica, ljekarna, pošta, kulturnoumjetničke i sportske udruge...). Početkom XX. Stoljeća, kada slatinski posjed kupuje plemićka obitelj Drašković, **Slatina je bila poznata po „dobrim konjima, velikim vinogradima, šumskim površinama punim divljači, domaćem pjenušcu, lovačkim psima i velikom sajmu”**. Grad ostaje plemićki posjed do Drugog svjetskog rata.

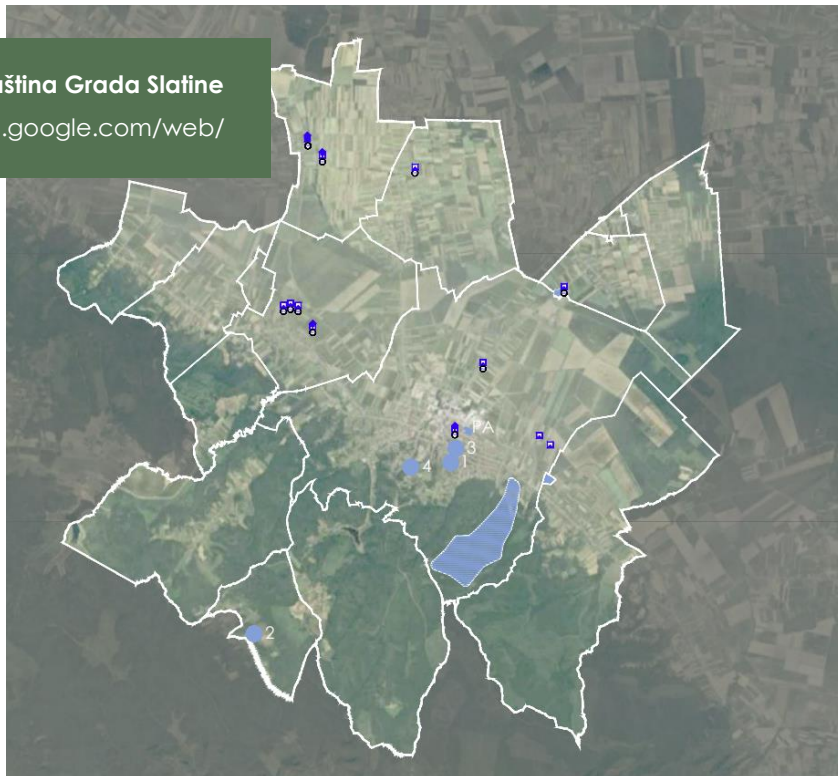

Slika 40 Središte Slatine, kraj XIX.st.

izvor <https://zavicajni-muzej-slatina.hr/>

4.1.2.2. Kulturna baština

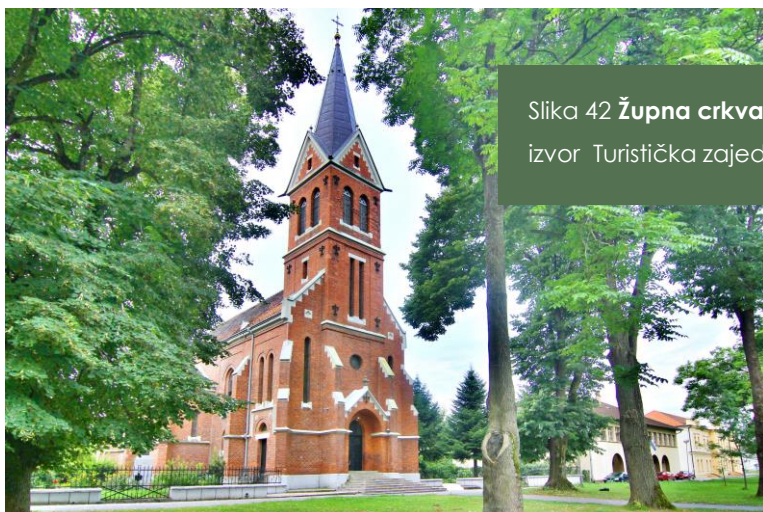
Zaštićena kulturna dobra na području Grada Slatine su četiri građevine (Slatina – Župna crkva sv. Josipa (Z-4542), Gornji Miholjac – Crkva sv. Trojice (Z – 371), Gornji Miholjac – Žitnica (Z – 5564) i Sladojevci – Crkva sv. Barbare (Z – 378)) i osam arheoloških lokaliteta. Evidentirano je i 27 arheoloških lokaliteta, za koje mjere zaštite nisu obavezne. (PPUG Slatine, Graditeljska baština čl. 201. i 202.)

4.1.2.3. Zaštićena područja prirode

Na području Grada Slatine se nalazi zaštićeno područje u kategoriji spomenik parkovne arhitekture – park iza zgrade gradske uprave (zaštićen 1968. godine) i spomenik parkovne arhitekture – pojedinačno stablo mamutovca (*Sequoia gigantea*) starosti oko 130 godina (zaštićeno 1967. godine). Park je ostavština iz vremena plemićke obitelji Drašković, a vrijedan je i kao dendrološka zbirka jer se u njemu nalaze stabla obične jele (*Abies alba*), bijelog bora (*Pinus silvestris*), obične breze (*Betula verrucosa*), mamutovac (*Sequoia gigantea*), divlji kesten (*Aesculus hyppocastanum*), hrast kitnjak (*Quercus sessiliflora*), bukva (*Fagus silvatica*), bijeli jasen (*Fraxinus excelsior*), javor (*Acer pseudoplatanus*), poljski brijest (*Ulmus campestris*), sitnolisna lipa (*Tilis parvifolia*).

Prostornim planom uređenja Grada Slatine je evidentirano i za zaštitu predloženo Gradsko groblje Slatina u jugozapadnom dijelu grada na blagim obroncima Papuka u skupini groblja, područje vodospreme i vinograda iznad grada Slatina u skupini kultivirani krajolici, potočna dolina Rakitovac, šuma Plandište i šuma Turski grad. U obuhvatu Grada Slatine nema područja ekološke mreže (čl.199. PPUG Slatine).

Slika 42 **Župna crkva sv. Josipa**
izvor Turistička zajednica grada Slatine

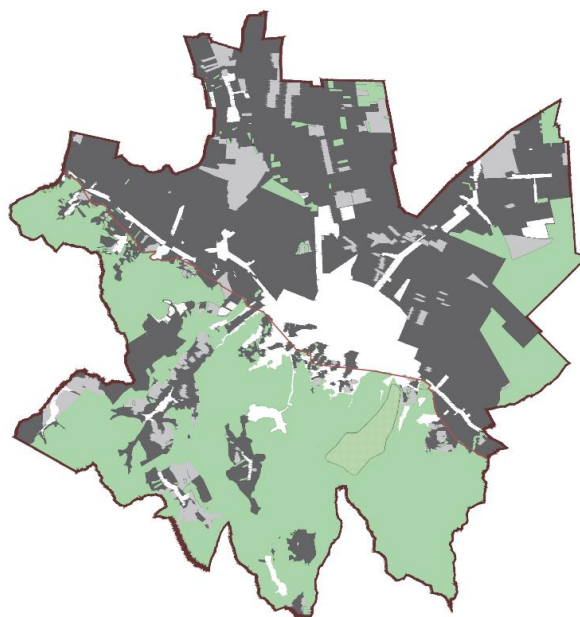
4.1.3. Društveno-gospodarska obilježja

4.1.3.1. Stanovništvo

Na području Grada Slatine, prema popisu iz 2021. godine, živi 11 503 stanovnika. Demografska slika je negativna zbog iseljavanja stanovništva i negativnog prirodnog rasta. Stanovništvo slatinskog kraja je zaposleno uglavnom u prerađivačkoj industriji, trgovini i poljoprivredi.

4.1.3.2. Korištenje zemljišta

Prevladavajući oblik korištenja i namjene zemljišta na području Grada Slatine su poljoprivredne površine (48,04% površine Grada) i šumske površine (39,36% površine Grada), koje zajedno zauzimaju 87,40% gradske površine.

Slika 43 **Korištenje zemljišta na području Grada Slatine - Poljoprivredne (sive) i šumske (zelene) površine**

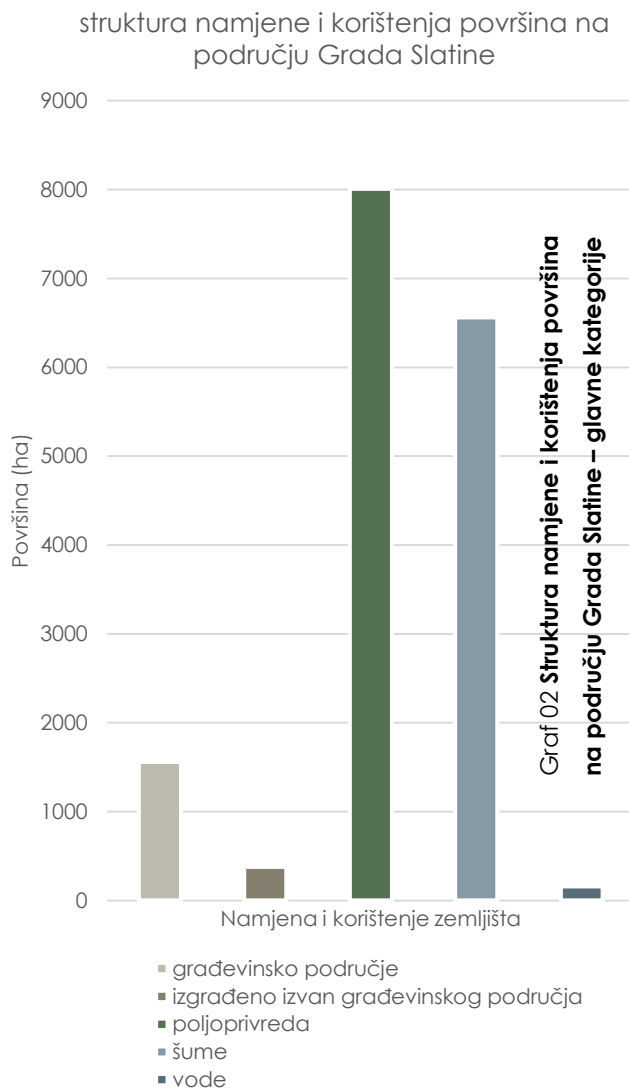
Graf 01 **Kretanje broja stanovnika Grada Slatine**
Izvor podataka za izradu grafa <https://dzs.gov.hr/>

Tablica 09

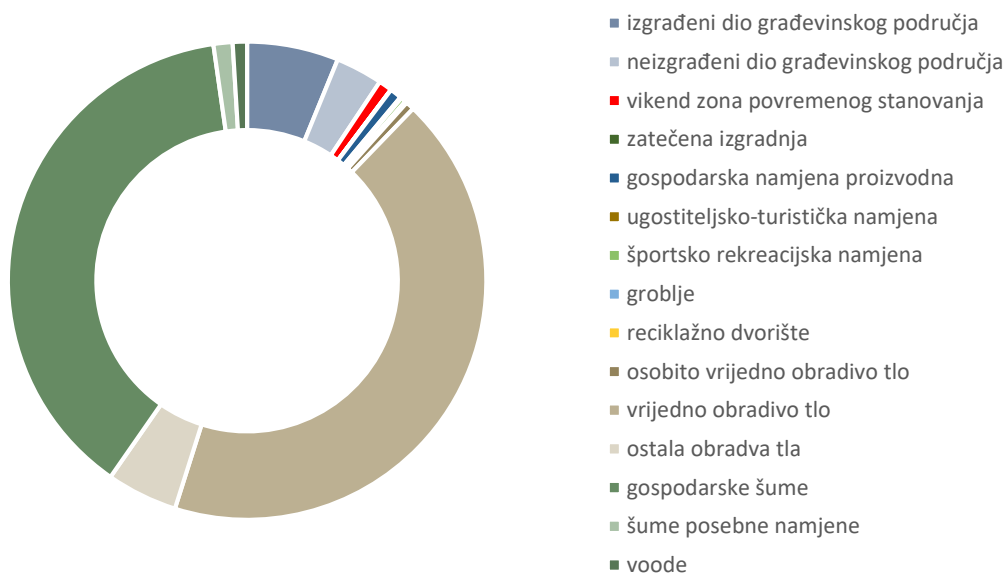
Namjena i korištenje zemljišta na području Grada Slatine (2022.)

Izvor podataka za izradu tablice ARKOD <https://arkod.apprrr.hr/>

namjena površina	ukupno ha	% od površine Grada
1 GRAĐEVINSKA PODRUČJA		
UKUPNO	1561.24	9,36
Izgrađeni dio GP	1031.6	6,19
2 IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA		
UKUPNO	377.8	2,27
vikend zona-zona povremenog stanovanja	150.26	0,9
zatečena izgradnja	3.2	0,02
gospodarska namjena-proizvodna	132.14	0,79
ugostiteljsko-turistička namjena	14.57	0,09
športsko-rekreacijska namjena	56.31	0,34
groblje	6.7	0,04
reciklažno dvorište i reciklažno dvorište građevinskog otpada	14.62	0,09
3 POLJOPRIVREDNE POVRŠINE		
UKUPNO	8010.83	48,04
osobito vrijedno obradivo tlo	97.29	0,58
vrijedno obradivo tlo	7113.74	42,66
ostala obradiva tla	799.8	4,8
4 ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO	6561.98	39,36
gospodarske	6346.74	38,06
posebne namjene	215.24	1,29
5 VODNE POVRŠINE UKUPNO	161.19	0,97

struktura namjene i korištenja površina na području Grada Slatine

Graf 03 Struktura namjene i korištenja površina na području Grada Slatine

Tablica 10

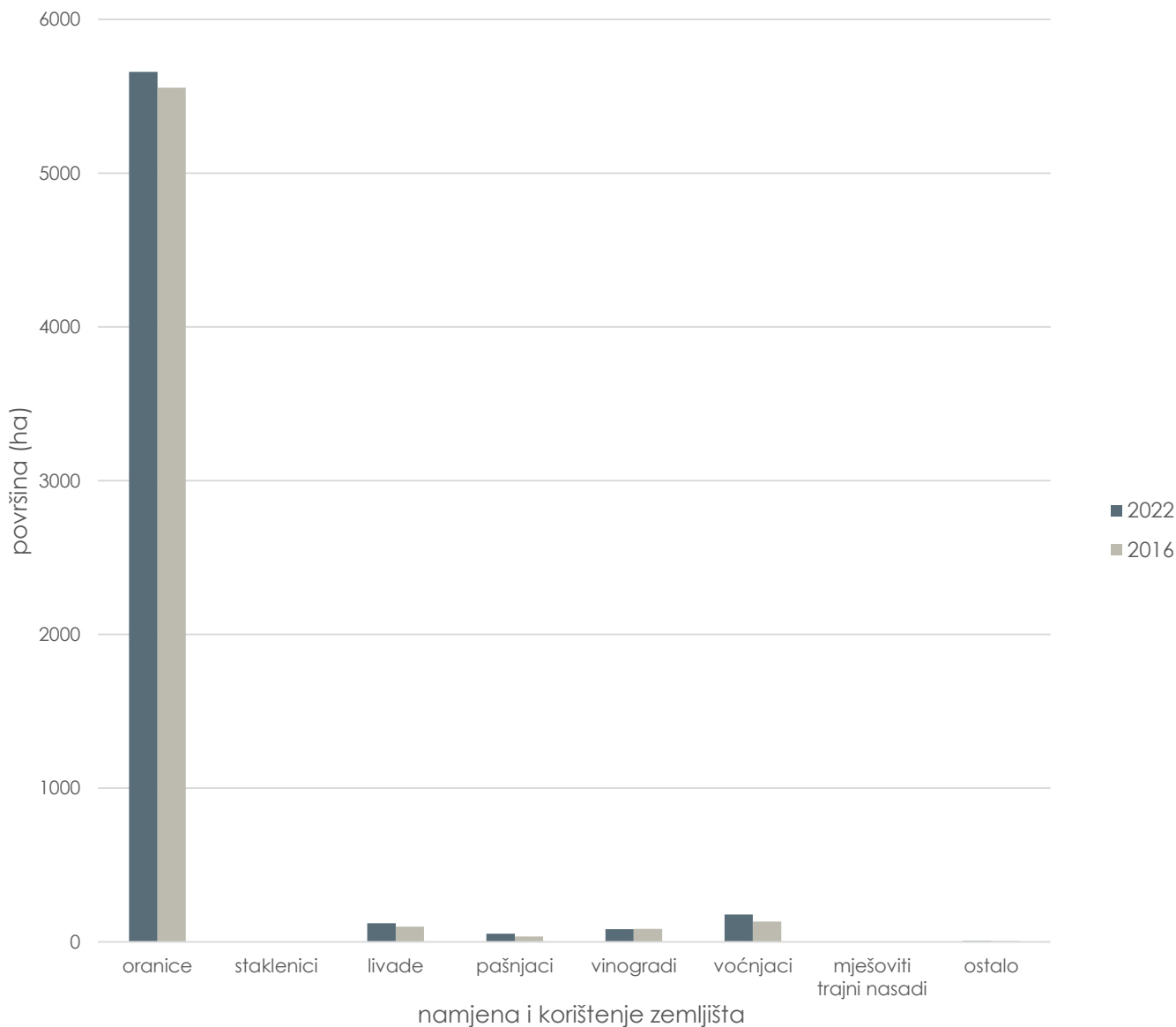
Promjena u namjeni i korištenju poljoprivrednih površina 2016. i 2022. godine

Izvor podataka za izradu tablice ARKOD <https://arkod.apprrr.hr/>

	2022	2016
oranica	5,659.27	5,556.47
staklenici na oranici	2.30	2.27
livada	120.67	98.00
pašnjak	52.91	35.06
vinograd	81.41	83.88
voćnjak	177.85	131.77
mješoviti višegodišnji nasadi	0.37	0.76
ostalo	5.16	0.76

U odnosu na stanje iz 2016. godine, do kraja 2022. godine su se povećale poljoprivredne površine za 190,97ha. Povećale su se površine oranica, livada, pašnjaka i voćnjaka. Površine vinograda su se smanjile.

namjena poljoprivrednog zemljišta na području Grada Slatine
usporedba 2022. i 2016. godine

Graf 04 Promjena u namjeni i korištenju poljoprivrednih površina 2016. i 2022. godine

Slika 44 **Različiti oblici korištenja zemljišta na području Grada Slatine**
izvor <https://earth.google.com/web/>

„U nizinskom dijelu Županije naselja su se nesmetano gradila i širila. Većina naselja nizinskog dijela, a posebice ona koja se protežu uz glavne prometnice, međusobno su se potpuno spojila i razvila u neprekinuti lanac građevinskog područja. Izdužena izgradnja uz postojeće ceste i spajanje građevnih prostora ostavlja vrlo male prostorne prekide i slobodne koridore unutar izgrađene strukture, što predstavlja ne samo fizičku prepreku, već i vizualnu smetnju u smislu neprekinutog slijeda urbanog tkiva.

Zbog reljefnih prepreka u prostoru, a ponegdje i velikih visinskih razlika, naselja brežuljkastog dijela Županije razvila su se na obroncima gorja, uzvisinama i grebenima ili u dolinama, a u prostoru su razmještena raštrkano. Upravo ta manja naselja, sela i brojni zaselci, koji se isprepleću i stapaju s prirodnom pozadinom i uklapaju u krajolik, zajedno s načinom življenja i korištenja zemljišta, čine sliku tipičnog ruralnog krajolika naše Županije, a u širem prostoru predstavljaju poseban i prepoznatljiv identitet pitomog krajolika.”

Prostorni plan Virovitičko-podravске županije, Ciljevi

**KARTE KORIŠTENE PRI OPISU
KULTURE GRAĐENJAA,
UREĐENJA I OBLIKOVANJA
PROSTORA**

Slika 45 **Područja etnografskih
kulturnih zona u Hrvatskoj**

Slika 46 **Rasprostranjenost
ruralnih aglomeracija po
genezi i veličini**

Slika 47 **Karta pretežite
upotrebe građevinskog
materijala u narodnom
graditeljstvu**

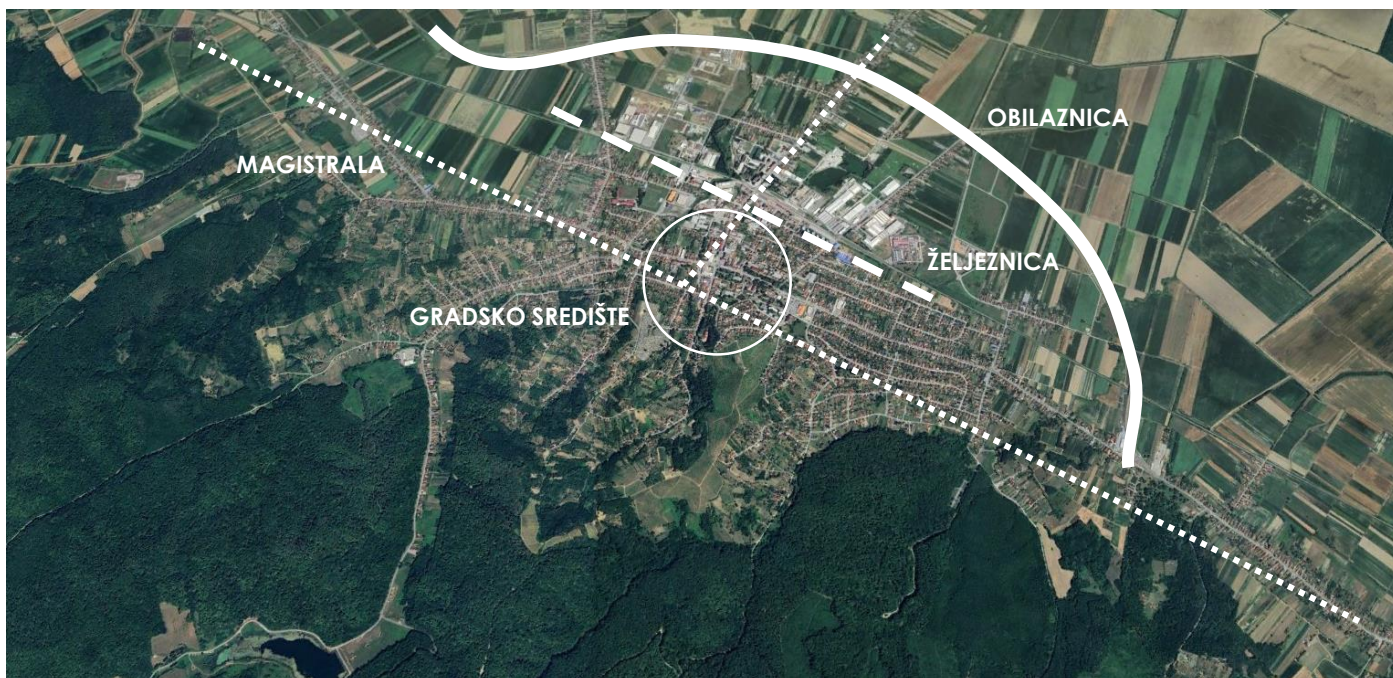
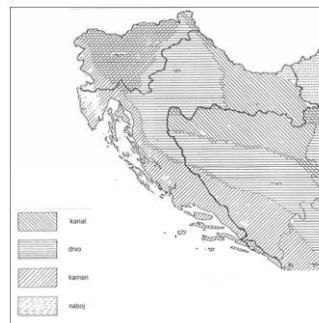
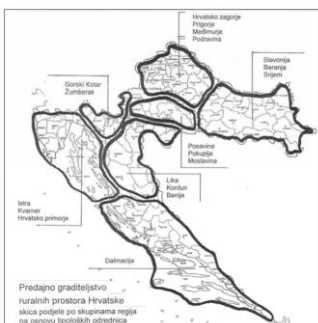
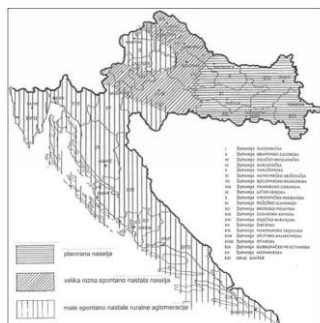
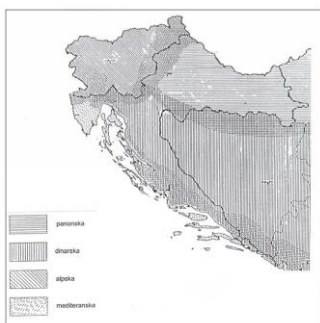
Slika 48 **Karta tipoloških
karakteristika narodne
arhitekture u Hrvatskoj**

izvor Sadržajna i metoda
podloga krajobrazne osnove
Hrvatske

4.1.3.3. Kultura građenja, uređenja i oblikovanja prostora

Područje Grada Slatine pripada panonskoj etnografskoj kulturnoj zoni Hrvatske, po genezi i veličini pripada planiranim ruralnim aglomeracijama, po tipološkim karakteristikama tradicijske arhitekture pripada regiji Slavonija, Baranja, Srijem, a prevladavajući materijal u tradicijskoj gradnji je kanat.

U gradu Slatini je do današnjih dana očuvana povijesna koncepcija prostora s glavnom prometnicom u smjeru istok-zapad i sporednim pravcem u smjeru sjever-jug, uz koje je formirano središte grada (trg i javni sadržaji). Izgradnjom željeznice (krajem XIX.st.) je formirana barijera širenju grada prema sjeveru. Slatina je s obzirom na prometno-geografski smještaj sastavni dio cestovne mreže koja spaja hrvatski zapad (Varaždin) i istok (Osijek). Godine 2011. je izgrađena i puštena u promet obilaznica Slatina-Sladojevci, izmješten je sav tranzitni promet iz gradskog područja od Sladojevaca do istočnog kraja Slatine i znatno je povećana kvaliteta života u gradu i sigurnost u prometu gradskim ulicama.

Slika 49 **Slatina – Prometni koridori koji su utjecali na formiranje naselja**

izvor podloge <https://earth.google.com/web/>

Slika 50 Slatina – zona vikend stanovanja na obroncima

Izvor fotografije S. Šimov, 2023.

„Prirodno najatraktivniji prostor prema obroncima Papuka postaje elitna stambena zona. Na obroncima se miješaju poljoprivredni i stambeni sadržaji sa vikend izgradnjom.”

PPUG Slatine

Graditeljsku baštinu grada Slatine čine prijelazni oblici ruralne arhitekture u urbanu, tradicijske prizemnice (stambene namjene i stambeno-poslovne namjene, kuće obrtnika), uglovnice i zgrade od fasadne cigle.

Nakon Drugog svjetskog rata započinje urbanističko-arhitektonska degradacija prostora (neprimjerenom novom gradnjom, nestajanjem tradicijske arhitekture, širenjem izgrađenog područja, prenamjenom poljoprivrednog zemljišta i područja vikend stanovanja u stambene zone...), koja je posebno izražena od 1970ih godina nadalje, a podjednako su ugroženi gradsko središte i obronci Papuka.

U gradu Slatini su danas zastupljeni obiteljski, mješoviti i višestambeni načini gradnje.

Slike 51 do 55 **Graditeljska baština slatinskog kraja**
izvor PPUG Slatine

„Novija arhitektura iz sedamdesetih godina i kasnija dala je presudno obilježje središnjem dijelu grada na spoju Ulica V. Nazora i Trga sv. Josipa. Zgrade izlaze iz mjerila grada, odstupaju od regulacijske linije, grubo narušavaju povijesnu parcelaciju, katnost, morfologiju i oblikovanje.”

PPUG Slatine

JAVNE ZELENE POVRŠINE

Iako je na prostoru grada Slatine prisutan značajan udio površina s vegetacijskim pokrovom, riječ je uglavnom o privatnim okućnicama obiteljskih kuća, Sustav urbanih javnih zelenih površina nije uspostavljen. Javne zelene površine se pojavljuju sporadično i nepovezano, ponajviše uz zgrade javne namjene, koridore vodotoka i na glavnom gradskom trgu. U ostalim naseljima gradskog područja Slatine zelene površine koje bi se mogle smatrati javnima postoje gotovo isključivo uz sakralne građevine, no i one su umanjene ambijentalne i ekološke kvalitete. Prisutan je problem florističkog sastava javnih zelenih površina (posebno drvoreda), zbog velikog udjela crnogoričnih vrsta, koje nisu svojstvene biljnim zajednicama ovog kraja.

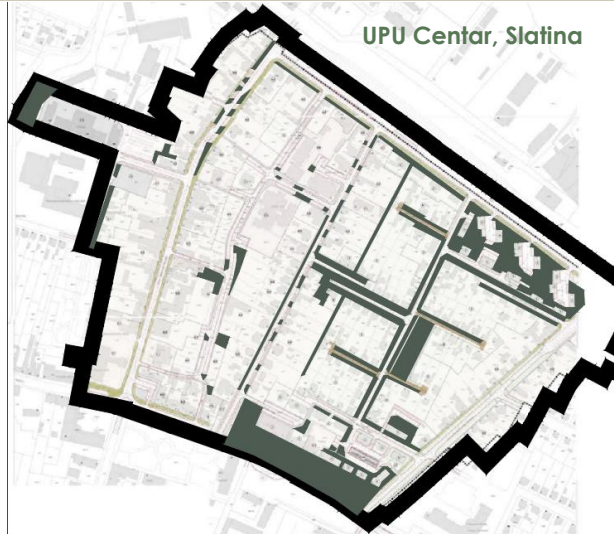
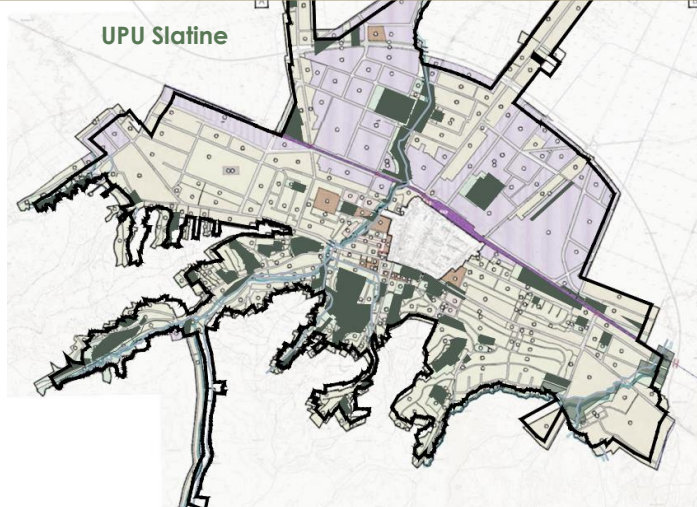

Slika 56 Slatina – površine s vegetacijskim pokrovom u strukturi grada

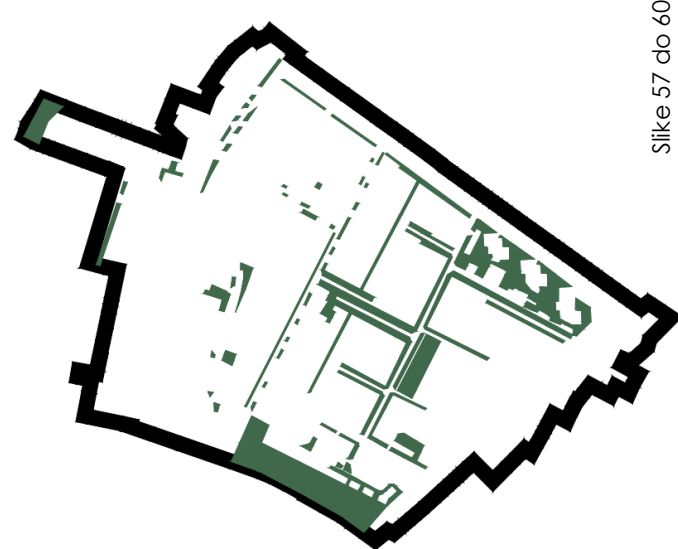
Izvor <https://earth.google.com/web/>

„Uređenju postojećih, te formiranju i njegovanju novih zelenih površina trebalo bi posvetiti više pažnje, osobito u naseljima uz magistralnu cestu, kako bi se stvorila barijera prema intenzivnom kolnom prometu.”

PPUG Slatine

PREKLOPLJENIM PLANOVIMA JE ANALIZIRANA POJAVNOST JAVNIH ZELENIH POVRŠINA U PROSTORNIM PLANOVIMA SLATINE

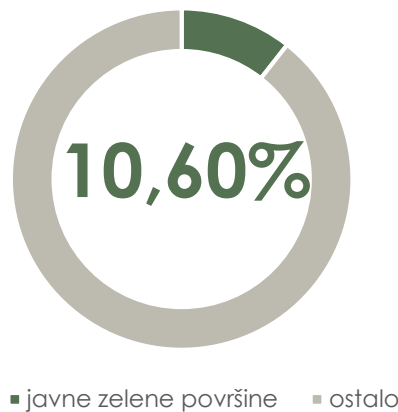
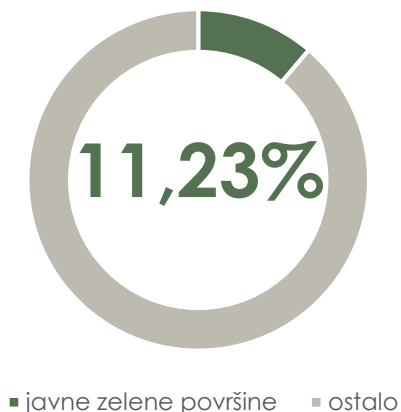

Slike 57 do 60 Javne zelene površine u prostornim planovima izvor podloga UPU Slatina i UPU Centar Slatina

Analizirane su javne zelene površine iz Urbanističkog plana uređenja Slatine i Urbanističkog plana uređenja Centar, Slatina. Udio javnih zelenih površina u ukupnom obuhvatu Urbanističkog plana uređenja Slatine je 11,23%, a udio javnih zelenih površina u ukupnom obuhvatu Urbanističkog plana uređenja Centar, Slatina je 10,60%. Javne zelene površine na razini Urbanističkog plana uređenja Slatina su uglavnom nepovezani disperzni poligoni različitih dimenzija, smješteni većinom u južnom dijelu grada te uz vodotok. Na razini Urbanističkog plana uređenja Centar Slatina, javne zelene površine su uglavnom potezi uz prometnice.

Udio javnih zelenih površina UPU Slatina

Udio javnih zelenih površina UPU Centar Slatina

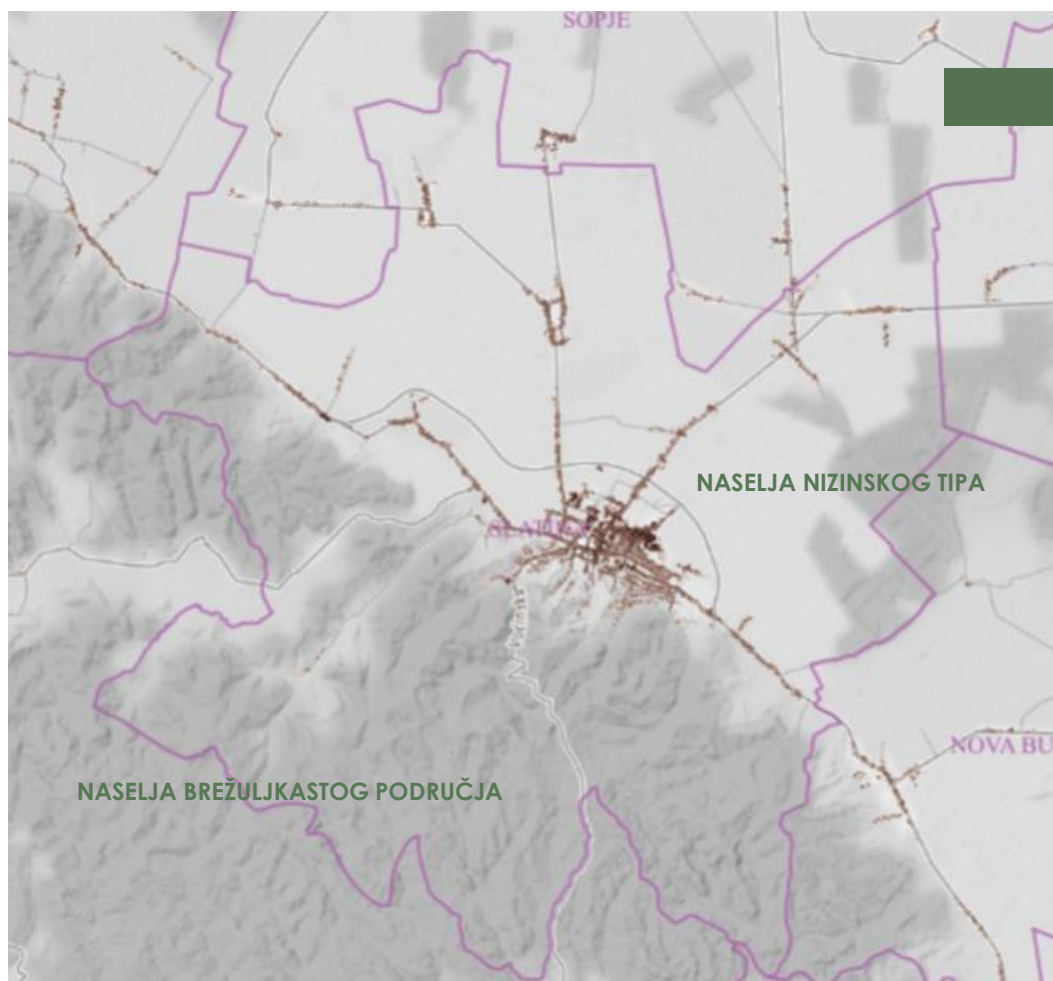
Graf 05 Udio javnih zelenih površina u prostornim planovima Slatine

S obzirom na reljefom uvjetovano formiranje naselja, na području Grada Slatine razlikujemo **naselja nizinskog područja** (zbijenog tipa uz lokalne komunikacijske pravce) i **naselja brežuljkastog područja** (na blagim padinama, pa nema bitnijih razlika u odnosu na ravničarska naselja), čiji su prostorni razvoj, oblik naselja, povijesna matrica, podjela zemljišta i organizacija parcela ostali uglavnom prepoznatljivi i sačuvani.

S obzirom na tipologiju, organizaciju i uređenje naselja, tri su glavna tipa naselja na području Grada Slatine: brdska naselja južnog dijela gradskog područja, ravničarska naselja sjevernog dijela, te naselja smještena uz magistralnu cestu, između brdskih i ravničarskih naselja.

U naseljima smještenim uz magistralnu cestu (nekad gospodarski najrazvijeniji) nalaze se najbolji primjeri tradicijskog graditeljstva ovog područja. Etnografski i konzervatorski su značajni primjeri tradicijske gradnje od grubo tesanih hrastovih planki (slavonske tradicijske brvnare) iz naselja Kozice. Naselje Radosavci je brdsko naselje specifičnog izgleda – ušoreno naselje s prostranom ledinom, što je inače svojstveno nizinskim naseljima.

Sakralne građevine (crkve i mala sakralna arhitektura - poklonci, raspela, zvonari) su ključne prostorne točke naselja i, iako nisu od istaknutog značaja s aspekta povijesti umjetnosti i arhitekture, od posebnog su značaja za očuvanje identiteta krajobraza.

„Općenito je obilježje svih triju tipova naselja skromnost izgleda i tradicijskog građevinskog fonda.”

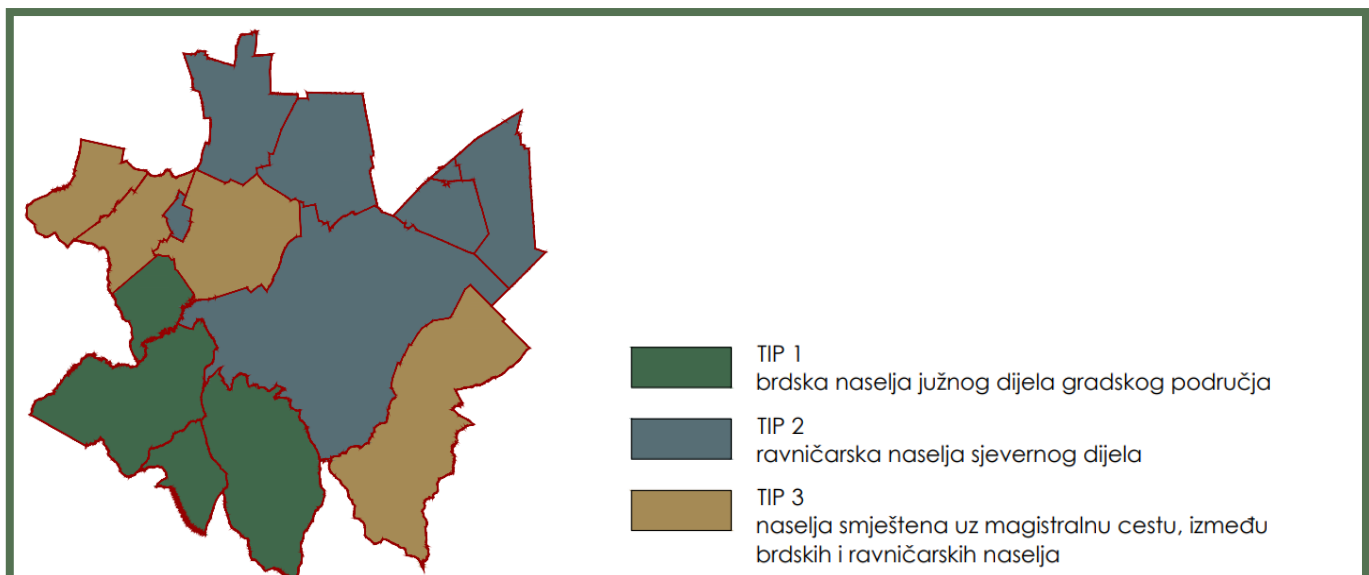
PPUG Slatine

Slika 61 **Naselja na području grada Slatine**
izvor izvor
<http://corine.haop.hr/map-page>

Tablica 11

Tipologija naselja na području Grada Slatine s obzirom na reljefom uvjetovano formiranje i tradiciju

tip naselja gradskog područja Slatine	naselje	obilježja naselja
brdska naselja južnog dijela gradskog područja	naselja Radosavci, Lukavac, Golenić i Ivanbrijeg	rastresitiji i nepravilniji raster, te manja gustoća gradnje uz lokalne ceste koje krivudaju obroncima Papuka uz koje se nižu okućnice s manje pravilnim rasporedom stambenih i gospodarskih zgrada na parceli nego u nizinskim naseljima
ravničarska naselja sjevernog dijela	Slatinu, Sladojevački Lug, Medince, Markovo, Novi Senkovac, Bakić i Gornji Miholjac	razvedeniji oblik naselja – glavna prometnica i sporedne
naselja smještena uz magistralnu cestu, između brdskih i ravničarskih naselja	Kozice, Sladojevci, Donji Meljani i Bistrica	Magistralna prometnica je glavna odrednicaca nastanka i razvoja ovih naselja dva niza kuća poredanih uz obje strane ceste

Slika 62 Tipologija naselja na području grada Slatine s obzirom na reljefom uvjetovano formiranje i tradiciju

Slika 63 **Naselje Tip 1**
brdska naselja južnog dijela gradskog područja

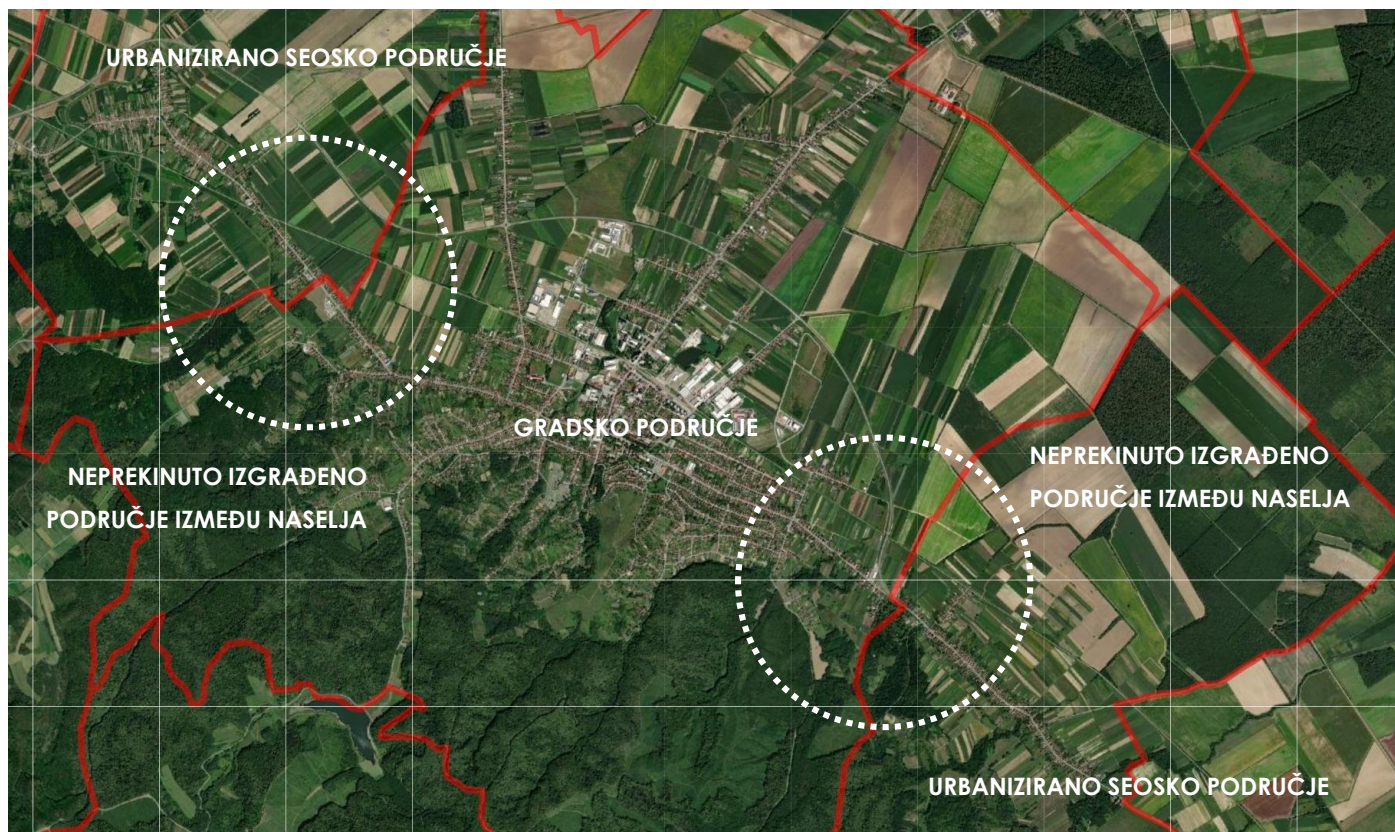

Slika 64 **Naselje Tip 2**
ravničarska naselja sjevernog dijela

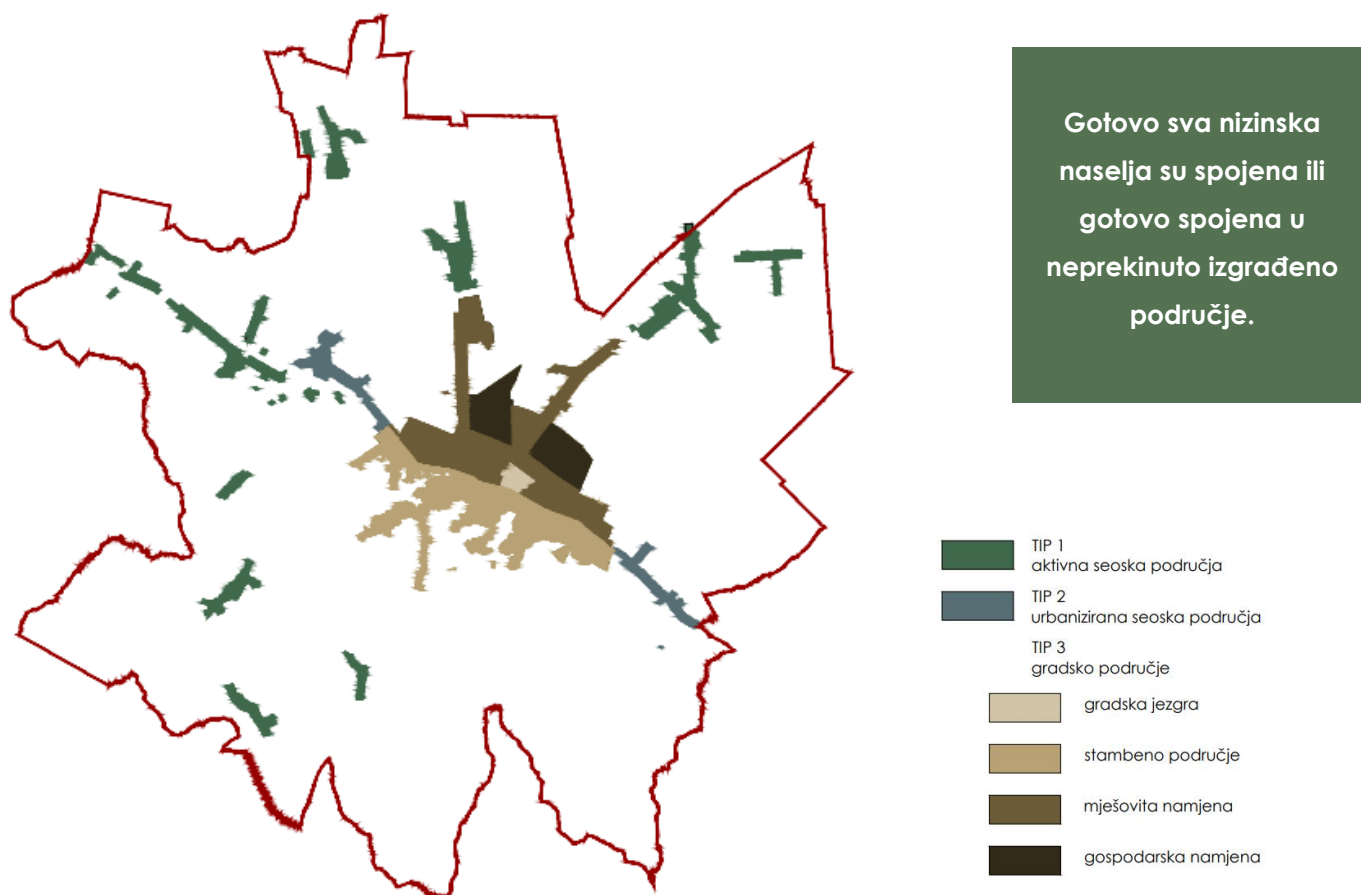
Slika 65 **Naselje Tip 3**
naselja smještena uz magistralnu cestu, između brdskih i ravničarskih naselja

Izvor zračnih snimaka <https://geoportal.dgu.hr/>

Slika 66 **Gradsko područje i urbanizirana seoska područja** Izvor zračnog snimka <https://geoportal.dgu.hr/>

S obzirom na funkcije naselja i razinu urbanizacije, na području Grada Slatine se razlikuju tri tipa naselja: aktivna seoska područja (na perifernom dijelu gradskog područja), urbanizirana seoska područja (nastavljaju se na gradsko područje i srastaju s njime) i gradsko područje kojeg čine gradska jezgra, stambeno područje, mješovita namjena i gospodarska namjena.

Slika 67 **Tipologija naselja s obzirom na funkcije i razinu urbanizacije**

Najvažniji uzroci degradacije tradicijskog graditeljstva i kulturnih dobara, zbog kojih naselja gradskog područja Slatine gube identitet

**ZAPUŠTENOST I
IZOSTANAK
(PRIMJERENE)
NAMJENE**

**NEPLANSKA
URBANIZACIJA**

**NISKA
KVALITETA
GRADNJE I
ODRŽAVANJA**

**PROMJENE U
NAČINU
GRADNJE
(MATERIJALI I
TEHNIKE)**

**IZOSTANAK
SVIJESTI O
VRIJEDNOSTI
NASLIJEĐA**

Slika 68 Raznolikost tipologije gradnje, uređenja i oblikovanja prostora Slatine
Izvor fotografije Turistička zajednica Grada Slatine

Slatina je grad u kojem je proizveden prvi hrvatski pjenušac.

Tradicija proizvodnje plemenitih vina i pjenušca na području Grada datira iz 19. stoljeda. Iz tog doba sačuvani su vinski podrum „Stari podrum“ i proćelje drvene bačve u kojoj je 1864. godine proizveden prvi hrvatski pjenušac.

Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020.

4.1.3.4. Gospodarske djelatnosti

Poljoprivreda utemeljena na prirodnim i komparativnim prednostima (plodno tlo, reljafna raznolikost, povoljni klimatski uvjeti i očuvanost okoliša od zagađenja) je na području Virovitičko-podravške županije i Grada Slatine najznačajnija gospodarska grana i od strateške je važnosti. Na gradskom području Slatine se zgađaju žitarice (pšenica, kukuruz), industrijsko bilje (šećerna repa), uljarice, ljekovito i aromatično bilje (kamilica), voće (šljiva, jabuka, orah i kruška), duhan i povrće (krastavci, kupus, paprika, patlidžan, rajčica i krumpir). Na županijskoj razini su najzastupljenije voćarske kulture lijeska, orah, jabuka, šljiva i višnja, a najzastupljenija povrtlarska kultura je paprika.

Poljoprivredne površine se prostiru na 58% površine Županije te na 48% površine Grada Slatine. Na gradskom području Slatine je najviše ratarskih poljoprivrednih površina (uglavnom u nizinskom dijelu). Brežuljkasto područje obronaka Papuka je pogodno za ekstenzivno stočarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo (vinske sorte ovog područja su graševina, frankovka i sivi pinot). Slatinski kraj je posebno pogodan za pčelarstvo, Virovitičko-podravška županija je jedan od najvećih proizvođača visokokvalitetnog meda u Republici Hrvatskoj, a broj pčelara i pčelinjih zajednica na području Grada je značajan.

Prosječna veličina poljoprivrednog gospodarstva na razini Županije je 13,36ha, a na razini Grada Slatine oko 10ha (prosjeak Republike Hrvatske je 7ha, a Europske Unije 14,3ha). Najbrojnija su gospodarstva manja od 3ha.

Ograničavajući čimbenici za poljoprivredu su površinom mali i usitnjeni posjedi, proizvodnja niskih prinosa bazirana na konvencionalnim kulturama i tehnologijama te izostanak melioracijskih zahvata (drenaže i navodnjavanja).

POTENCIJALI BUDUĆEG RAZVOJA POLJOPRIVREDE SLATINSKOG KRAJA su pogodnost za ekološku proizvodnju zdrave hrane, stoljetna tradicija vinogradarstva i podrumarstva, izgrađene i planirane retencije-akumulacije i mreža kanala kao osnova za nužne melioracijske zahvate te pogodnosti za proizvodnju energetskog bilja za kogeneracijska postrojenja i bioplin.

Slika 69 Slatinski vinogradi. Izvor: Turistička zajednica Grada Slatine

TURISTIČKI POTENCIJALI Virovitičko-podravске županije i Grada Slatine su prirodne vrijednosti (reljefna raznolikost, šume, šumska divljač i vode), kulturna baština (sakralna i svjetovna arhitektura, arheološki lokaliteti) i tradicija kraja. Sukladno tome, selektivni oblici turizma na ovom području su: ruralni turizam (agroturizam, eko turizam, aktivni turizam / boravak u prirodi: cikloturizam, promatranje ptica (birdwatching i birding), planinarenje, trailrunning, jahanje, pješaćenje; riječni turizam...), istraživačko-edukativni turizam za učenike, studente i znanstvenike, lovni i ribolovni turizam, kulturni turizam i hodočasnički turizam.

Turističke atrakcije i potencijali Grada Slatine nisu u dovoljnoj mjeri valorizirani i uobličeni u prepoznatljiv turistički proizvod, a udio turizma u ukupnom gospodarstvu Virovitičko-podravске županije i Grada Slatine je nizak.

Kao najznačajnije turističke atrakcije Grada Slatine prepoznati su jezero Javorica, vinogradarsko područje (89,92ha vinograda na gradskom području i vinske ceste), lovna područja (7 lovišta), ribolovna područja (umjetne ribolovne vode Bajer i Bakić, akumulacije Javorica i Slanac) i zaštićena prirodna dobra – gradski park i stablo mamutovca. Postoje potencijali za razvoj zdravstvenog i rehabilitacijskog turizma zbog prisutnosti termalnih izvora na gradskom području.

Slika 70 **Biciklizam** Izvor Turistička zajednica Grada Slatine

Slika 71 **Lovstvo** Izvor Turistička zajednica Grada Slatine

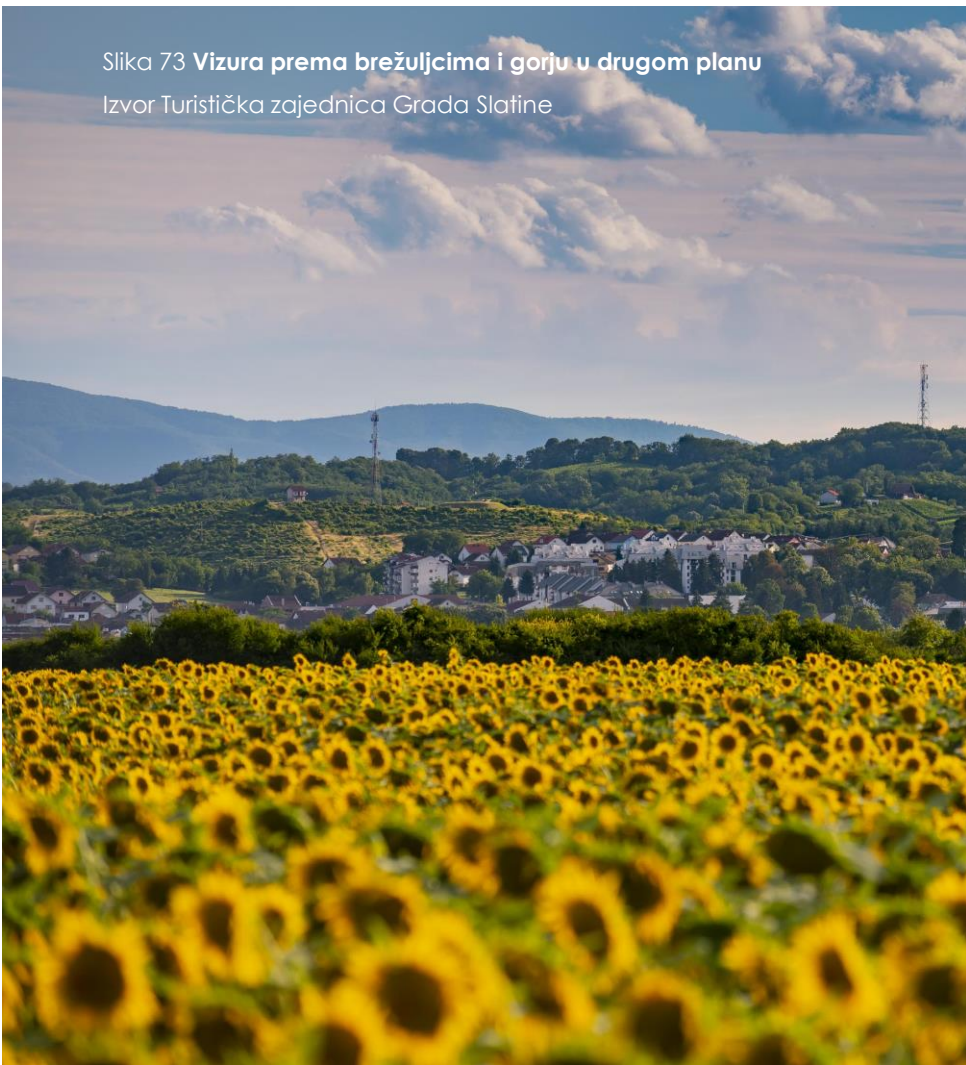

Slika 72 **Ribolov** Izvor Turistička zajednica Grada Slatine

4.1.4. Strukturno-vizualna obilježja

Slika 73 Vizura prema brežuljcima i gorju u drugom planu

Izvor Turistička zajednica Grada Slatine

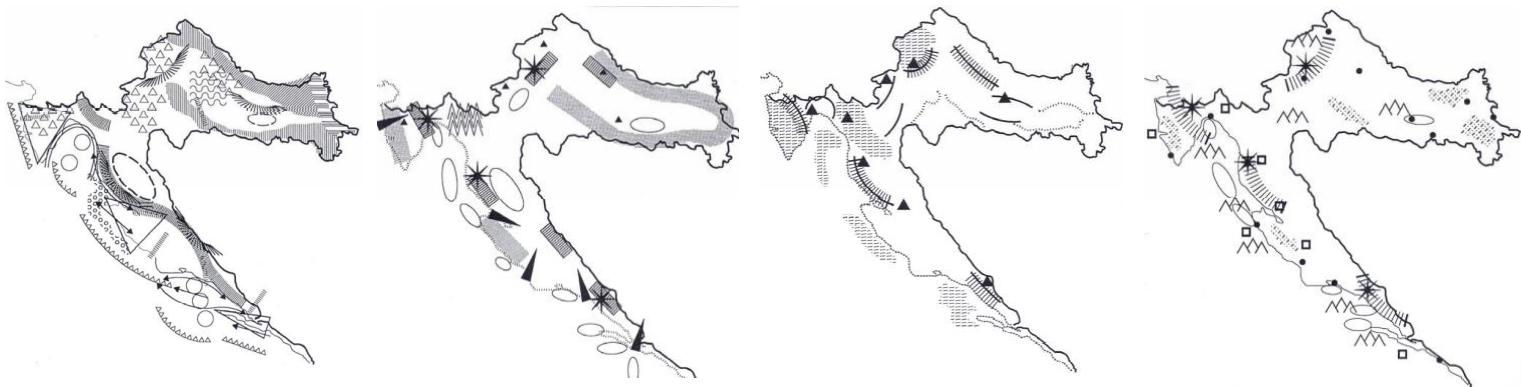

Područje Grada Slatine, s obzirom na strukturno-vizualna obilježja (morfologiju i percepciju), može se opisati kao kompoziciju sagledivog prostora riječne nizine (ravnic) i izrazito razigranog brdovitog prostora, čije su izložene kosine izrazite vizualne osjetljivosti.

Vizualne vrijednosti prostora (razgledne točke, karakteristične slike planova, autohtoni kultivirani krajolik, doživljaj krajobraznih ekrana...) do sada nisu valorizirane.

Prostornoplanskom dokumentacijom su istaknute četiri točke značajne za panoramske vrijednosti krajobraza:

1. područje vodospreme
2. područje vinograda iznad grada Slatina
3. izvor vode «Marinac» (Slatina)
4. izvor vode «Svetinja» (Golenić)

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU STRUKTURNO-VIZUALNIH OBILJEŽJA

Slika 74 Morfologija prostora i percepcija krajobraza – riječne nizine i brdoviti prostor izrazito razigran

Slika 75 Sagledivost krajobraza - ravnic

Slika 76 Vizualna osjetljivost prostora – izložene kosine

Slika 77 Vizualne vrijednosti prostora

(razgledne točke, karakteristične slike planova, autohtoni kultivirani krajolik, doživljaj krajobraznih ekrana...)

izvor Sadržajna i metodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske

4.2. TIPOLOŠKA KLASIFIKACIJA KRAJOBRAZA GRADA SLATINE

„... određivanje područja zajedničkih obilježja i njihovo sintezno vrednovanje koje pruža uvid u pogodnost, osjetljivost ili ugroženost određenih cjelina/krajolika s obzirom na moguće namjene i zahvate u prostoru te oblikovanje preporuka, smjernica i mjera za integralnu zaštitu krajolika kroz stupnjevane i diferencirane režime uređenja i korištenja prostora.”

Sadržajna i metodska podloga Krajobrazne osnovve Hrvatske, str. 9

4.2.1. Područje Grada Slatine u širem krajobraznom okruženju

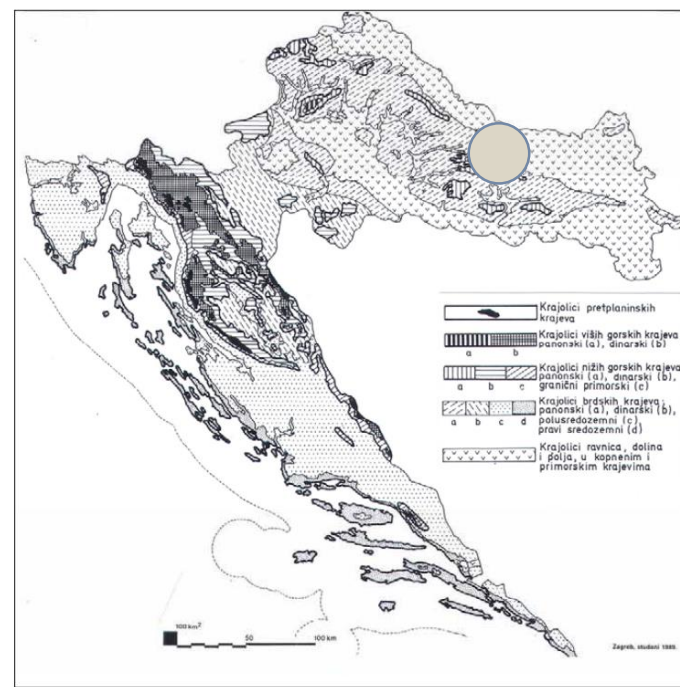
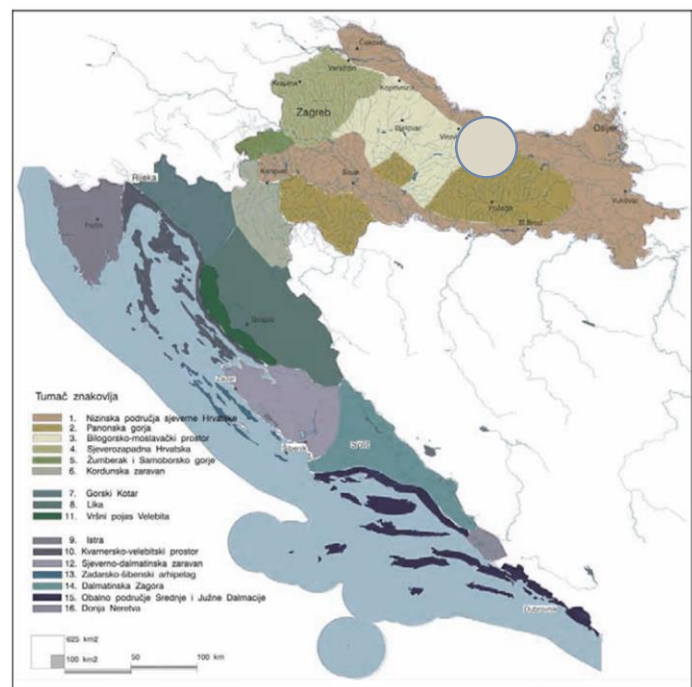
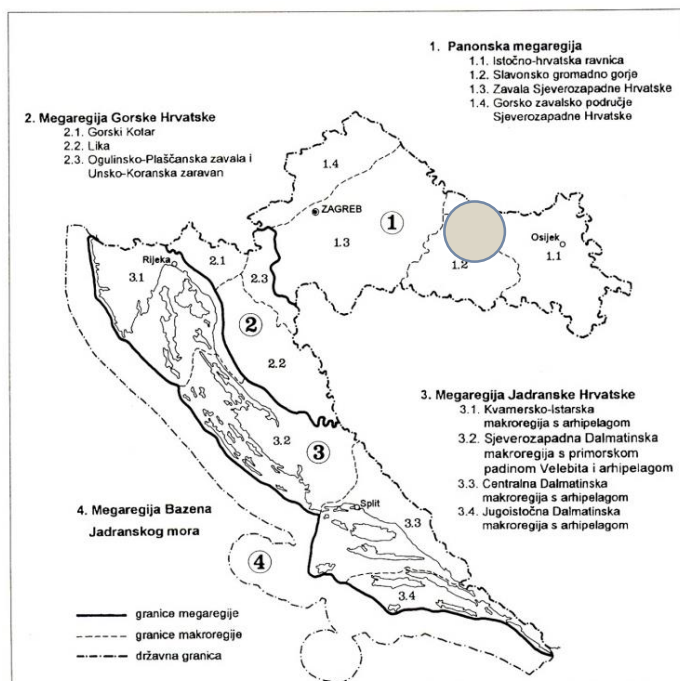
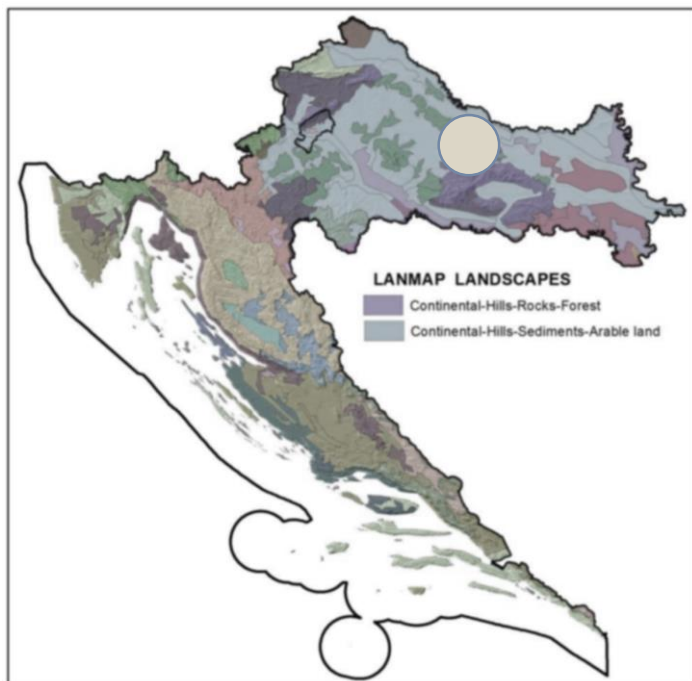
U europskom kontekstu, prema LANDMAP2 klasifikaciji, područje Grada Slatine se nalazi u dva krajobrazna tipa: kontinentalni-brdski-stjenoviti-šumski tip i kontinentalni-brdski-sedimentni-poljoprivredni tip.

U nacionalnom kontekstu, područje Grada Slatine se nalazi u Panonskoj megaregiji, makroregija Istočno-hrvatska ravnica (prirodno-geografska regionalizacija Hrvatske), na kontaktu krajolika ravnica, dolina i polja u kopnenim krajevima i krajolika brdskih panonskih krajeva.

Prema krajobraznoj regionalizaciji Republike Hrvatske s obzirom na prirodna obilježja, Grad Slatina se nalazi na kontaktu dvaju krajobraznih regija: Bilogorsko-moslavačkog prostora i Panonskog gorja. U neposrednoj blizini je treća krajobrazna regija – nizinska područja sjeverne Hrvatske.

S obzirom na korištenje zemljišta i površinski pokrov, područje Grada Slatine se nalazi na kontaktu krajolika poljodjelskih prostora riječnih dolina, krajolika šumskih prostora proizvodne i druge namjene i krajolika poljodjelsko-šumskih prostora u kontinentalnoj regiji s prevladavajućim poljodjelskim površinama.

Uzimajući u obzir navedene klasifikacije, u svrhu definiranja krajobrazne osnove Grada Slatine, ovom studijom je područje obuhvata svrstano u **PANONSKU KRAJOBRAZNU REGIJU**.

 položaj Slatine

KARTE KORIŠTENE PRI OPISU STRUKTURNO-VIZUALNIH OBILJEŽJA

Slika 78 LANMAP karta Hrvatske

Slika 79 Prirodno-geografska regionalizacija Hrvatske

Slika 80 Krajobrazna regionalizacija Republike Hrvatske

Slika 81 Korištenje zemljišta i površinski pokrov

zvor: Sadržajna i metodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske

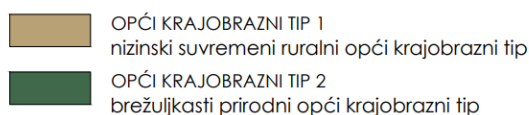
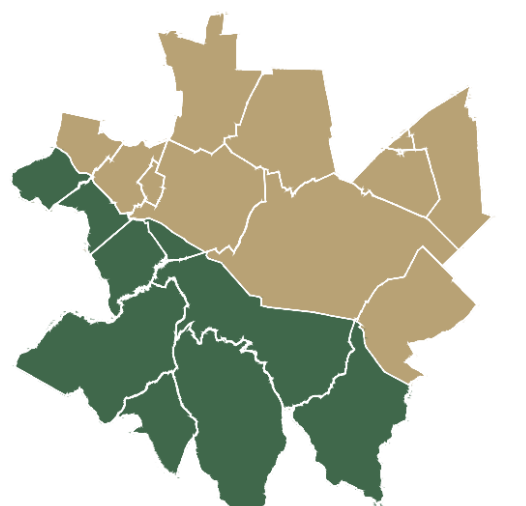

Slika 82 Reljef - granica pri definiranju općih krajobraznih tipova Grada Slatine

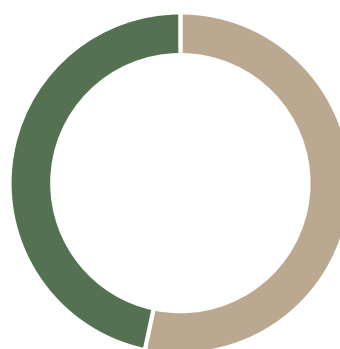
4.2.2. Opći krajobrazni tipovi Grada Slatine

Prvom razinom klasifikacije su određeni opći krajobrazni tipovi - kombinacija specifičnih kriterija s obzirom na reljef te površinski pokrov i namjenu površina.

Za područje Grada Slatine su određena dva opća krajobrazna tipa (OKT) – nizinski suvremeni ruralni opći krajobrazni tip (OKT1) i brežuljkasti prirodni opći krajobrazni tip (OKT2). Granica između općih krajobraznih tipova je duž prirodne granice reljefa - na prijelazu iz ravnice u kojoj prevladavaju poljoprivredne površine u intenzivnom korištenju prema brežuljkastom području obraslom šumom. Udio općih krajobraznih tipova je podjednak – 53,34% opći krajobrazni tip 1 i 46,66% opći krajobrazni tip 2.

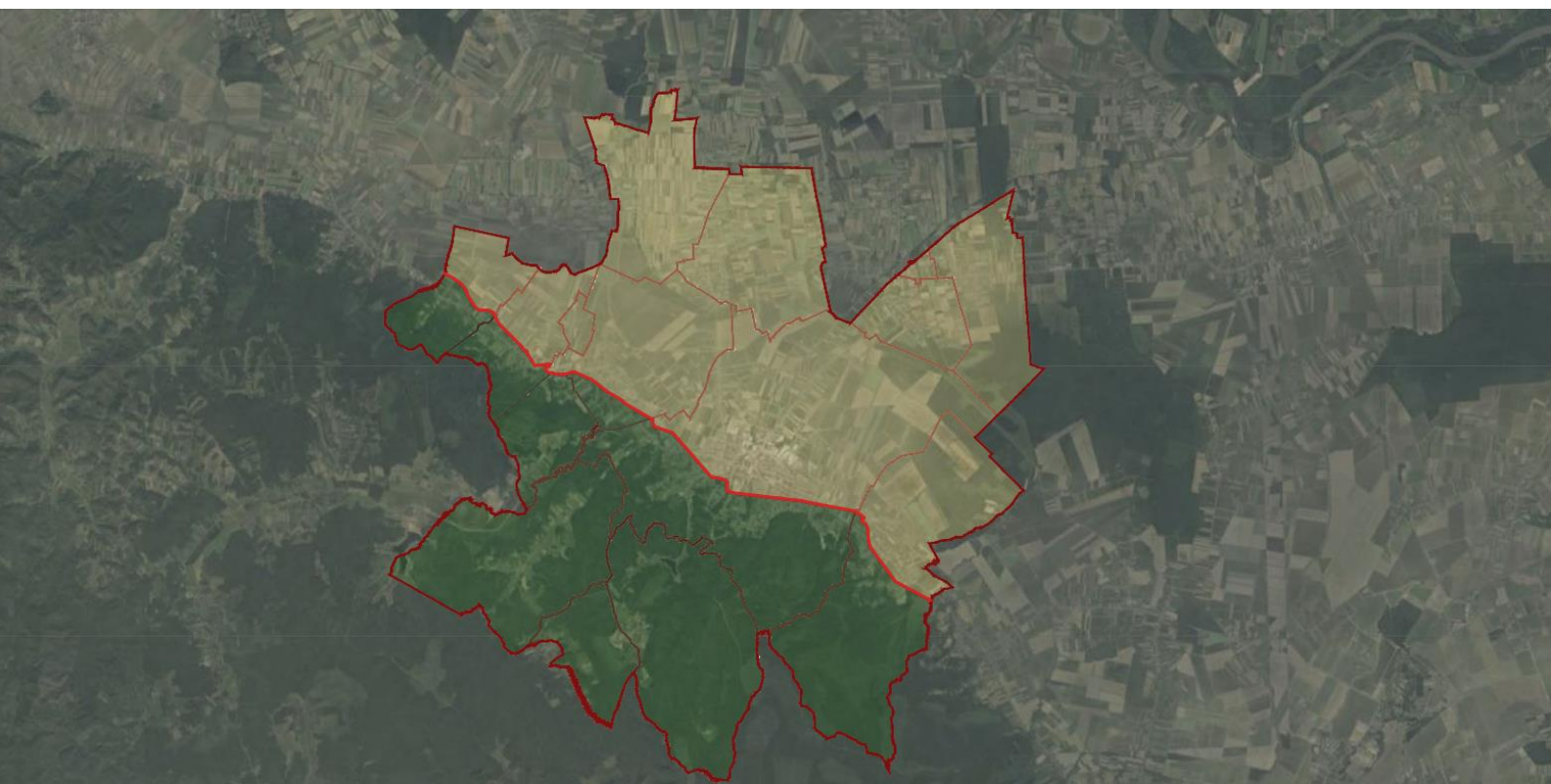

Udio kategorija općih krajobraznih tipova na području Grada Slatine

Slika 83 Karta **općih krajobraznih tipova Grada Slatine**

Graf 06 **Udio kategorija općih krajobraznih tipova**

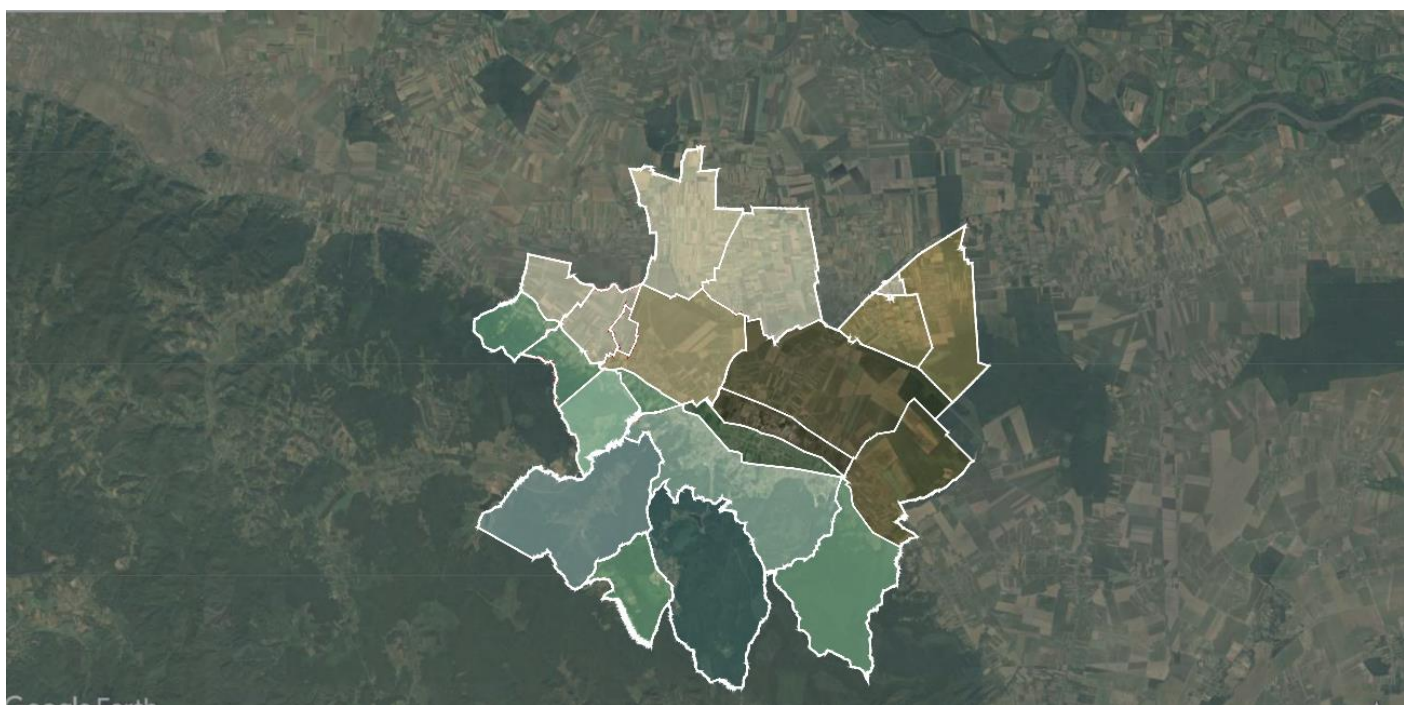
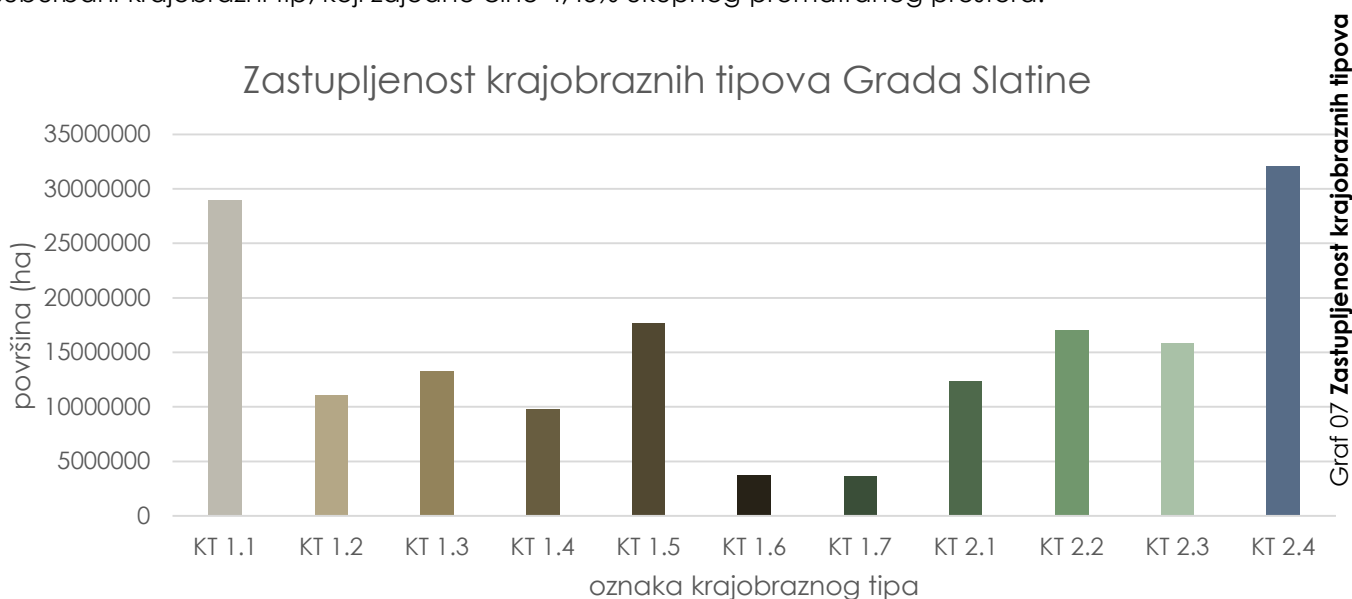
Slika 84 **Opći krajobrazni tipovi Grada Slatine**

4.2.3. Krajobrazni tipovi Grada Slatine

Drugom razinom klasifikacije su unutar općih krajobraznih područja izdvojene manje homogene cjeline specifičnih obilježja – krajobrazni tipovi.

Za područje Grada Slatine je utvrđeno ukupno jedanaest krajobraznih tipova – sedam unutar općeg krajobraznog tipa 1 i četiri unutar općeg krajobraznog tipa 2. Osim reljefa te površinskog pokrova i namjene zemljišta, za određivanje krajobraznih tipova je relevantno obilježje bilo tipologija i funkcija naselja. Budući da su naselja bila kriterij za određivanje krajobraznih tipova, u obzir su uzete i administrativne granice naselja, što doprinosi preciznijoj interpretaciji rezultata te postavlja dobru osnovu za buduće analize krajobraza i tipološku klasifikaciju treće razine.

Površinom su najzastupljeniji krajobrazni tipovi KT 2.4 Brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski seoski krajobrazni tip i KT 1.1 Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip, koji zajedno čine 36,92% ukupnog promatranog prostora. Najmanji udio u ukupnom prostoru imaju KT 1.6 Nizinski urbani krajobrazni tip i KT 1.7 Brežuljkasti suburbani krajobrazni tip, koji zajedno čine 4,45% ukupnog promatranog prostora.

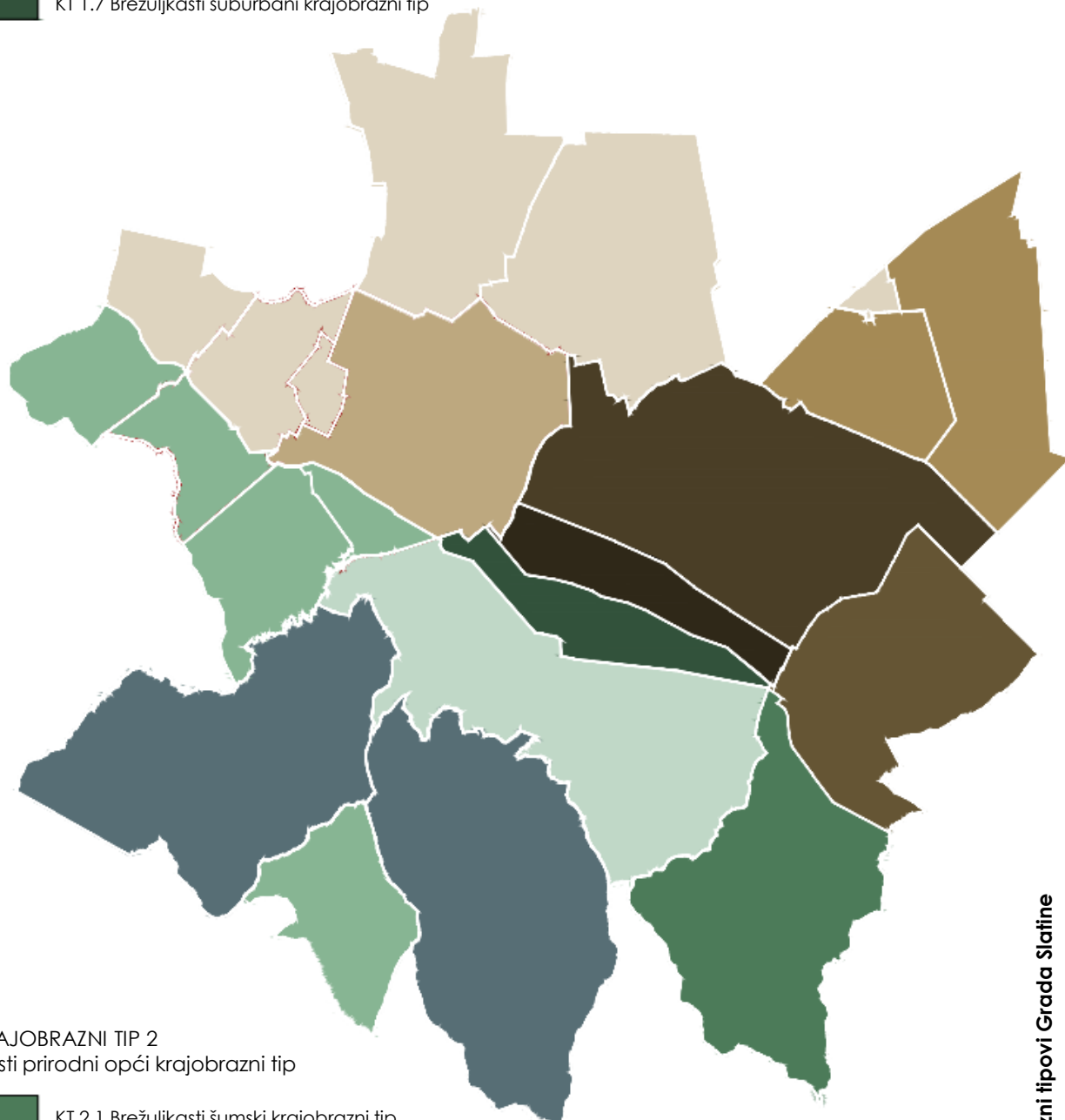

Slika 85 Krajobrazni tipovi Grada Slatine

OPĆI KRAJOBRAZNI TIP 1

Nizinski suvremeni ruralni opći krajobrazni tip

- KT 1.1 Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip
- KT 1.2 Nizinski oranični urbanizirani seoski krajobrazni tip
- KT 1.3 Nizinski oranično-šumski tradicijski seoski krajobrazni tip
- KT 1.4 Nizinski oranično-šumski urbanizirani seoski krajobrazni tip
- KT 1.5 Nizinski oranični suburbani krajobrazni tip
- KT 1.6 Nizinski urbani krajobrazni tip
- KT 1.7 Brežuljkasti suburbani krajobrazni tip

OPĆI KRAJOBRAZNI TIP 2

Brežuljkasti prirodni opći krajobrazni tip

- KT 2.1 Brežuljkasti šumski krajobrazni tip
- KT 2.2 Brežuljkasti šumski tradicijski seoski krajobrazni tip
- KT 2.3 Brežuljkasti šumski suburbani krajobrazni tip
- KT 2.4 Brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski seoski krajobrazni tip

Slika 86 Krajobrazni tipovi Grada Slatine

NIZINSKI ORANIČNI TRADICIJSKI SEOSKI KRAJOBRAZNI TIP (KT 1.1)

je prepoznat u rubnom sjevernom i sjeveroistočnom te jednim manjim izdvojenim područjem u sjeverozapadnom dijelu Grada Slatine, na području naselja Bakić, Gornji Miholjac, Sladojevački Lug, Novi Senkovac te dijelom na području naselja Bistrica i Donji Meljani (nizinski dio ovih naselja). Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su nizinski reljef (ravnica), heterogeni mozaik oranica različite veličine, orijentacije, kulture u uzgoju i intenziteta poljoprivredne proizvodnje te aktivna seoska ravničarska naselja (ušorena naselja), od kojih se neka nalaze uz magistralnu cestu.

NIZINSKI ORANIČNI URBANIZIRANI SEOSKI KRAJOBRAZNI TIP (KT 1.2)

se nalazi u sjeverozapadnom dijelu, na području naselja Sladojevci. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su nizinski reljef (ravnica), podjednak udio mozaika tradicijskih oranica i oranica s intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom te urbanizirano seosko naselje koje je spojeno s građevinskim područjem grada Slatine u neprekinuti slijed urbanog tkiva.

NIZINSKI ORANIČNO-ŠUMSKI TRADICIJSKI SEOSKI KRAJOBRAZNI TIP (KT 1.3)

je prisutan u sjeveroistočnom dijelu, na području naselja Novi Senkovac i Medinci. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su nizinski reljef (ravnica) i heterogeni mozaik oranica uz prisutnost nizinskih bjelogoričnih šuma te ravničarska aktivna ušorena sela. Udio šuma u ovom krajobraznom tipu krčenjem se smanjuje na račun poljoprivrednih površina koje zauzimaju te površine.

Slika 87 Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip (KT 1.1)

Slika 88 Nizinski oranični urbanizirani seoski krajobrazni tip (KT 1.2)

Slika 89 Nizinski oranično-šumski tradicijski seoski krajobrazni tip (KT 1.3)

Izvor zračnih snimaka <https://geoportal.dgu.hr/>

Slika 90 Nizinski oranično-šumski urbanizirani seoski krajobrazni tip (KT 1.4)

NIZINSKI ORANIČNO-ŠUMSKI URBANIZIRANI SEOSKI KRAJOBRAZNI TIP (KT 1.4) je prisutan u zapadnom rubnom dijelu, na području nizinskog dijela naselja Kozice. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su nizinski reljef (ravnica), prevladavajuće velike oranične površine za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju uz prisutnost međusobno nepovezanih ostataka nizinskih bjelogoričnih šuma te urbanizirano seosko naselje koje je spojeno s građevinskim područjem grada Slatine u neprekinuti slijed urbanog tkiva.

Slika 91 Nizinski oranični suburban krajobrazni tip (KT 1.5)

NIZINSKI ORANIČNI SUBURBANI KRAJOBRAZNI TIP (KT 1.5) je prepoznat u središnjem dijelu promatranog prostora, na sjeverozapadnom području grada Slatine, sjeverno od željezničke pruge. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su nizinski reljef (ravnica), tipični ambijent predgrađa - izgrađeni dio naselja pretežito gospodarske namjene i mješovite stambeno-poslovne namjene, omeđen željeznicom na jugu i obilaznicom na sjeveru, na koje se nastavlja ušoreni tip naselja stambene namjene prema periferiji te podjednak udio mozaika manjih heterogenih poljoprivrednih površina (bliže naselju) i velikih oranica za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju (na rubnim dijelovima).

Slika 92 Nizinski urbani krajobrazni tip (KT 1.6)

NIZINSKI URBANI KRAJOBRAZNI TIP (KT 1.6) se nalazi u središtu promatranog prostora, na području središta grada Slatine, omeđen željeznicom na sjeveru i magistralnom prometnicom na jugu. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su nizinski reljef (ravnica) i urbani ambijent povijesne gradske jezgre i zone stambene namjene uz koncentraciju brojnih javnih sadržaja.

Izvor zračnih snimaka <https://geoportal.dgu.hr/>

BREŽULJKASTI SUBURBANI KRAJOBRAZNI TIP

(KT 1.7) je prepoznat u središnjem dijelu promatranog prostora, na južnom rubu grada Slatine, omeđen magistralnom prometnicom na sjeveru i obroncima na jugu. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su brežuljkasti reljef i iznimno atraktivna zona predgrađa stambene namjene.

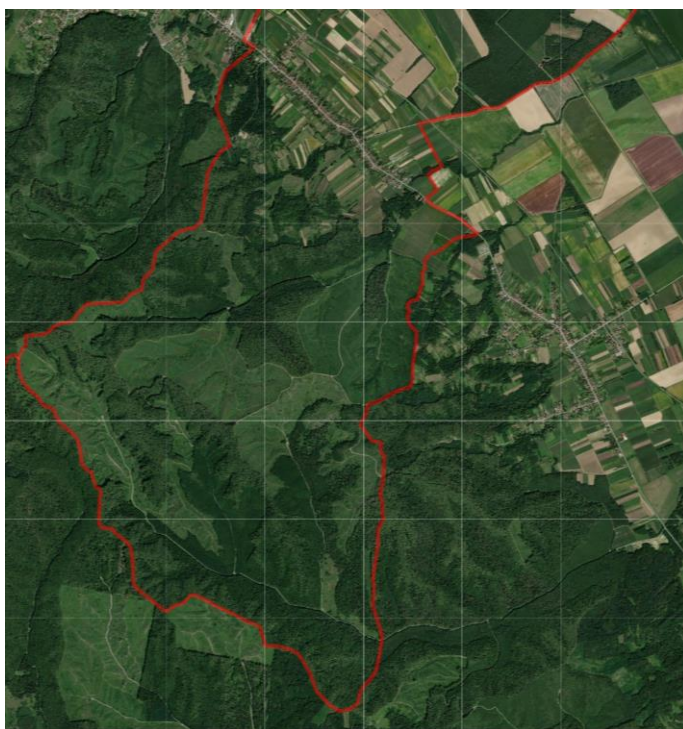
Slika 93 Brežuljkasti suburban
krajobrazni tip (KT 1.7)

BREŽULJKASTI ŠUMSKI KRAJOBRAZNI TIP (KT

2.1) se nalazi u jugoistočnom rubnom dijelu, na brežuljkastom području naselja Kozice. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su brežuljkasti reljef i bjelogorična šuma s travnjacima. Prisutan je izrazito prirodan ambijent.

Slika 94 Brežuljkasti šumski
krajobrazni tip (KT 2.1)

BREŽULJKASTI ŠUMSKI TRADICIJSKO SEOSKI

KRAJOBRAZNI TIP (KT 2.2) se nalazi na rubnom zapadnom dijelu i rubnom južnom dijelu promatranog prostora, na području naselja Golenić i Radosavci te na brežuljkastom dijelu naselja Bistrica, Donji Meljani i Sladojevci. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su brežuljkasti reljef i bjelogorična šuma koja značajno prevladava, uz prisutnost ekstenzivnih poljoprivrednih površina i brdskih seoskih naselja.

Slika 95 Brežuljkasti šumski tradicijsko
seoski krajobrazni tip (KT 2.2)

Izvor zračnih snimaka <https://geoportal.dgu.hr/>

Slika 96 Brežuljkasti šumski suburbani krajobrazni tip (KT 2.3)

BREŽULJKASTI ŠUMSKI SUBURBANI KRAJOBRAZNI TIP (KT 2.3) se nalazi u središnjem dijelu promatranog prostora, na krajnjem južnom, brežuljkastom dijelu grada Slatine. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su brežuljkasti reljef, mozaik različitih ekstenzivnih poljoprivrednih površina (vinogradi, voćnjaci, vrtovi), prijelazni oblici urbaniziranog naselja prema zoni vikend stanovanja, brdski potoci koji se spuštaju u ravnice i bjelogorična šuma koja prevladava. Ovo (postaje) najatraktivniji prostor grada Slatine, s izraženim pritiskom urbanizacije.

Slika 97 Brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski seoski krajobrazni tip (KT 2.4)

BREŽULJKASTI ŠUMSKO-JEZERSKI TRADICIJSKI SEOSKI KRAJOBRAZNI TIP (KT 2.4) je prepoznat u rubnom južnom dijelu, na području naselja Ivanbrijeg i Lukavac. Glavna obilježja ovog krajobraznog tipa su brežuljkasti reljef, bjelogorična šuma koja prevladava, jezera, mozaik ekstenzivnih poljoprivrednih površina (oranice i travnjaci) te brdska sela.

Slika 98 Brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski seoski krajobrazni tip (KT 2.4)

Izvor zračnih snimaka <https://geoportal.dgu.hr/>

4.3. VREDNOVANJE KRAJOBRAZA GRADA SLATINE

4.3.1. Prostorna analiza krajobraza Grada Slatine

4.3.1.1. Procjena vrijednosti krajobraza Grada Slatine

Provedena je procjena krajobraznih vrijednosti po krajobraznim tipovima s obzirom na prisutnost najvažnijih čimbenika krajobraza – očuvanu prirodnu osnovu (šuma), očuvano tradicijsko uređenje i korištenje prostora (ekstenzivna poljoprivreda, vinogradi, travnjaci), prisutnost zaštićene baštine (kulturne i prirodne) i prepoznatljive kulture gradnje (svojevrsna tipologija naselja) te strukturno-vizualne kvalitete (vizualna izloženost i ambijentalna kvaliteta). Najmanja krajobrazna vrijednost je procijenjena za nizinski urbanizirani seoski, suburban i urbani krajobrazni tip (KT 1.4, KT 1.5, KT1.6 i KT 1.7) u kojima je izražen gubitak prirodnih površina i/ili tradicijske ekstenzivne poljoprivrede.

Visoko vrijedni krajobraz je prisutan u četiri krajobrazna tipa (KT 2.1, KT 2.2, KT 2.3 i KT 2.4), odnosno na prostoru cijelog brežuljkastog prirodnog općeg krajobraznog tipa (OKT2), gdje su u značajnoj mjeri prisutne prirodne, tradicijske, kulturne i ambijentalne kvalitete. Nizinski seoski krajobrazni tipovi (KT 1.1, KT 1.2 i KT 1.3) imaju srednju vrijednost krajobraza, uz najviše ocijenjenu kulturnu komponentu krajobraza (prisutnost i zaštićene baštine i prepoznatljivu tipologiju naselja).

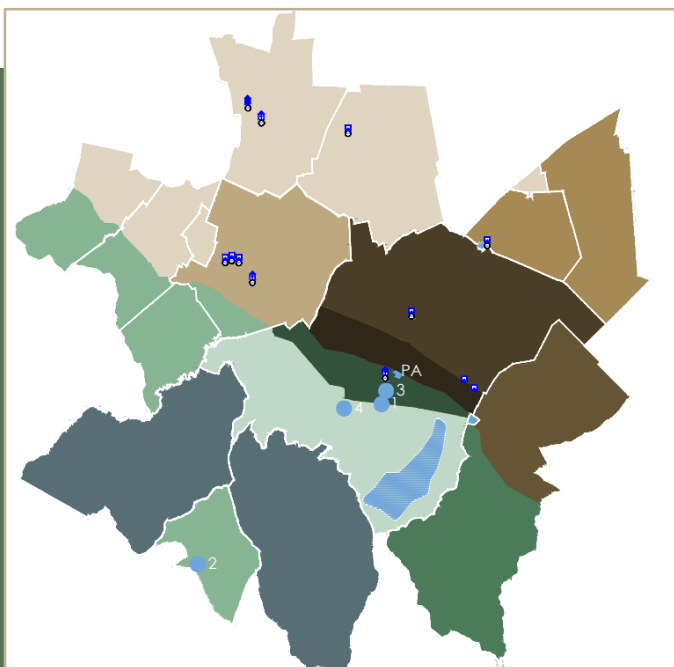
Najveće vrijednosti krajobraza Grada Slatine su prirodna osnova – bjelogorična šuma i tradicijsko uređenje i korištenje prostora - tradicijska ekstenzivna poljoprivreda.

4.3.1.2. Procjena ugroze krajobraza Grada Slatine

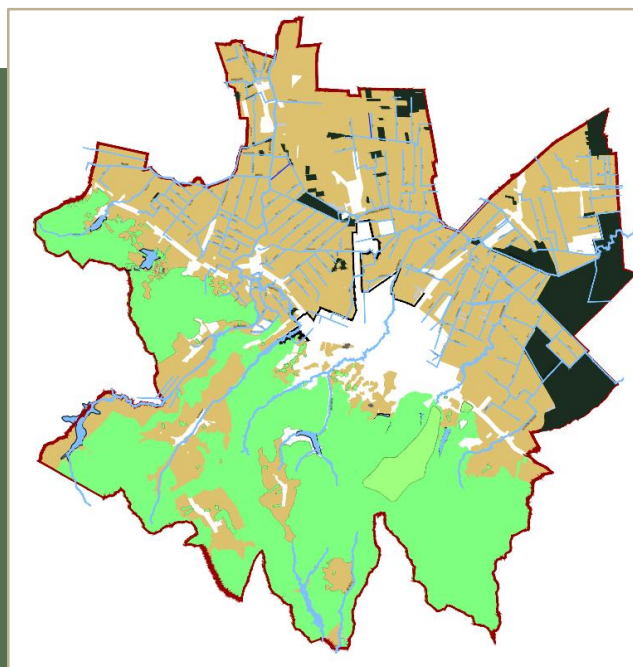
Provedena je procjena ugroze krajobraza po krajobraznim tipovima s obzirom na prisutnost najvažnijih problema i konflikata u prostoru – ugroženost homogenosti šume, ugroženost zbog mogućnosti spajanja izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo, ugroženost poplavama, opasnost od prisutnosti mina, nestabilan teren i koridor planirane brze ceste. Visoko ugroženi krajobraz je na području Nizinskog oraničnog tradicijskog seoskog krajobraznog tipa (KT 1.1) i Brežuljkastog šumskog suburbanog krajobraznog tipa (KT 2.3), u kojima je izražen pritisak urbanizacije, nestanak šume uslijed krčenja i opasnost od poplava. Za Brežuljkasti šumski suburban krajobrazni tip (KT 2.3), je prisutna još i ugroza zbog nestabilnog terena,

a za Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip (KT 1.1) je prisutna još i ugroza zbog koridora planirane brze ceste. U ostalim krajobraznim tipovima je procijenjena niska sveukupna ugroženost krajobraza, s najvećom pojedinačnom ugrozom zbog pritiska urbanizacije i spajanja izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo, što je prisutno u svim krajobraznim tipovima, osim u već potpuno izgrađenom urbanom krajobraznom tipu (KT 1.6) i u najudaljenijim seoskim naseljima (KT 2.1 i KT 2.4).

Najveće ugroze krajobrazu Grada Slatine su urbanizacija koja vodi ka spajanju izgrađenih dijelova naselja u neprekinuto urbano tkivo i nestanak šume, najveće prirodne vrijednosti područja.

Slika 99 Krajobrazni tipovi Grada Slatine i zaštićena kulturna i prirodna baština (plavi simboli)

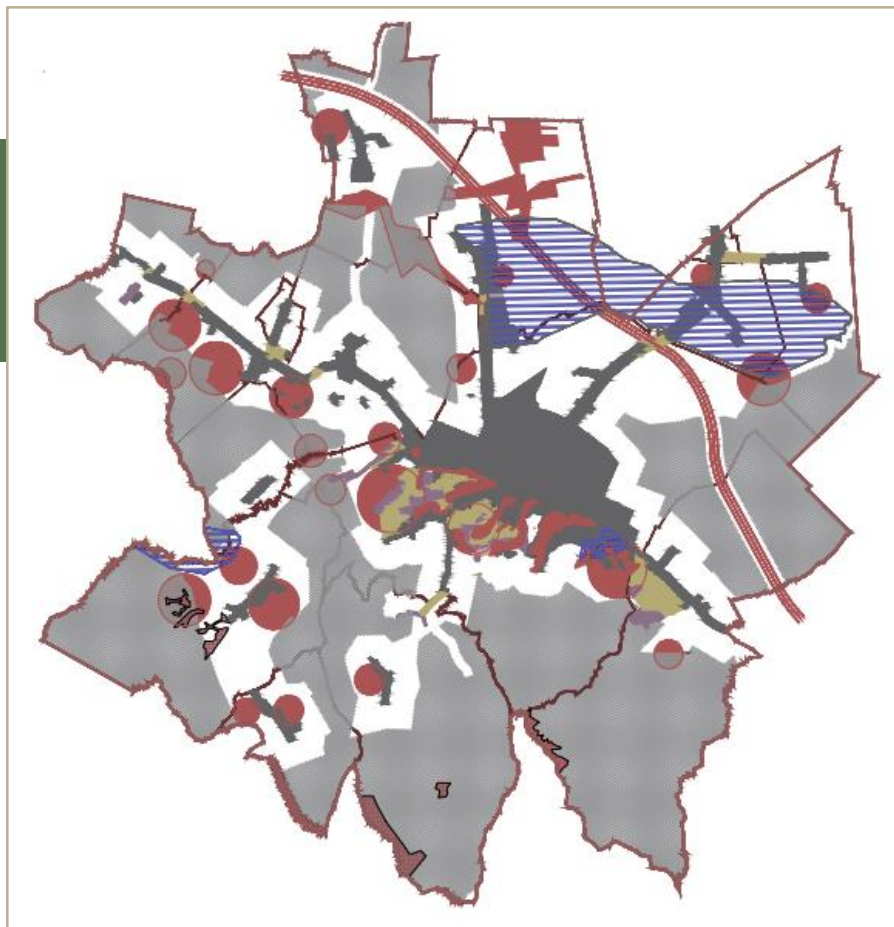
Slika 100 Resursna osnovai Grada Slatine – brdske šume (svijetlozeleno), nizinske šume (tamnozeleno), poljoprivredno tlo (oker) i površinske vode (plavo)

Tablica 12 Procjena vrijednosti krajobraza Grada Slatine po krajobraznim tipovima

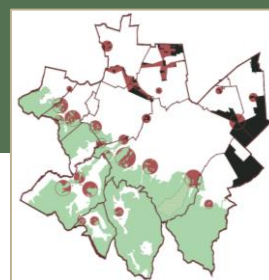
KRAJOBRAZNI TIP	VRIJEDNOSTI KRAJOBRAZA (1 – mala, 2 – srednja, 3 – velika)				UKUPNA OCJENA VRIJEDNOSTI
	očuvanost prirodne osnove	očuvanost tradicijskog uređenja i korištenja prostora	prisutnost zaštićene baštine i prepoznatljive kulture gradnje	strukturno-vizualne kvalitete	0 – 6 niska 7 – 9 srednja 10 – 12 visoka
KT 1.1 Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip	1	3	3	1	8
KT 1.2 Nizinski oranični urbanizirani seoski krajobrazni tip	2	2	3	1	8
KT 1.3 Nizinski oranično-šumski tradicijski seoski krajobrazni tip	2	2	3	2	9
KT 1.4 Nizinski oranično-šumski urbanizirani seoski krajobrazni tip	2	2	1	1	6
KT 1.5 Nizinski oranični suburban krajobrazni tip	1	2	1	1	5
KT 1.6 Nizinski urbani krajobrazni tip	1	1	3	1	6
KT 1.7 Brežuljkasti suburban krajobrazni tip	2	1	1	2	6
KT 2.1 Brežuljkasti šumski krajobrazni tip	3	3	2	3	11
KT 2.2 Brežuljkasti šumski tradicijski seoski krajobrazni tip	3	3	3	3	12
KT 2.3 Brežuljkasti šumski suburban krajobrazni tip	3	2	2	3	10
KT 2.4 Brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski seoski krajobrazni tip	3	3	3	3	12

Tablica 13 Procjena ugroze krajobraza Grada Slatine po krajobraznim tipovima

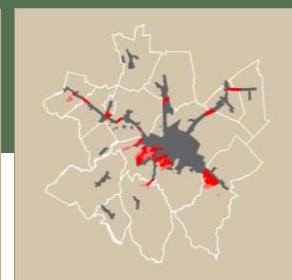
KRAJOBRAZNI TIP	UGROZA KRAJOBRAZA (0 – nema, 1 – mala, 2 – srednja, 3 – velika)						UKUPNA OCJENA UGROZE
	Ugroženost homogenosti šume	Ugroženost zbog spajanja izgrađenog područja	Poplavno područje	opasnost od mina	nestabilan teren	koridor planirane brze ceste	0 – 9 niska 10 - 14 srednja 15 – 18 visoka
KT 1.1 Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip	3	3	3	0	0	3	12
KT 1.2 Nizinski oranični urbanizirani seoski krajobrazni tip	1	3	0	0	0	0	4
KT 1.3 Nizinski oranično-šumski tradicijski seoski krajobrazni tip	2	3	3	0	0	0	8
KT 1.4 Nizinski oranično-šumski urbanizirani seoski krajobrazni tip	1	3	0	0	0	3	7
KT 1.5 Nizinski oranični suburban krajobrazni tip	0	3	0	0	0	3	6
KT 1.6 Nizinski urbani krajobrazni tip	0	0	0	0	0	0	0
KT 1.7 Brežuljkasti suburban krajobrazni tip	0	3	1	0	3	0	7
KT 2.1 Brežuljkasti šumski krajobrazni tip	1	0	0	3	0	0	4
KT 2.2 Brežuljkasti šumski tradicijski seoski krajobrazni tip	3	1	0	0	0	0	4
KT 2.3 Brežuljkasti šumski suburban krajobrazni tip	3	3	2	0	3	0	11
KT 2.4 Brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski seoski krajobrazni tip	2	0	1	3	0	0	6

UGROZE ŠUME

SPAJANJE NASELJA

- vikend izgradnja
- prostor za istraživanje mineralnih sirovina
- planirani koridor brze ceste
- poplavno područje
- pretežito nestabilna područja / nestabilni tereni
- izgledno područje spajanja naselja
- izgrađeno područje
- granica naselja
- zona ugroženosti šume

Slika 101 Problemska karta – Ugroze krajobraza Grada Slatine

4.3.2. Strateška analiza krajobraza Grada Slatine

Tablica 14

SWOT analiza krajobraza Grada Slatine

RAZNOLIKOST I DOBRA OČUVANOST PRIRODNE OSNOVE – privlačan dinamičan reljef, plodno tlo, velike šumske površine izvornih fitocenoza, slikoviti vodotoci i stajačice, prisutnost geotermalnih izvora, kontinentalna klima s izmjenom četiri godišnja doba

MJESTIMIČNO OČUVANA ŽIVA TRADICIJA KRAJA – aktivna seoska područja tradicijske gradnje i ekstenzivne poljoprivrede, tradicija vinogradarstva i vinarstva

DONEKLE PREPOZNATLJIVA KULTURA GRAĐENJA I UREĐENJA PROSTORA - donekle očuvana izvorna povijesna urbanistička osnova grada Slatine, očuvana karakteristična morfologija nizinskih i brdskih sela

ZAŠTIĆENA KULTURNA BAŠTINA I PRIRODNE VRIJEDNOSTI - arheološki lokaliteti, građevine većinom sakralne i spomenik parkovne arhitekture

PRISUTNE VIZUALNE I AMBIJENTALNE KVALITETE PROSTORA – privlačni slikoviti brežuljkasti krajobraz šuma, vodotoka, travnjaka i vinograda

DOBRA RAZINA TURISTIČKE VALORIZACIJE KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI GRADA SLATINE za različite vrste selektivnog turizma (prvenstveno ruralni, rekreacijski, lovni i ribolovni)

POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO su generacijama dominantne gospodarske grane ovog područja

INSTITUCIONALNA PODRŠKA OČUVANJU KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI kroz strateške dokumente županijske razine i prostornoplanske dokumente županijske i lokalne razine u kojima je zastupljen krajobraz kao vrijednost prostora (PP Virovitičko-podravske županije i PPUG Slatine)

Rastuća potražnja za turističkim proizvodima koji se temelje na prirodnim vrijednostima i tradiciji, pri čemu su šume, vode i tradicijska poljoprivreda vrlo traženi

Zaštićeni vrlo vrijedni dijelovi prirode u neposrednom okruženju (Drava, Papuk), koji mogu biti programska i prostorna podrška uspostavi primjerene zaštite krajobraznih vrijednosti na gradskom području Slatine

Dostupnost dobrih primjera iz prakse i poticajne nacionalne i europske politike vezane uz zelenu urbanu obnovu i implementaciju zelene infrastrukture u urbano tkivo

Sve više prilika za financiranje istraživanja, zaštite i upravljanja krajobraznim vrijednostima

Informatizacija društva olakšava život i rad u manjim sredinama, što može poticajno djelovati i na ostanak mlađeg i školovanog stanovništva i na razvoj ruralnog prostora temeljenog na ekološkoj poljoprivredi, tradiciji, zaštiti prirode.

UGROZE PRIRODNE OSNOVE – fragmentiranost šumskih površina (gubitak ekoloških koridora i staništa), prekomjerna tehnička regulacija površinskih vodotoka (gube se staništa, pogoduje urbanim poplavama, umanjuje ambijentalna kvaliteta), onečišćenja tla i voda (prvenstveno od intenzivne poljoprivrede)

NESTANAK TRADICIJSKIH NASELJA I EKSTENZIVNE POLJOPRIVREDE, posebno u nizinskom dijelu, uslijed urbanizacije i prelaska na intenzivnu poljoprivredu

NEDOVOLJNO ISKORIŠTEN POTENCIJAL ZA VINOGRADARSTVO I VINARSTVO – usprkos tradiciji, udio vinograda u ukupnim poljoprivrednim površinama je malen i smanjuje se

NISKA RAZINA URBANISTIČKE I ARHITEKTONSKE KVALITETE PROSTORA posebno u gradskom području Slatine i u zoni vikend stanovanja na obroncima

SNAŽNA URBANIZACIJA koja rezultira spajanjem izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo

ZANEMARENA PRIRODNA KOMPONENTA URBANOG TKIVA što nije samo estetsko-ambijentalni problem, nego i pitanje održivosti i urbane otpornosti

NEDOVOLJNO VALORIZIRANA KULTURNA BAŠTINA I PRIRODNE VRIJEDNOSTI

UMANJENE VIZUALNE I AMBIJENTALNE KVALITETE PROSTORA preizgrađenošću vizualno izloženih obronaka

NEPOVOLJNA DEMOGRAFSKA SLIKA zbog iseljavanja i starenja stanovništva te niskog udjela aktivnog zaposlenog i visokoobrazovanog stanovništva gradskog područja

MOGUĆE NEDOVOLJNA OSVIJEŠTENOST LOKALNE ZAJEDNICE o vrijednostima slatinskog krajobraza i razvojnim potencijalima

NEDOVOLJNA RAZINA INSTITUCIONALNE PODRŠKE OČUVANJU KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI u strateškim dokumentima lokalne razine, te u prostornim planovima lokalne razine (UPU) u kojima krajobraz nije zastupljen

NEDOVOLJNA RAZINA INSTITUCIONALNOG USMJERAVANJA I KONTROLE PROMJENA U KRAJOBRAZU lokalne razine

Nedovoljna prepoznatljivost krajobraznih kvaliteta i potencijala slatinskog kraja izvan granica lokalne zajednice

Razvojni pritisci urbanizacije, izgradnje infrastrukture, eksploatacije šuma i mineralnih sirovina te intenzivne poljoprivredne proizvodnje, koji vode degradacijama krajobraza

Društveno-gospodarska situacija koja doprinosi negativnim demografskim trendovima .

Nepovoljno okruženje za mala tradicijska poljoprivredna gospodarstva, prvenstveno otežani plasman proizvoda i postizanje prepoznatljivosti te poteškoće pri pronalaženju institucionalne i financijske potpore.

Nedovoljna razina institucionalnog usmjeravanja i kontrole promjena u krajobrazu regionalne i državne razine

4.4. PREPORUKE I SMJERNICE ZA ODMJERENO I URAVNOTEŽENO KORIŠTENJE PROSTORA USKLAĐENO S POSEBNOSTIMA KRAJOBRAZA I RAZVOJNIM INTERESIMA

***„Odmjereno korištenje prostora...
... Zato je važna uloga dobrih prostorno planerskih praksa
za unapređenje razmještaja ljudi te korištenje prirodnih
resursa koje najbolje služi nacionalnoj konkurentnosti,
održivosti, smanjenju rizika od katastrofa i visokoj kvaliteti
života vodeći pri tom računa o utjecaju na biološku
ravnotežu i kvalitetu okoliša.”***

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, Prioriteti i strateška usmjerenja prostornog razvoja

„Održivi razvoj gradova podrazumijeva racionalno korištenje prostora i raspoloživih resursa. U tom smislu nužno je unaprijediti stanje urbanog okoliša u gradovima i naseljima gradskog karaktera, revitalizirati napuštene i zapuštene gradske objekte i prostor njihova neposrednog okoliša te prema potrebi provesti dekontaminaciju prostora na kojem je evidentiran bilo koji oblik onečišćenja.“

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

„Građevinska područja.

Gradovi i naselja moraju postići uravnoteženi razvoj koji se primarno temelji na urbanoj preobrazbi i sanaciji izgrađenih dijelova građevinskih područja, zatim na gradnji – popunjavanju neizgrađenih dijelova građevinskih područja.“

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

„Poljoprivredno zemljište.

Korištenje tla treba planirati prema kriterijima pogodnosti za poljoprivrednu proizvodnju i načelima integralnog i održivog razvoja vodeći računa o mogućnosti revitalizacije ruralnih udaljenih krajeva i brdsko-planinskog područja, privođenju zaraslog i nekorisćenog poljoprivrednog zemljišta prvobitnoj namjeni, funkcionalnog okrupnjavanja zemljišta, održavanju i unapređenju krajobrazne i biološke raznolikosti, razvoju eko-turizma i ekstenzivne poljoprivrede, revitalizaciji i unapređenju zaštićenih područja prirode s naglaskom na mogućnosti brendiranja poljoprivrednih proizvoda, mogućnosti razvoja agrošumarstva i slično.“

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

„Pri planiranju i korištenju zemljišta namijenjenog šumi i šumskog zemljišta treba uzeti u obzir i druge potencijale za integralni održivi razvoj određenog područja, kao što su mogućnost razvoja eko-turizma, korištenje biomase i sporednih šumskih proizvoda, unapređenje biološke i krajobrazne raznolikosti, uz primjerenu valorizaciju svih funkcija šuma (ekološke, socijalne i gospodarske). Usto ove površine odrediti tako da povećavaju privlačnost područja i u konačnici dovode do ostvarenja ciljeva koje postavlja Strategija (unapređenje vitalnosti i privlačnosti ruralnog prostora, smanjivanje regionalnih rizika i razvojno specifičnih područja, održivi razvoj zaštićenih područja, unapređenje stabilnosti opskrbe energijom itd.).“

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

Generalne smjernice i preporuke, primjenjuju se za područje Grada Slatine, preuzete su iz Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske

4.4. PREPORUKE I SMJERNICE ZA ODMJERENO I URAVNOTEŽENO KORIŠTENJE PROSTORA USKLAĐENO S POSEBNOSTIMA KRAJOBRAZA I RAZVOJNIM INTERESIMA

Preporuke i smjernice za odmjereno i uravnoteženo korištenje prostora Grada Slatine usklađeno s posebnostima krajobrazza i razvojnim interesima opisane su u nastavku kroz potpoglavlja 4.4.1. Smjernice proizašle iz prostorne i strateške analize krajobrazza, 4.4.2. Očuvanje prirodne komponente krajobrazza kroz zelenu infrastrukturu grada, zelenu urbanu obnovu i urbanu sanaciju i 4.4.3. Očuvanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora.

4.4.1. Smjernice proizašle iz prostorne i strateške analize krajobrazza su dane s obzirom na provedenu analizu svih dostupnih relevantnih strateških i planskih dokumenata. Istaknute su snage, prilike, slabosti i prijeteće vrijednosti i ugroze krajobrazza koje treba uzeti u obzir za buduće planiranje, zaštitu i upravljanje prostorom.

4.4.2. S obzirom na analizu šumskog površinskog pokrova (zatečeno stanje, fragmentiranost, ugroze, potencijal za rekonstrukciju) i analizu javnih urbanih zelenih površina Grada (zatečeno stanje s obzirom na prostorno-plansku dokumentaciju) su istaknuti glavni mogući koridori biljnog površinskog pokrova, koji mogu doprinijeti očuvanju prirodne komponente krajobrazza, a mogli bi se planirati u okviru zelene infrastrukture grada, zelene urbane obnove i urbane sanacije. Ovdje dane smjernice su parcijalna studijska koncepcijska osnova i polazište za pitanje zelene infrastrukture, koju je potrebno uspostaviti daljnjom razradom projektne dokumentacije odgovarajuće razine i obuhvata.

4.4.3. Smjernice za očuvanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora su dane s obzirom na prostornoplansku dokumentaciju i strateške dokumente Grada i Županije. Odnose se na korištenje prostora, kulturu građenja i ambijentalne vrijednosti prostora.

„Odmjereno korištenje prostora...

... Zato je važna uloga dobrih prostorno planerskih praksa za unapređenje razmještaja ljudi te korištenje prirodnih resursa koje najbolje služi nacionalnoj konkurentnosti, održivosti, smanjenju rizika od katastrofa i visokoj kvaliteti života vodeći pri tom računa o utjecaju na biološku ravnotežu i kvalitetu okoliša.”

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, Prioriteti i strateška usmjerenja prostornog razvoja

4.4.1. Smjernice proizašle iz prostorne i strateške analize krajobraza

„ ... stvaranje „sjajnih” mjesta i krajolika inspiriranih specifičnim duhom mjesta...”

točka 58., Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona, 2013.

SMJERNICE PROIZAŠLE IZ PROSTORNE ANALIZE KRAJOBRAZA GRADA SLATINE

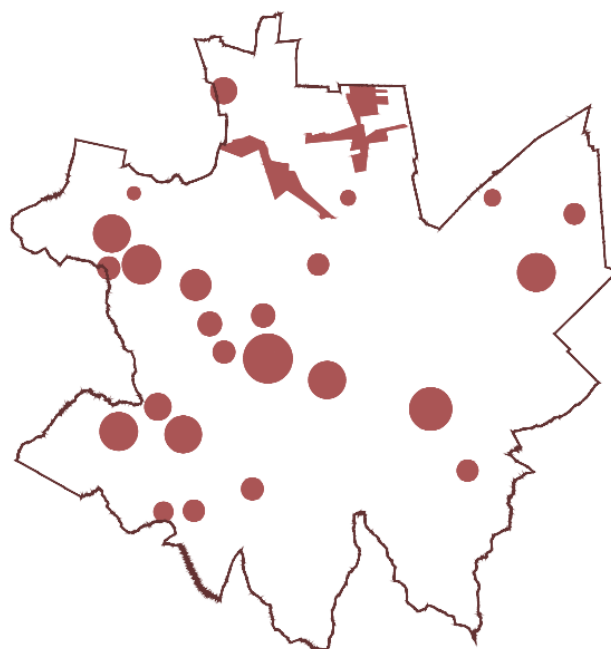
Potrebno je primjereno štiti najveće vrijednosti krajobraza Grada Slatine - prirodnu osnovu, bjelogoričnu šumu te tradicijsko uređenje i korištenje prostora, tradicijska seoska naselja i heterogeni mozaik različitih površina ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje.

Visokovrijedan krajobraz brežuljkastog prirodnog općeg krajobraznog tipa Grada Slatine (OKT2) moguće je očuvati i unaprijediti u okviru postojećih obilježja.

Osrednju vrijednost nizinskih seoskih krajobraznih tipova Grada Slatine (KT 1.1, KT 1.2 i KT 1.3) moguće je uvećati poticanjem tradicijskog uređenja i korištenja prostora (ekstenzivna poljoprivreda) te povećanjem udjela prirodnih elemenata krajobraza (npr. podizanjem živica i drvoreda uz međe, kanale i sl.), uz očuvanje i unaprjeđenje prisutne kulturne komponente krajobraza (prisutnost i zaštićene baštine i prepoznatljivu tipologiju naselja).

Nizinski urbanizirani seoski, suburban i urbani krajobrazni tip Grada Slatine (KT 1.4, KT 1.5, KT1.6 i KT 1.7) imaju najmanje ocijenjene krajobrazne vrijednosti, dijelom zbog izraženog gubitka prirodnih površina. Vraćanjem elemenata prirodnosti u urbano i urbanizirano tkivo značajno bi se uvećala kvaliteta ovih krajobraznih tipova.

Potrebno je primjereno ograničiti najveće ugroze krajobrazu Grada Slatine – daljnju urbanizaciju koja vodi ka spajanju izgrađenih dijelova naselja u neprekinuto urbano tkivo, posebno duž magistralne prometnice i na obroncima s vikend stanovanjem, te nestanak šume, najveće prirodne vrijednosti područja, posebno u nizinskom dijelu gdje su šumske površine izrazito fragmentirane i ugrožene.

Slika 102 **Ugroze šume na području Grada Slatine**
– zone fragmentacije

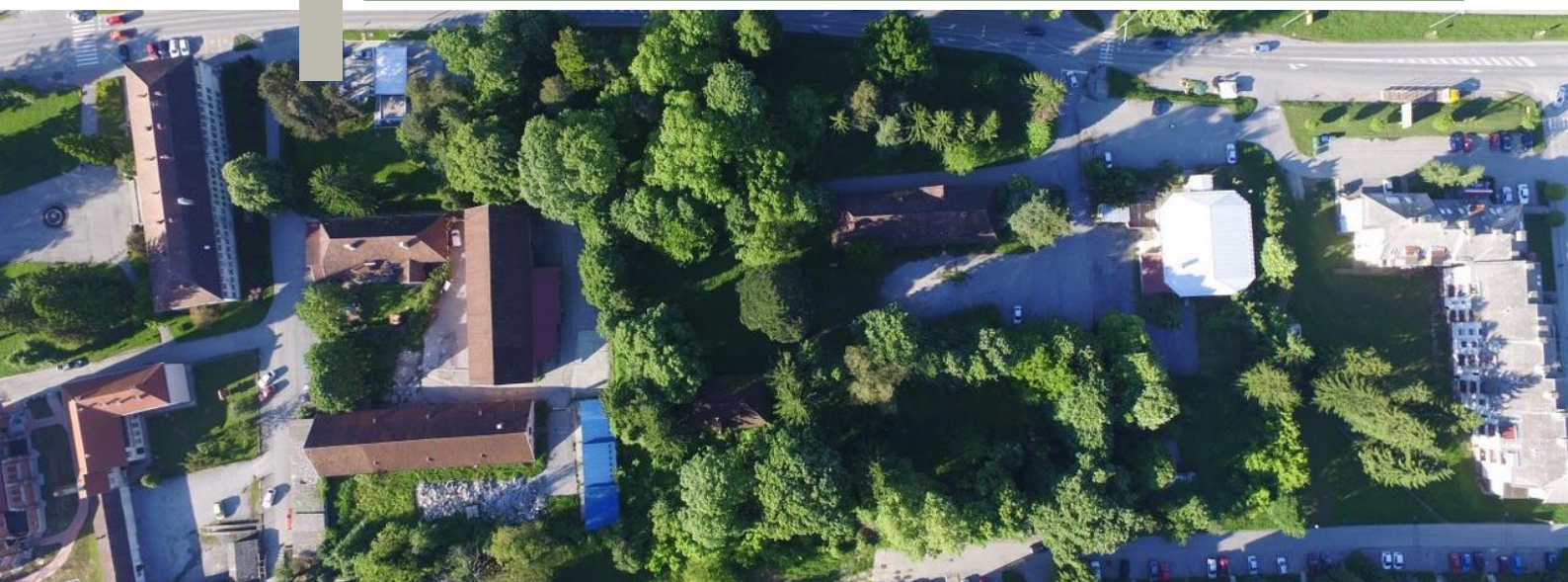
SMJERNICE PROIZAŠLE IZ STRATEŠKE ANALIZE KRAJOBRAZA GRADA SLATINE

Za razvoj iskoristiti i unaprijediti prepoznate snage:

- Raznolikost i dobru očuvanost prirodne osnove
- Živu tradiciju kraja, gdje je očuvana
- Prepoznatljivu kulturu građenja i uređenja prostora, gdje je prisutna
- Zaštićenu kulturnu baštinu i prirodne vrijednosti
- Prisutne vizualne i ambijentalne kvalitete prostora
- Dobru razinu turističke valorizacije krajobraznih vrijednosti Grada Slatine za određene vrste turizma
- Poljoprivredu i šumarstvo kao generacijama dominantne gospodarske grane ovog područja
- Institucionalnu podršku očuvanju krajobraznih vrijednostivu prostornim planovima i razvojnim strategijama

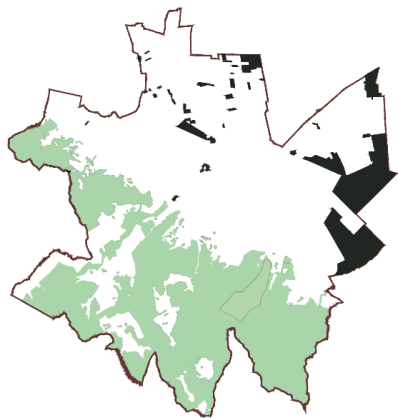
Prepoznate slabosti se mogu savladati:

- Boljom zaštitom i očuvanjem prirodnosti kraja – čuvanjem homogenosti šume i prirodnosti vodotoka
- Sprječavanjem nestanka tradicijskih naselja i ekstenzivne poljoprivrede, posebno u nizinskom dijelu
- Poticanjem i promocijom vinarstva i vinogradarstva, nedovoljno valorizirane tradicije kraja
- Primjerenijim urbanizmom i arhitekturom, posebno u urbanom dijelu i zoni vikend stanovanja
- Ograničavanjem urbanizacije
- Pridavanjem većeg značaja prirodnoj komponenti urbanog tkiva
- Valorizacijom kulturne baštine i prirodnih vrijednosti u većoj mjeri
- Ciljanim intervencijama koje će uvećati ambijentalne i vizualne kvalitete prostora, gdje su narušene
- Na lokalnoj razini, poduzimanjem mjera za poboljšanje demografske slike
- Osvještavanjem lokalne zajednice o krajobraznim vrijednostima i potencijalima
- Boljom institucionalnom podrškom očuvanju krajobraznih vrijednosti, posebno u prostornim planovima niže razine, te boljom kontrolom promjena u krajobrazu

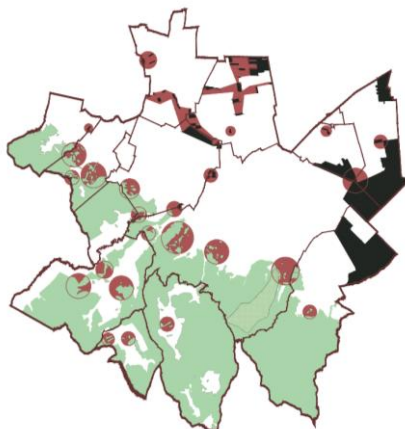

4.4.2. Očuvanje prirodne komponente krajobraza kroz zelenu infrastrukturu grada, zelenu urbanu obnovu i urbanu sanaciju

Za zaštitu, očuvanje i uvećanje krajobraznih vrijednosti slatinskog kraja, jedan od prioriteta je primjerena briga o prirodnoj komponenti krajobraza, prvenstveno o šumi, kako na cijelom gradskom području, tako i unutar urbane zone.

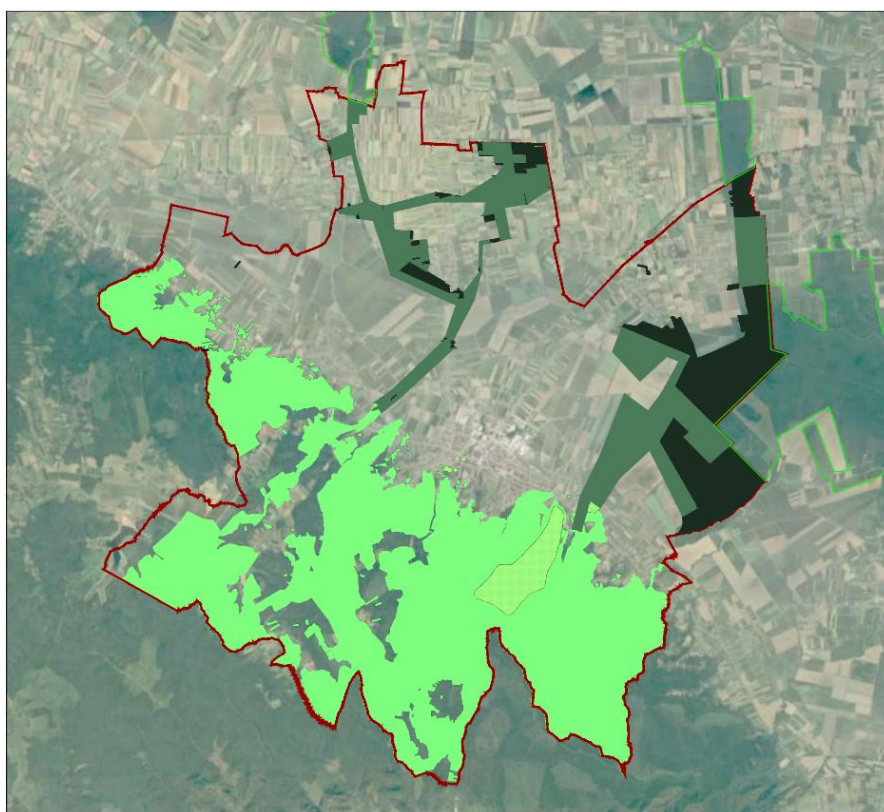
Slika 104 Šume Grada Slatine – nizinske (tamnozeleno) i brdske (svijetlozeleno)

Slika 105 Ugroze šume – zone fragmentacije

Slika 106 Koridori rekonstrukcije homogenosti šume

Slika 107 Koridori rekonstrukcije homogenosti šumskih stanošta s obzirom na zatečeni šumski površinski pokrov

Najvrjednija prirodna komponenta krajobraza slatinskog kraja je bjelogorična šuma. Na obroncima južno od gradskog područja je homogenost šume još uvijek dobro očuvana, iako u manjoj mjeri narušena fragmentacijom na sjevernim rubnim dijelovima prema nizinskom dijelu gradskog područja. Bjelogorična šuma nizinskog dijela je izrazito fragmentirana i ugrožena (Slike 104 i 105).

PREPORUKA: Rekonstruirati kontinuitet šumskih koridora, obnoviti homogenost šume i umanjiti fragmentiranost (Slike 106 i 107).

Koridori rekonstrukcije homogenosti šume prolaze krajobraznim tipovima s najmanje ocijenjenom očuvanošću prirodne osnove. Vraćanje prirode značajno bi uvećalo sveukupnu vrijednost pojedinih krajobraznih tipova i doprinijelo uvećanju vrijednosti krajobraza Grada Slatine u cijelosti.

- OPĆI KRAJOBRAZNI TIP 1**
nizinski suvremeni ruralni opći krajobrazni tip
- KT1.1 nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip
 - KT1.2 nizinski oranični urbanizirani seoski krajobrazni tip
 - KT1.3 nizinski oranično-šumski tradicijski seoski krajobrazni tip
 - KT1.4 nizinski oranično-šumski urbanizirani seoski krajobrazni tip
 - KT1.5 nizinski oranični suburbani krajobrazni tip
 - KT1.6 nizinski urbani krajobrazni tip
 - KT1.7 brežuljkasti suburbani krajobrazni tip
- OPĆI KRAJOBRAZNI TIP 2**
brežuljkasti prirodni opći krajobrazni tip
- KT2.1 brežuljkasti šumski krajobrazni tip
 - KT2.2 brežuljkasti šumski tradicijski ruralni krajobrazni tip
 - KT2.3 brežuljkasti šumski suburbani krajobrazni tip
 - KT2.4 brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski ruralni krajobrazni tip

Slika 108 Koridori rekonstrukcije šume (crno) s obzirom na krajobrazne tipove Grada Slatine

Unutar urbanog tkiva grada Slatine su površine s vegetacijskim površinskim pokrovom prisutne u većoj mjeri, no udio privatnih površina (okućnica) je značajan. Sustav javnih urbanih zelenih površina, kao formalne komponente urbane strukture, nije uspostavljen, nego se one pojavljuju disperzno i nepovezano unutar urbanog tkiva (Sl. 109).

Budući da su javne urbane zelene površine jedina živa komponenta urbanog tkiva i jedina svakodnevna i stalna veza gradskog stanovništva s prirodom iz okruženja, njihov je društveni, ekološki i ekonomski značaj višestruk i neupitan, a doprinos kvaliteti života nemjerljiv.

PREPORUKA: Uspostaviti sustav javnih urbanih zelenih površina (zelenu infrastrukturu na razini prostornih planova), koje će ujedno biti integralni dio rekonstrukcije prekinutog kontinuiteta prirodnih šumskih koridora (Sl. 110 i 111).

Uspostava zelene infrastrukture na ovaj način, „uvođenjem šume iz okruženja u urbano tkivo“, imala bi višestruke koristi – uvećanje kvalitete života u gradu, uspostava održivog, zdravog i funkcionalno povezanog sustava urbanih zelenih površina, doprinos obnovi prirodnih koridora i homogenosti šume kao najveće prirodne vrijednosti Grada Slatine te sveukupno uvećanje vrijednosti svih prepoznatih krajobraznih tipova Grada Slatine.

„Zelena infrastruktura su planski osmišljene zelene i vodne površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivog razvoja.“

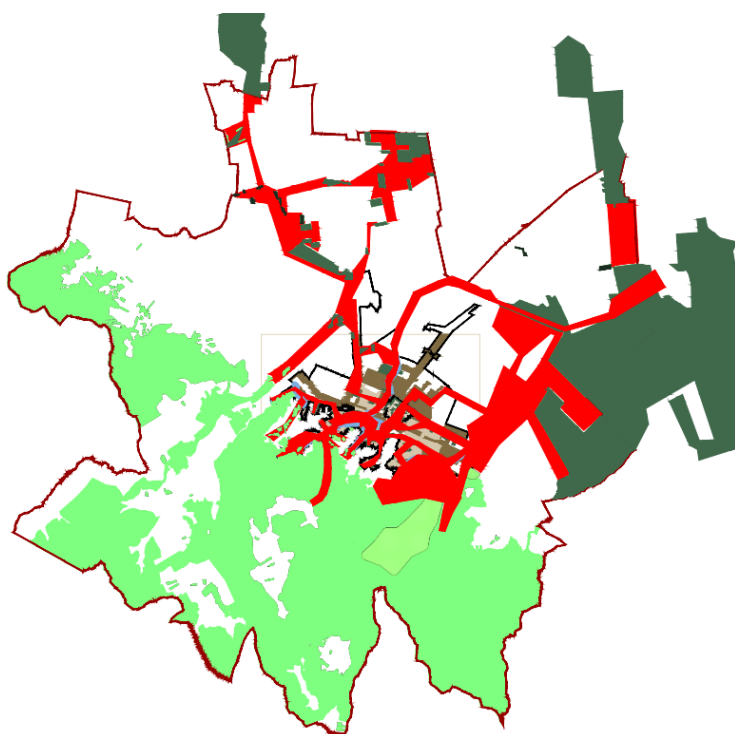
Članak 3., Zakon o prostornom uređenju

„Zelenim površinama ... jedina funkcija neće biti ukrašavanje grada. One, kao prvo, moraju imati korisnu ulogu.“

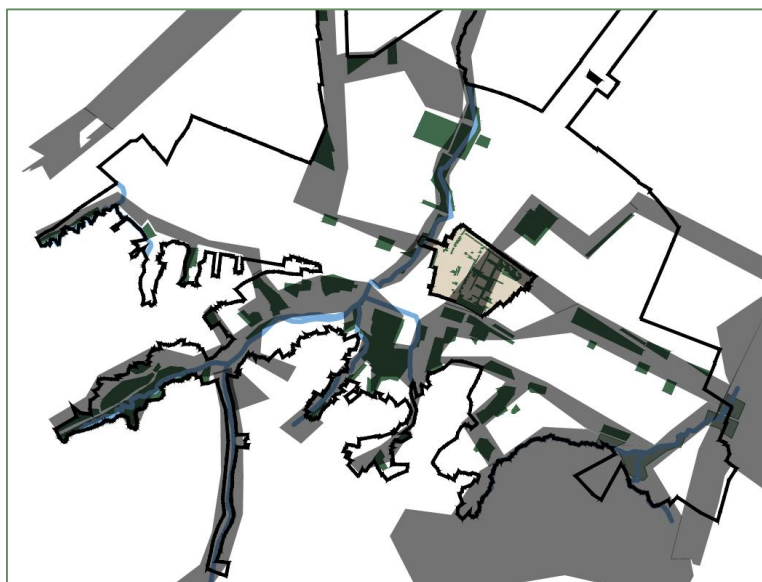
točka 37., Atenska povelja, 1933.

Slika 109 Javne zelene površine (zeleni poligoni) unutar obuhvata UPU Slatine (osjenčana površina)

Slika 110 Uključivanje javnih zelenih površina u prethodno definirane koridore rekonstrukcije šume iz okruženja (crveno)

Slika 111 Zasjenčani su predloženi glavni koridori zelene infrastrukture Slatine koji uključuju postojeće javne urbane zelene površine, otvorene vodotoke i koridore rekonstrukcije šume

obuhvat prikaza je obuhvat UPU Slatina

Ovdje je dana konceptijska osnova i polazište za pitanje zelene infrastrukture, koju je potrebno uspostaviti daljnjom razradom projektne dokumentacije odgovarajuće razine i obuhvata.

*„ ... moramo iskoristiti
postojeće zelene površine,
stvoriti ih ako one ne postoje
i obnoviti ih ako su
uništene.”*

točka 23., Atenska povelja, 1933.

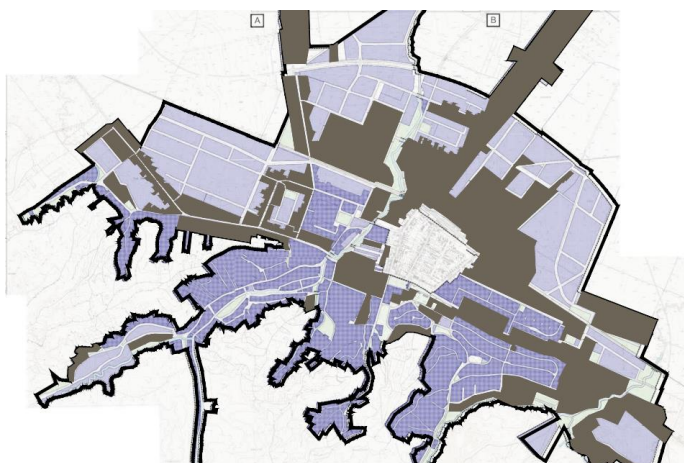
Problemi u prostoru se, u okviru urbane sanacije i zelene urbane obnove, a s ciljem postizanja urbane održivosti i otpornosti na nepoželjne posljedice klimatskih promjena, između ostalog, rješavaju zelenom infrastrukturom.

Preklopljenim planovima je ispitana mogućnost implementacije zelene infrastrukture u zonama predviđenim za sanaciju na području grada Slatine (obuhvat Urbanističkog plana uređenja Slatine). Može se vidjeti da su gotovo sve javne zelene površine u zoni dovršenog dijela naselja, dok ih je u zoni predviđenoj za sanaciju vrlo malo.

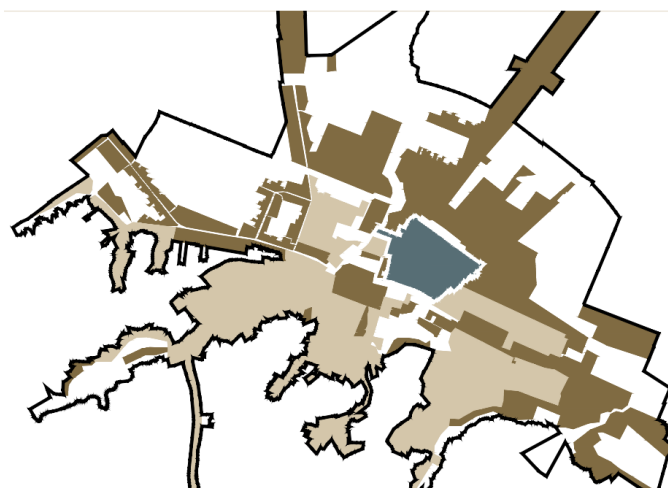
PREPORUKA: Uključiti predložene koridore zelene infrastrukture pri budućoj izradi prostornoplane dokumentacije urbane sanacije i zelene urbane obnove.

Svrha zelene urbane obnove je poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, kako bi se osigurali temelji razvoja održivog prostora s naglaskom na razvoj zelene infrastrukture i integraciju rješenja zasnovanih na prirodi, integraciju modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, jačanje otpornosti na rizike i klimatske promjene te kao podrška općem održivom razvoju.

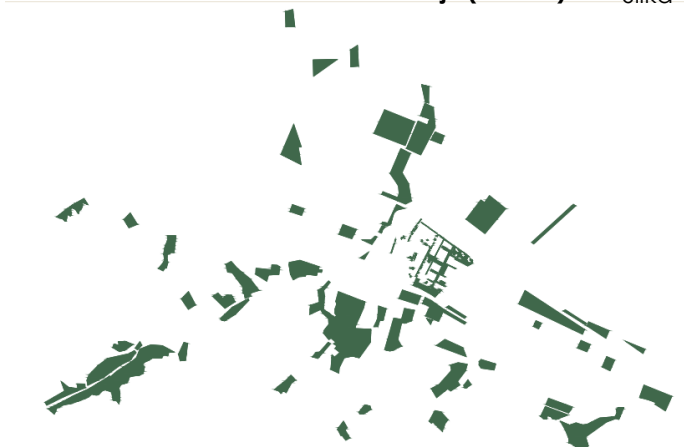
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Republike Hrvatske
<https://mpgi.gov.hr/poziv-za-izradu-strategija-zelene-urbane-obnove/14837>

Slika 112 UPU Slatine i zone za sanaciju (smeđe)

Slika 113 Zone za sanaciju (smeđe) i zone dovršenosti naselja (bež)

Slika 114 Javne zelene površine Slatine

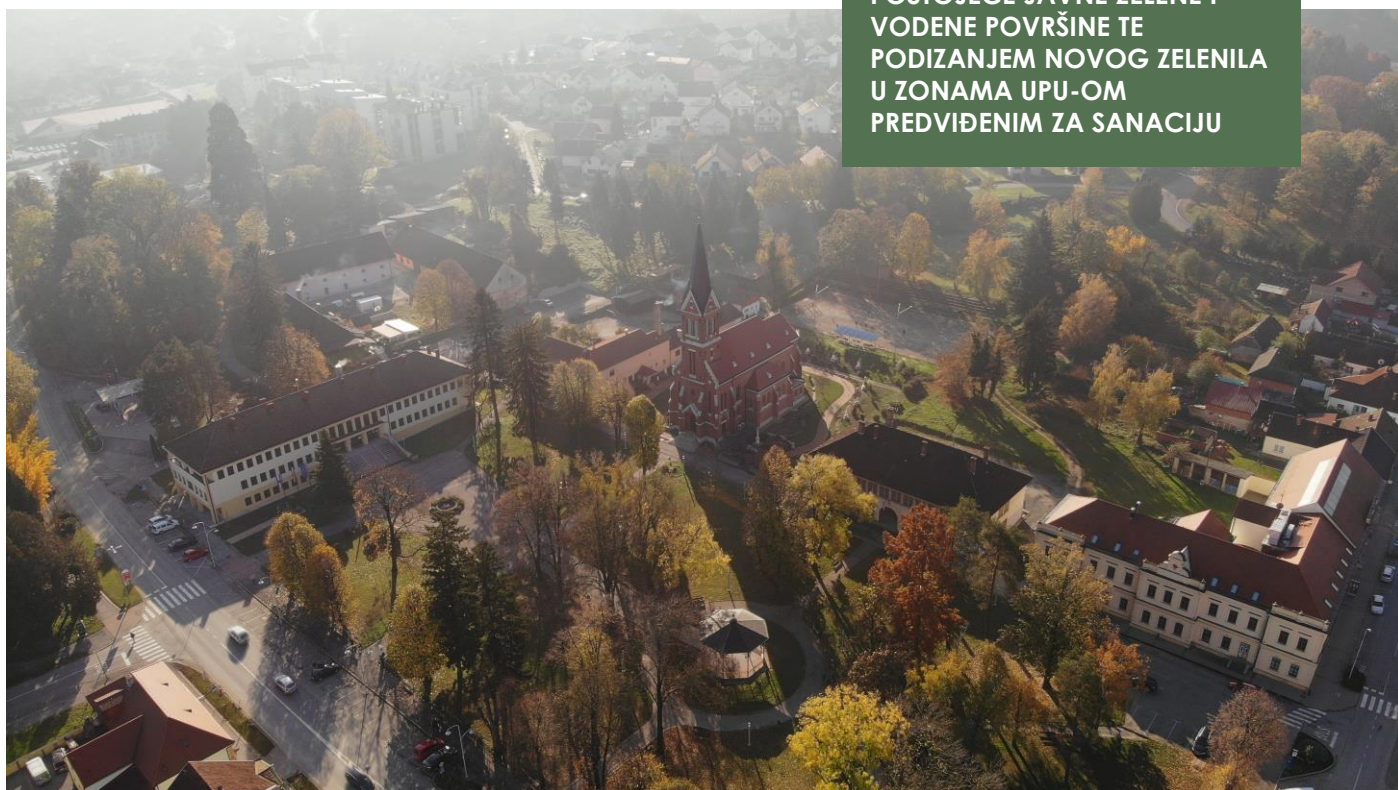
Slika 115 Javne zelene površine i zone za sanaciju (smeđe)

- dovršeni dio naselja
- sanacija građevina i dijelova naselja
- nova gradnja
- javne zelene površine
- otvoreni vodotok

Slika 116 **Zasjenjeni su koridori rekonstrukcije šume, koji prolaze područjem obuhvata UPU Slatine, preklopljeni sa javnim zelenim površinama (zeleno) i zonama za sanaciju (smeđe)**

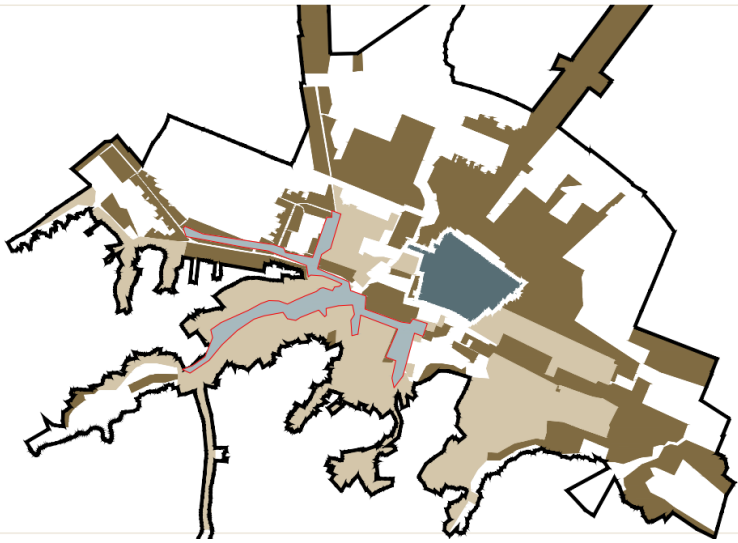
KORIDORI REKONSTRUKCIJE ŠUME UJEDNO MOGU BITI I ZELENA INFRASTRUKTURA SLATINE, A MOGUĆE IH JE IZVESTI POVEZUJUĆI POSTOJEĆE JAVNE ZELENE I VODENE POVRŠINE TE PODIZANJEM NOVOG ZELENILA U ZONAMA UPU-OM PREDVIĐENIM ZA SANACIJU

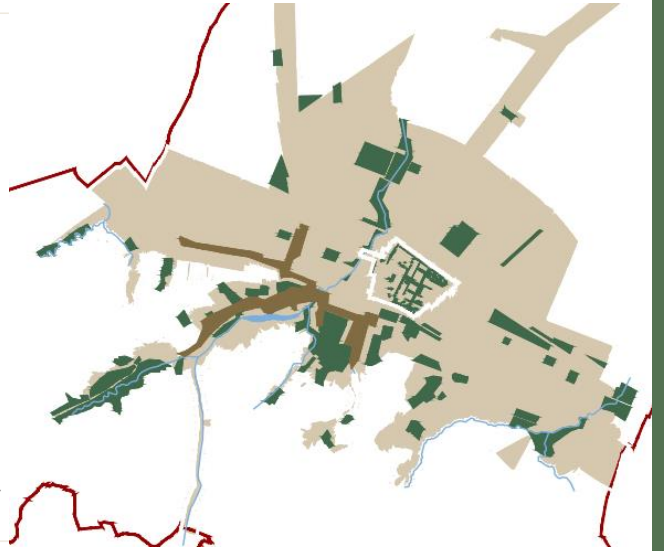
Slika 117 **Urbane zelene površine Slatine** izvor: Turistička zajednica Grada Slatine

Ispitana je i uključenost javnih zelenih površina u zonu „Područja ambijentalnih vrijednosti“, UPU Slatina. Prostornoplanska dokumentacija ove razine ne valorizira javne urbane zelene površine kao dio ambijentalnih vrijednosti grada Slatine.

PREPORUKA: Uključiti zelenu infrastrukturu u područja ambijentalnih vrijednosti.

Slika 118 Područje ambijentalnih vrijednosti Slatine (sivo)

Slika 119 Javne zelene površine (zeleno) i područje ambijentalnih vrijednosti Slatine (smeđe) preko obuhvata UPU Slatine (bež)

Slika 120 Javne zelene površine (zeleno) i područje ambijentalnih vrijednosti Slatine (smeđe)

„ Zelena infrastruktura pomoći će u upravljanju i promociji urbanog razvoja, kao i u podizanju svijesti o njegovoj vrijednosti.“

točka 58., Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona, 2013.

4.4.3. Očuvanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora

Urbanistički plan uređenja Slatine

6. Mjere zaštite prirodnih vrijednosti, ambijentalnih vrijednosti i , kulturno povijesnih građevina

6.2. Kulturna dobra i ambijentalne vrijednosti

(207.) UPU-om se utvrđuju sljedeće ambijentalne vrijednosti:

- Područje uz potoke: Javorica i Potočani,
- Područje tadicijske gradnje, sukladno podacima Konzervatorske podloge, koje obuhvaća:

- Ulicu Ante Kovačića južno od zgrade Starog kotara i Vatrogasnog doma
- Ulicu: Ane Katarine Zrinske, A. M. Reljkovića, Marina Držića, Marka Marulića i Lipa
- Ulicu Braće Radića, zapadno od potoka Javorica i Ulicu Matije Gupca od križanja s Ulicom Braće Radića do križanja s Ulicom Kralja Tomislava

a) Za područje uz potoke Javorica i Potočani utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- obale vodotoka moraju se urediti na prirodni način,

b) Za područje tadicijske gradnje utvrđuju se sljedeće smjernice zaštite koje provodi lokalna uprava na temelju općih preporuka i odredbi ovoga Plana :

- Novu izgradnju u navedenim ulicama ulicama treba posebno je usmjeravati na povijesne tipove. Pri tome je potrebno ograničiti širinu izgradnje na maksimalno 6 m, (izuzetno do 8 metara) dok dužina ovisi o potrebi vlasnika, pri čemu treba favorizirati izdužene, pravokutne, a ne kvadratične tlocrtne oblike. Odnos širine prema dužini kuće treba biti najmanje 1:2. Po tipologiji kuću je moguće graditi i u obliku slova L s mogućnošću izvedbe kolnog prolaza, ako kuća zauzima cijelu širinu parcele. Visina nove izgradnje može se kretati od P do maksimalno P + potkrovlje, sa visinom etaže od maksimalno 3 metra.

- U oblikovanju gabarita treba koristiti karakteristične značajke tradicijskog načina gradnje što u prvom redu obavezuje na prizemnu izgradnju, te kosi krov pokriven crijepom (na mjestima pokušati oživititi pokrov u obliku riblje kosti koji je karakterističan za ovaj kraj) uz uvažavanje ritma i veličine prozorskih otvora. Novu kuću treba prilagoditi suvremenim uvjetima komfora i standarda. Ulično pročelje kao glavni likovni nositelj identiteta i osebnosti afiniteta svakog vlasnika treba i može i nadalje zadržati estetsku i simboličku poruku, pri čemu ne bi izostala niti mogućnost ukrašavanja zabata tradicijskim ili suvremenim znamenjem i ukrasima.

- Za očuvanje ambijenta značajno je i oblikovanje novih uličnih ograda koje trebaju biti zidane i/ili daščane s kolnim i pješničkim vratima.

- Izgradnju gospodarskih, pomoćnih i drugih objekata na parceli potrebno je definirati kao prizemne objekte koje je moguće graditi na liniji parcele, odnosno poprečno po cijeloj širini parcele čime se diferencira stambeno od gospodarskog dvorišta.

"Navedene smjernice nisu obveza".

Tradicijsko uređenje i korištenje prostora je, uz prirodne vrijednosti, druga najvažnija vrijednost krajobrazu Grada Slatine. Obuhvaća heterogeni mozaik poljoprivrednih površina različitih oblika ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje, prepoznatljivu kulturu građenja i uređenja naselja različite tipologije te svojstvene vizualne i ambijentalne vrijednosti.

Smjernice i preporuke za očuvanje tradicijskih vrijednosti krajobrazu Grada Slatine su preuzete iz prostornoplanske dokumentacije i strateških dokumenata Grada Slatine i Virovitičko-podravске županije, kao ponajbolja osnova i polazište za daljnje razrade.

OBLIKOVANJE NASELJA I KULTURNE VRIJEDNOSTI

- kod oblikovanja naselja planiranje nove izgradnje uravnotežiti s postojećom izgradnjom zadržavajući i njegujući izvorna obilježja naselja i šireg područja.

Čl. 143. Prostorni plan Virovitičko-podravске županije

Članak 202.

Za građevine označene kao evidentirana baština (E) mjere zaštite nisu obvezne, ali jedinice lokalne uprave mogu, u tijeku ishođenja dozvola, ukoliko imaju interes i potrebu, zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela. Isto vrijedi i za građevine izvan predjela zaštite ukoliko graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika. U pravilu:

- povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno sa njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.)
- oko pojedinačnih građevina istaknutih planom pridržavati se principa «zaštite ekspozicije» - ne dozvoljava se izgradnja predimenzioniranih zgrada neprimjerenih materijala i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na predmetno dobro ili s njega na kontaktni okoliš
- starije vrednije zgrade i skupine tradicijskog graditeljstva obnavljati u izvornom stanju
- raznim mjerama na razini lokalne zajednice poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća
- na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju da se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, poslovni prostor ili u turističke svrhe (seoski turizam)
- kod izdavanja uvjeta za izgradnju bilo koje vrste zgrade potrebno je paziti na mikroambijent naselja, tj. novogradnju uskladiti sa zatečenim florom i visinskim veličinama postojeće zgrade (ili postojećih zgrada) kako bi se ustrojio skladan graditeljsko-ambijentalni sklop
- vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima moraju se sačuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene, te se mogu prenamijeniti u poslovne prostorije ili u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskog graditeljstva. Izgradnju novih gospodarskih, pomoćnih i drugih objekata na parceli potrebno je definirati kao prizemne objekte koje je moguće graditi na liniji parcele, odnosno poprečno po cijeloj širini parcele, čime se diferencira stambeno od gospodarskog dvorišta
- nove gospodarske i stambene zgrade mogu se graditi od drveta sa pokrovom od crijeva ili šindre, što predstavlja tradicijske materijale (dodatnom obradom treba osigurati njegovu zaštitu od požara, atmosferilija i drugih oštećenja) ili zidanjem no tipološki, oblikovno i gabaritno usklađene sa zatečenim ambijentom
- dugačka parcela okomita na ulicu, kvaliteta je koju treba zadržati. Takav oblik parcele najlogičniji je i funkcionalno najprihvatljiviji poljodjelskom kućištu. Zadržavanjem tradicijskog položaja kuće na parceli sa smještajem na regulacijskoj liniji i populariziranjem povijesnih tipova sa zabatnim pročeljem na ulicu, a jednim uzdužnim zidom na susjednoj međi i sličnog tipa samo paralelnog sa ulicom, sačuvala bi se osnovna dispozicija kućišta i izgled sela

- u oblikovanju gabarita treba koristiti karakteristične značajke tradicijskog načina gradnje što u prvom redu obavezuje na prizemnu izgradnju, te kosi krov pokriven crijepom (na mjestima pokušati oživiti pokrov, za slatinski i virovitički kraj karakterističnim crijepom u obliku ribe) uz uvažavanje ritma i veličine prozorskih otvora. Novu kuću treba prilagoditi suvremenim uvjetima komfora i standarda. Ulično pročelje kao glavni likovni nositelj identiteta i osebnosti afiniteta svakog vlasnika treba i može i nadalje zadržati estetsku i simboličku poruku, pri čemu ne bi izostala niti mogućnost ukrašavanja zabata tradicijskim ili suvremenim znamenjem i ukrasima
- povijesne građevine potrebno je sačuvati od rušenja ili drastičnijih preoblikovanja te vlasnike takvih objekata raznim mjerama na razini organa lokalne uprave poticati na njihovo očuvanje i održavanje
- prilagodbe suvremenom stambenom i gospodarskom standardu dopustive su u interijeru takvih povijesnih građevina dok je pročelje i vanjske gabarite potrebno očuvati u izvornom izgledu
- u slučaju potpuno dotrajalih građevina koje je nužno ukloniti preporuča se da se novi objekti grade na istoj poziciji (u odnosu na parcelacijske međe, pomak od ulice i položaj unutar parcele) te u približno istim gabaritima kako se u mjerilu ne bi poremetio sklad očuvanog uličnog poteza
- prilikom nove izgradnje u središtima naselja, osim naselja Slatina, poštivati regulacijski pravac. Širinu izgradnje ograničiti na maksimalno 8 metara, dok dužina može ovisiti o potrebi vlasnika, ali mora biti veća od širine građevine (oblik izduženog pravokutnika). Po tipologiji kuću je moguće graditi i u obliku slova L uz mogućnost izvedbe kolnog ulaza, ako ulično krilo zauzima širinu cijele parcele. Visina nove izgradnje je prizemna ili P + potkrovlje, a izuzetno u središtu naselja za poslovne ili javne zgrade je maksimalno P+1, maksimalne širine 10 m, sa visinama etaža od maksimalno 3 metraprilikom ozelenjavanja parcele u sačuvanim uličnim potezima preporuča se samo sadnja autohtonih biljnih vrsta koje pretežno dominiraju u postojećem zelenom fondu naselja. Postojeću crnogoricu u drvoredima i na drugim javnim površinama treba postupno zamijeniti odgovarajućim listopadnim biljnim vrstama čija je upotreba povijesno potvrđena

Urbanistički plan uređenja Slatine

5. Uvjeti uređenja javnih zelenih površina

(198.) U sklopu javnih zelenih površina u uličnim koridorima potrebno je saditi autohtone sorte bjelogorice.

(199.) Za uređenje novih javnih parkova (planirane površine Z1) obvezna je izrada projekta.

(200.) Izbor raslinja za uređenje javnih zelenih površina mora odgovarati podneblju i okolnom prostoru.

Uvjeti korištenja na područjima kulturnih dobara, zaštićenih dijelova prirode i ambijentalnih vrijednosti provode se sukladno Odredbama utvrđenim u poglavlju 6. Mjere zaštite prirodnih vrijednosti, ambijentalnih vrijednosti i kulturno povijesnih građevina

Kroz smjernice za provođenje zahvata u području izvan zaštićenih dijelova prirode utvrđuje se:

- zelene površine, kao i obale vodotoka održavati i uređivati što prirodnije,
- prilikom ozelenjavanja bilo kojih površina koristiti autohtone biljne vrste,
- javne zelene površine koje čine okosnicu javnog urbanog života hortikulturno urediti na način da se, koristeći visoko i nisko autohtono raslinje, formiraju grupe za boravak i odmor stanovništva,
- kod izrade projekata krajobraznog uređenja voditi računa o prostorno-oblikovnim kriterijima elemenata urbane opreme (tradicijski materijali), njihovoj kvaliteti i visini urbanog standarda.

Ostali evidentirani dijelovi prirode

Područje Bilogore i Slatinsko-Voćinsko pobrđe ...odlikuje se zanimljivim reljefom, a osim toga karakterizira ga poljoprivredno obrađen krajolik na obroncima i neprikladna izgradnja na pejzažno eksponiranim lokacijama. S ciljem zaštite i racionalnog korištenja ovog područja utvrđuju se sljedeće smjernice:

- šumarcima obrasli obronci trebaju ostati bioekološka uporišta prostora, a površine pod šumom trebalo bi i proširivati,
- reprezentativne površine hrastovih i bukovih šuma potrebno je očuvati
- treba izbjegavati raspršenu izgradnju po istaknutim reljefnim uzvisinama, obrisima, uzvišenjima i po vrhovima obronaka, jer bi ona narušila prirodnu krajobraznu sliku,
- potrebno je prostorno ograničiti i planovima nižeg reda precizno utvrditi područja na kojima je moguća izgradnja objekata povremenog stanovanja,
- cijelo područje potrebno je dodatno istražiti vezano uz prirodne i krajobrazne vrijednosti, kako bi se na razini Županije mogla donijeti odluka o eventualnoj zaštiti određenih područja.

U tom se smislu predlaže pristup sveobuhvatne i međusobno povezane zaštite prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti prostora kroz različito stupnjevanu zaštitu ne samo prirodnog već i kultiviranog krajolika. Kultivirani krajolici također predstavljaju dio prirodne baštine (to su resursi višeg reda) iako su se tijekom vremena mijenjali zbog međusobnog djelovanja različitih funkcija (proizvodnja, stanovanje, promet) i prilagođivali prirodnim datostima prostora.

Kvalitetu prirodnih i kulturnih dobara moguće je ostvariti ne samo odgovarajućim oblicima zaštite nego i primjerenim načinom njihovog korištenja, promicanja i gospodarenja, čime se postiže napredak i razvoj (posebice na području turizma i rekreacije), a samim time podiže i kvaliteta življenja.

Osim područja zaštićenih i planiranih u smislu Zakona o zaštiti prirode, potrebno je štiti i sve ugrožene biotope od lokalnog značenja (mikrolokaliteti), a važni su za preživljavanje mnogih vrsta usko prilagođenih isključivo jednom tipu staništa, vrsta čiji način života zahtijeva veliku pokretljivost (ptice selice), veliki prostor (grabežljive vrste) ili različita, međusobno povezana staništa.

Na životinjski svijet djeluje niz negativnih čimbenika: zbog guste naseljenosti dio zemljišta pod znatnim je utjecajem čovjeka; širenje naselja i komunikacija; raštrkana izgradnja unutar lovišta; korištenje umjetnih gnojiva i kemijskih sredstava; presijecanje prirodnih migracijskih putova; uništavanje šumaraka i živica; buka; neprimjereni zahvati u okoliš i sl.

Kako bi se očuvala biološka raznolikost vrsta, mreža očuvanih biotopa i prirodnih koridora mora biti što gušća, jer izolirani "otoci" nisu dovoljni. Prilikom gradnje prometnica treba izbjegavati presijecanje ključnih staništa, osigurati prijelaze i prolaze za životinje, nastojati u najvećoj mjeri sačuvati postojeće živice, šumarke, prirodne potoke, vodna staništa, stare šume

Zbog održivosti prirodnih sustava negativne posljedice se primjećuju prekasno, obično nakon što je prijeđena kritična točka kada stanje okoliša počinje naglo propadati i prijeđe granicu reverzibilnosti procesa. Stoga je potrebno:

- što prije i na što bolji način integrirati očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti u odgovarajuće planove, programe i mjere,
- uspostaviti monitoring prirode, osobito za područja koja traže hitne mjere zaštite i za područja koja nude najveće mogućnosti za održivo korištenje,
- identificirati djelatnosti koje imaju nepovoljne učinke na biološku raznolikost,
- uspostaviti zaštićena područja radi očuvanja biološke raznolikosti,
- utvrditi područja i napraviti program za rehabilitaciju i revitalizaciju degradiranih područja te poticati oporavak ugroženih područja, biljnih i životinjskih zajednica i vrsta,
- uspostaviti mehanizme ocjene utjecaja i posljedica pojedinih mjera i programa,
- spriječiti aktivnosti posljedica kojih su degradacija i smanjenje raznovrsnosti (biodiverziteta) biljnog svijeta,
- nakon evidencije različitih tipova staništa staviti pod zaštitu veći broj, imajući na umu i potrebu ostavljanja - uspostavljanja koridora za povezivanje tih staništa,
- uspostaviti kontrolu upotrebe pesticida, jer je njihova preterana upotreba jedna od najvećih opasnosti za živi svijet općenito,
- prilikom gradnje prometnica izbjegavati presijecanje ključnih staništa te osigurati prijelaze i prolaze za faunu (izvješća),
- **u poljoprivredi i vodoprivredi, kod meliorativnih radova, komasacija i regulacija u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati uništavanje prirodnih sustava i nastojati sačuvati postojeće živice, šumarke, prirodne potoke i druga vodna staništa,**
- **u šumarstvu očuvati sve preostale vitalne stare šume i stabla, skloništa šumske faune,**
- **ne dozvoliti bespravnu izgradnju, odnosno za objekte čija je izgradnja izvan građevinskog područja dozvoljena, a nalaze se u posebno vrijednim područjima,**
- uvjetovati dodatnu analizu zahvata kroz provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš.

(Prostorni plan Virovitičko-podravske županije)

Članak 203.

Motiv prirode oko sakralnih i povijesnih građevina treba sačuvati u određenom odstojanju i naglasiti kao prostornu determinantu posebnog značaja i urbaniteta. Potrebno je osigurati zeleni prostor kao biološko-vizualnu izolaciju od okolnih sadržaja, a naročito od novih prometnica te tako osigurati ambijentalni ugođaj. Mjere zaštite odnose se na čuvanje kvalitetnog raslinja i postojećih oaza zelenila kao prirodnih barijera.

Potrebno je sačuvati hortikulturne vizure u kontaktnim i ambijentalnim zonama, a isto tako njegovati tradicijske sadnice u naseljima ispred kuća. Preporučuje se planirana sadnja autohtonih raslinja (lipa i kesten).

Članak 204.

Posebno je potrebno štititi vertikalne vizure zvonika u krajolicima ravničarskih naselja.

Članak 206.

Povijesne zgrade - škole, općine, vatrogasne domove, crkve, župne stanove, kapele i zgrade građene u duhu tradicijskog graditeljstva potrebno je čuvati u izvornom izgledu i funkciji.

Kapele-poklonce i raspela potrebno je čuvati i održavati u što izvornijem obliku, a za neophodne popravke koristiti izvorne materijale i tehnike izvedbe. Kako ovi elementi baštine bitno doprinose prepoznavanju identiteta naselja nužno je očuvanje kontinuiteta «svetog mjesta», te je u vezi s time u slučajuneophodnog uklanjanja nekog od njih nužno izvesti novu, tipološki identičnu gradnju na potpuno istoj poziciji.

(Prostorni plan uređenja Grada Slatine)

OPĆI PRILOZI

O AUTORICI

Darija Perković Bošnjak je ovlaštena krajobrazna arhitektica i znanstvenica fokusirana na istraživanje i razvoj održivih infrastrukturnih i turističkih potencijala urbanih otvorenih i zelenih površina i kulturne baštine. Na posljednjoj je godini doktorskog znanstvenog studija iz interdisciplinarnog područja znanosti (Održivi razvoj i planiranje prostora). Od 2019. godine je izabrana u predsjedništvo Međunarodnog udruženja krajobraznih arhitekata, regija Europa (International Federation of Landscape Architects, Europe Region - IFLA Europe) i članica je Hrvatske komore arhitekata (HKA), Hrvatskog društva krajobraznih arhitekata (HDKA) i Društva arhitektonskih i građevinskih inženjera i tehničara (DAGIT). Sudjelovala je na znanstvenim i stručnim konferencijama i projektima u 11 zemalja diljem Europe, od Francuske, Norveške i Velike Britanije do Izraela, Rumunjske i Turske. Autorica je dvadesetak objavljenih znanstvenih i stručnih radova i preko osamdeset projekata krajobrazne arhitekture. Ima položen Stručni ispit za obavljanje poslova prostornog uređenja i graditeljstva pri Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja Republike Hrvatske i posjeduje Dopuštenje Ministarstva kulture Republike Hrvatske za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara Živi i stvara na relaciji Slavonski Brod – Zagreb - Bruxelles.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GRADITELJSTVA
I PROSTORNOGA UREĐENJA

Na temelju članka 35. stavka 1. Pravilnika o stručnom ispitu osoba koje obavljaju poslove graditeljstva i prostornoga uređenja ("Narodne novine", br. 129/15), Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja izdaje

UVJERENJE

**o položenom stručnom ispitu za obavljanje poslova
prostornog uređenja i graditeljstva**

DARIJA PERKOVIĆ, mag.ing.prosp.arch.

(ime i prezime kandidata, stručna sprema stečena školovanjem, odnosno stručni ili akademski naziv stečen studiranjem)

rođen/rođena 14.11.1985., Slavonski Brod
(mjesto i datum rođenja)

OIB 60819775657 položio/položila je dana 07.09.2016.
(datum)

stručni ispit u strukovnom području arhitekture za obavljanje poslova
sudionika u gradnji krajobrazne arhitekture
(poslovi prostornog uređenja, poslovi sudionika u gradnji, poslovi ispitivanja i potvrđivanja sukladnosti u graditeljstvu, upravni poslovi prostornog uređenja i graditeljstva)

za mag.ing. krajobrazne arhitekture
(stručna sprema, odnosno stručni ili akademski naziv kandidata)

AR **1177**

KLASA: 133-04/16-02/76
URBROJ: 531-04-1-16-6
U Zagrebu, 08. rujna 2016.

PREDSJEDNIK ISPITNOG POVJERENSTVA

Igor Čižmek, dipl.ing.arch.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

Klasa: UP/I-612-08/20-03/0146

Urbroj: 532-04-01-01-01/6-20-7

Zagreb, 1. listopada 2020.

Ministarstvo kulture i medija rješavajući o zahtjevu koji je podnijela Darija Perković, mag.ing.prosp.arch. iz Slavonskog Broda, na temelju članka 100. stavka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“ br. 69/99, 51/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17, 90/18, 32/20 i 62/20), a u svezi sa člancima 12. i 34. podstavkom 2. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 85/20) te temeljem članka 11. stavka 1. Pravilnika o uvjetima za dobivanje dopuštenja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 98/18), u postupku izdavanja dopuštenja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, na prijedlog Stručnog povjerenstva za utvrđivanje uvjeta za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, donosi

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je **Darija Perković, mag.ing.prosp.arch. iz Slavonskog Broda**, OIB 60819775657, stručno osposobljena za obavljanje poslova zaštite i očuvanja kulturnih dobara iz **članka 2. stavka 1. točaka 5. i 7.** Pravilnika o uvjetima za dobivanje dopuštenja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i to za **izradu konzervatorskih elaborata krajobraznog uređenja nepokretnog kulturnog dobra te idejnog, glavnog i izvedbenog projekta krajobraznog uređenja nepokretnog kulturnog dobra** u svojstvu suradnika, sukladno članku 23. stavku 2. podstavku 1. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 78/15, 114/18, 110/19) te joj se izdaje dopuštenje za obavljanje navedenih poslova.
2. Osoba iz točke 1. ovoga Rješenja dužna je o svakoj promjeni glede ispunjenja propisanih uvjeta za obavljanje poslova iz točke 1. ovoga Rješenja, pisano obavijestiti Ministarstvo kulture i medija i medija u roku od 8 dana od nastale promjene.
3. Po izvršnosti ovoga Rješenja, osoba iz točke 1. ovoga Rješenja, upisat će se u Upisnik specijaliziranih fizičkih osoba koje imaju dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara pod rednim brojem **3317**.

Obrazloženje

Darija Perković, mag.ing.prosp.arch. iz Slavonskog Broda podnijela je Ministarstvu kulture i medija zahtjev za izdavanje dopuštenja za obavljanje poslova zaštite i očuvanja kulturnih dobara, sukladno Pravilniku o uvjetima za dobivanje dopuštenja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Navedenom zahtjevu priložene su preslike diplome Agronomskog fakulteta u Zagrebu od 16. prosinca 2010. i rješenja o upisu u Imenik ovlaštenih arhitekata, stručni smjer ovlašteni krajobrazni arhitekt s danom upisa 3. listopada 2016., dokumentacija i popis poslova obavljenih na kulturnim dobrima te Izjava o poduzimanju potrebnih mjera sukladno članku 7. Pravilnika.

Napominje se da sukladno članku 23. stavku 2. podstavku 1. Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, Hrvatska komora arhitekata, osim javnih ovlasti iz stavka 1. ovoga članka, uspostavlja i vodi imenik krajobraznih arhitekata koji stručne poslove prostornog uređenja i poslove projektiranja obavljaju u svojstvu suradnika, odnosno izrađuju elaborate za potrebe projekata.

Stručno povjerenstvo je na temelju priložene dokumentacije i mišljenja Konzervatorskog odjela u Slavonskom Brodu od 20. srpnja 2020. i Konzervatorskog odjela u Osijeku od 17. srpnja 2020., a sukladno članku 2. stavku 2., članku 11. stavku 1 navedenog Pravilnika, utvrdilo da postoje propisani uvjeti za obavljanje poslova iz čl. 2. st. 1. toč. 5. i 7. Pravilnika: izrada konzervatorskih elaborata krajobraznog uređenja nepokretnog kulturnog dobra te idejnog, glavnog i izvedbenog projekta krajobraznog uređenja nepokretnog kulturnog dobra u svojstvu suradnika.

Fizička osoba kojoj je Ministarstvo kulture i medija izdalo dopuštenje, dužna je poslove zaštite i očuvanja kulturnog dobra obavljati sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i propisima donesenim na temelju toga Zakona, sukladno članku 13. stavku 1. citiranog Pravilnika. Fizička osoba kojoj je Ministarstvo kulture i medija izdalo dopuštenje, dužna je o svakoj promjeni glede ispunjavanja uvjeta propisanih citiranim Pravilnikom i drugih podataka vezanih uz njezino poslovanje, pisano obavijestiti Ministarstvo kulture i medija u roku od osam dana od nastanka promjene radi unošenja izmjena u Upisnik, sukladno članku 12. stavku 1. citiranog Pravilnika.

Sukladno članku 100. stavku 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i članku 11. stavku 3. citiranog Pravilnika, a po izvršnosti ovoga Rješenja, upisat će se Darija Perković, mag.ing.prosp.arch. u Upisnik specijaliziranih fizičkih osoba koje imaju dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, u kojemu će se evidentirati za koje je poslove ista dobila dopuštenje.

Iz gore navedenih razloga riješeno je kao u izreci ovoga Rješenja.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog Rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ovoga Rješenja za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

Dostavlja se:

1. Darija Perković, mag.ing.prosp.arch., Andrije Štampara 29, 35000 Slavonski Brod (s povratnicom)
2. Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture i medija, svi
3. Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu
4. Upisnik fizičkih osoba koje imaju dopuštenje za obavljanje poslova zaštite i očuvanja kulturnih dobara, ovdje
5. Spis predmeta, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA

HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA

Klasa: UP/I-034-02/16-01/143

Urbroj: 505-04-16-2

Zagreb, 05. listopada 2016.

Hrvatska komora arhitekata odlučujući o zahtjevu, Darije Perković, mag. ing. prosp. arch., iz Dramlja, Braće Košuljandić 73, OIB: 60819775657 u predmetu upisa u Imenik ovlaštenih arhitekata na temelju članka 26. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (Narodne novine broj 78/15), i članka 37. Statuta Hrvatske komore arhitekata (Narodne novine broj 140/15), po zahtjevu stranke donosi

RJEŠENJE

1. U **Imenik ovlaštenih arhitekata** upisuje se Darija Perković, mag. ing. prosp. arch., iz Dramlja, Braće Košuljandić 73 u stručni smjer za: **ovlaštena krajobrazna arhitektica** pod rednim brojem **4348**, s danom upisa **03.10.2016.** godine.
2. Upisom u **Imenik ovlaštenih arhitekata**, Darija Perković, mag. ing. prosp. arch., stječe pravo na uporabu strukovnog naziva "**ovlaštena krajobrazna arhitektica**" i pravo na obavljanje stručnih poslova temeljem članka 50. Statuta Hrvatske komore arhitekata te pravo na pečat i iskaznicu ovlaštene krajobrazne arhitektice.
3. Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata, Dariji Perković, mag. ing. prosp. arch. Komora izdaje pečat i iskaznicu ovlaštene krajobrazne arhitektice.
4. Upisnina u iznosu od 1.000.00, kuna uplaćena je na račun Hrvatske komore arhitekata.

Obrazloženje

Darija Perković, mag. ing. prosp. arch., iz Dramlja, Braće Košuljandić 73 podnijela je ovom javnopravnom tijelu zahtjev za upis u Imenik ovlaštenih arhitekata Hrvatske komore arhitekata dana 29.09.2016. godine.

Hrvatska komora arhitekata provela je postupak razmatranja dostavljenog zahtjeva imenovane sukladno članku 4. Pravilnika o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata te utvrdila da je Darija Perković:

- završila odgovarajući studij i stekla akademski naziv magistra inženjerka krajobrazne arhitekture,
- da je stekla odgovarajuće stručno iskustvo u trajanju od dvije godine,
- da je položila stručni ispit za poslove sudionika i gradnji krajobrazne arhitekture,
- da ima prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske,
- da protiv nje nije pokrenuta istraga, odnosno da se ne vodi kazneni postupak zbog kaznenog djela koje se vodi po službenoj dužnosti,
- da je uplatila upisninu sukladno Odluci o visini upisnine i članarine Hrvatske komore arhitekata.

Temeljem ovako utvrđenog činjeničnog stanja ispunjeni su uvjeti propisani u čl. 27. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju i članku 4. Pravilnika o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata.

Darija Perković, mag.ing.prosp.arch. upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata Hrvatske komore arhitekata od dana 03.10.2016. godine stječe pravo na uporabu strukovnog naziva ovlaštena krajobrazna arhitektica, pravo na pečat i iskaznicu, te sva prava i obveze sukladno Zakonu o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, Zakonu o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i Statutu Hrvatske komore arhitekata.

Slijedom ovako utvrđenog činjeničnog stanja zahtjevu je valjalo udovoljiti, te primjenom odredaba Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, Zakonu o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i Statuta Hrvatske komore arhitekata i gradnje riješiti kao u izreci.

Upravna pristojba u iznosu od 70,00 kuna po Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama (NN br. 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14) je plaćena.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja u roku od 15 dana od njegova prijema. Žalba se predaje neposredno ili putem pošte ovom tijelu, a može se izjaviti usmeno na zapisnik. Upravna pristojba na žalbu plaća se u državnim biljezima u iznosu od 50,00 kuna po Tar. br. 3. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama

Predsjednica Hrvatske komore arhitekata
Željka Jurković, dipl.ing.arch.

Željka Jurković

Dostaviti:

1. Darija Perković, 51 265 Dramalj, Braće Košuljandić 73,
2. Pismohrana, ovdje

R J E Š E N J E

Trgovački sud u Osijeku - stalna služba u Slavonskom Brodu po sucu pojedincu Vesna Vukelić u registarskom predmetu upisa u sudski registar osnivanja jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću KREATIVNA RJEŠENJA po prijedlogu predlagatelja Darija Perković, Crikvenica, Žimider 30, OIB: 60819775657, 18.05.2015. godine

r i j e š i o j e

u sudski registar ovog suda upisuje se:

osnivanje jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću

pod tvrtkom/nazivom KREATIVNA RJEŠENJA j.d.o.o. za arhitekturu, dizajn i umjetnost, sa sjedištem u Slavonski Brod, Andrije Štampara 29, u registarski uložak s MBS 030159960, prema podacima naznačenim u prilogu ovoga rješenja ("Podaci za upis u glavnu knjigu sudskog registra"), koji je njegov sastavni dio.

TRGOVAČKI SUD U OSIJEKU
STALNA SLUŽBA U SLAVONSKOM BRODU

U Slavonskom Brodu, 18. svibnja 2015. godine

S U D A C
Vesna Vukelić

Uputa o pravnom lijeku:

Pravo na žalbu protiv ovog rješenja ima sudionik ili druga osoba koja za to ima pravni interes. Žalba se podnosi u roku od 8 (osam) dana Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske u dva primjerka, putem prvostupanjskog suda. Predlagatelj nema pravo žalbe.

TRGOVAČKI SUD U OSIJEKU
STALNA SLUŽBA U SLAVONSKOM BRODU
Tt-15/2410-4

MBS: 030159960
Datum: 18.05.2015

PODACI ZA UPIS U GLAVNU KNJIGU SUDSKOG REGISTRA
(prilog uz rješenje)

Pod brojem upisa 1 za tvrtku KREATIVNA RJEŠENJA j.d.o.o. za
arhitekturu, dizajn i umjetnost upisuje se:

SUBJEKT UPISA

TVRTKA:

KREATIVNA RJEŠENJA j.d.o.o. za arhitekturu, dizajn i
umjetnost

KREATIVNA RJEŠENJA j.d.o.o.

SJEDIŠTE/ADRESA:

Slavonski Brod (Grad Slavonski Brod)
Andrije Štampara 29

PRAVNI OBLIK:

jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću

PREDMET POSLOVANJA:

- * - Arhitektonske djelatnosti
- * - Specijalizirane dizajnerske djelatnosti
- * - Umjetničko stvaralaštvo
- * - Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja
krajolika
- * - Inženjerstvo i s njima povezano tehničko
savjetovanje
- * - Ostalo istraživanje i eksperimentalni razvoj
u prirodnim, tehničkim i tehnološkim
znanostima
- * - Ostale stručne, znanstvene tehničke
djelatnosti
- * - Odnosi s javnošću i djelatnost priopćavanja
- * - Fotokopiranje, priprema dokumenata i ostale
specijalizirane uredske pomoćne djelatnosti

OSNIVAČI/ČLANOVI DRUŠTVA:

Darija Perković, OIB: 60819775657
Crikvenica, Žimider 30
- jedini osnivač j.d.o.o.

OSOBE OVLAŠTENE ZA ZASTUPANJE:

Darija Perković, OIB: 60819775657
Crikvenica, Žimider 30
- direktor
- Zastupa društvo samostalno i neograničeno.

TEMELJNI KAPITAL:

10,00 kuna

PRAVNI ODNOSI:

D002, 2015-05-18 12:37:54

Stranica: 1 od 2

TRGOVAČKI SUD U OSIJEKU
STALNA SLUŽBA U SLAVONSKOM BRODU
:Tt-15/2410-4

MBS: 030159960
Datum: 18.05.2015

PODACI ZA UPIS U GLAVNU KNJIGU SUDSKOG REGISTRA
(prilog uz rješenje)

Pod brojem upisa 1 za tvrtku KREATIVNA RJEŠENJA j.d.o.o. za
arhitekturu, dizajn i umjetnost upisuje se:

SUBJEKT UPISA

PRAVNI ODNOSI:

Osnivački akt:

Izjava o osnivanju j.d.o.o. sklopljena u obliku
javnobilježničkog akta od 12. svibnja 2015. godine.

U Slavonskom Brodu, 18. svibnja 2015.

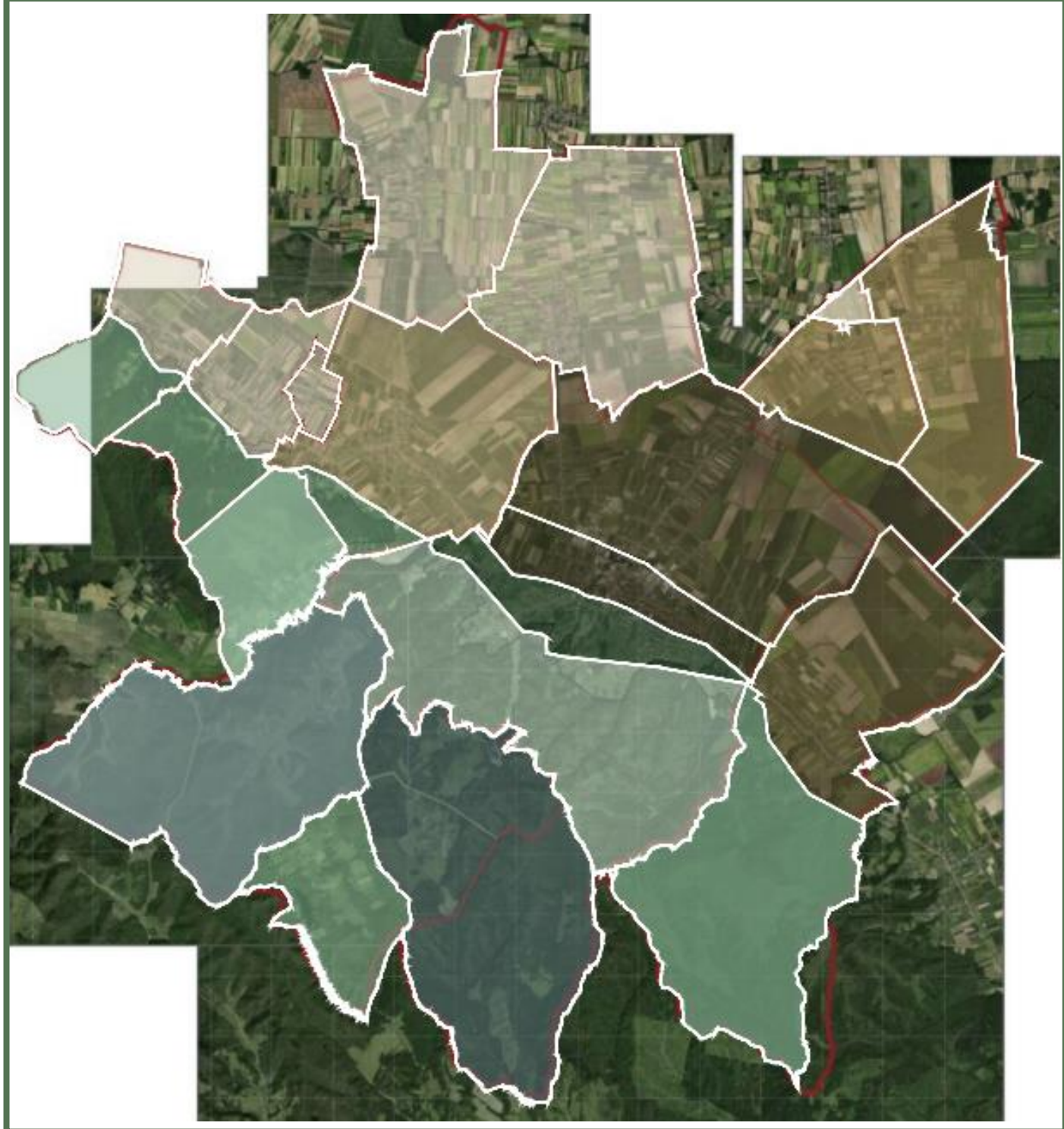

S U D A C
Vesna Vukelić

LITERTURA I IZVORI

- Architettura del paesaggio 37, Associazione Italiana Architettura del Paesaggio, Firenze, 2018
- Brussels, Two and a half centuries of public parks and gardens 1775-2020, E. Hennaut i U. Wieser Benedetti, Antwerp, 2019.
- Care, Create, Act, Landscape Architecture Europe, Foundation, Wageningen, 2018.
- Greetings from Europe, Landscape & Leisure, Sijmons, D., Rotterdam, 2008.
- Integralni pristup zaštiti, planiranju i upravljanju krajobrazom, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2018.
- Krajoblik kao kulturno naslijeđe – metode prepoznavanja, vrjednovanja i zaštite kulturnih krajojlika Hrvatske, Dumbović Bilušić, B., Zagreb, 2015.
- Landscape Architecture as a common ground, IFLA Europe, Krakow-London, 2018.
- Landscape Archetypes, IFLA Europe, Madrid, 2016.
- Norske landskapsarkitekters forening arbok 2016-2017, NLA, Oslo 2017.
- Šumarska fitocenologija i šumske zajednice u Hrvatskoj, J. Vukelić i Đ. Rauš, Zagreb, 1998.
- Urbano ruralne veze Zbornik radova, Hrvatski zavod za prostorni razvoj, Zagreb, 2017
- Urbana sanacija Zbornik radova, Hrvatski zavod za prostorni razvoj, Zagreb, 2018.
- Vizije gradova i prostora, međunarodne preporuke za prostorni i urbani razvoj, Hrvatski zavod za prostorni razvoj i Hrvatska udruga urbanista, Zagreb, 2017
- New European Bauhaus (2020.)
- Teritorijalna agenda 2030 (2020.)
- Program ESPON
- European Green Deal (2019.)
- Amsterdamski pakt (2016.)
- Nova urbana agenda, Quito (2016.)
- Europska povelja o prostornom planiranju, Barcelona (2013.)
- INSPIRE Direktiva (2007.)
- Okvirna konvencija o vrijednosti kulturne baštine za društvo (2005.)
- Konvencija o Europskim krajobrazima Vijeća Europe (2000.)
- Krajobrazna karta Europe LANMAP2 (1995.)
- Paneuropska strategija zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (1992.)
- UNESCO World Heritage Convention (1972.)
- Atenska povelja (1933.)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (2017.)
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske (2012.)
- Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine (2011.)
- Strategija održivog razvitka (2009.)
- Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske (2008.)
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (2008.)
- Strategija zaštite okoliša Republike Hrvatske (2002.)
- Krajoblik, Sadržajna i metodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske (1999.)
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997.)

- Zakon o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima (NN 12/2002)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20)
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
- Zakon o poljoprivredi (NN NN 118/18, 42/20, 127/20, 52/21, 152/22)
- Županijska razvojna strategija Virovitičko-podravске županije
- Prostorni plan Virovitičko-podravске županije (2021.)
- Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020.
- Prostorni plan uređenja Grada Slatine (2021.)
- Urbanistički plan uređenja Slatine (2022.)
- Urbanistički plan uređenja Centar, Slatina (2022.)
- Izvešće o stanju u prostoru Grada Slatine za razdoblje od 2015. do 2019. godine
- Državna geodetska uprava <https://geoportal.dgu.hr/>
- Informacijski sustav zaštite prirode <https://www.bioportal.hr/gis/>
- Corine Land Cover CLCCro web preglednik o površinskom pokrovu <http://corine.haop.hr/map-page>
- Hrvatski geološki institut <http://webgis.hgi-cgs.hr/gk300/default.aspx>
- Hrvatska agencija za okoliš i prirodu <https://www.haop.hr/hr/pocetna-stranica>
- Google Earth <https://earth.google.com/web/>
- Državni zavod za statistiku <https://dzs.gov.hr/>
- ARKOD <https://arkod.apprrr.hr/>
- Grad Slatina <https://www.slatina.hr/portal/>
- Turistička zajednica grada Slatine <https://www.tz-slatina.hr/>
- Zavičajni muzej Slatina <https://zavicajni-muzej-slatina.hr/>
- Virovitičko-podravska županija <https://www.vpz.hr/>
- <https://juzpvpz.hr/prostorni-planovi-vpz/>
- <http://virovitica-nature.hr/zasticene-prirodne-vrijednosti/>
- <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/program-espon/espon-opcenito/7797>
- <https://mpgi.gov.hr/poziv-za-izradu-strategija-zelene-urbane-obnove/14837>
- https://mingor.gov.hr/UserDocslmages//UPRAVA%20A%20ENERGETIKU/Naftno%20rudarstvo%20i%20geotermalne%20vode//Plan%20razvoja%20geotermalnog%20opotencijala%20Republike%20Hrvatske_0510_1033.pdf
- https://meteo.hr/klima.php?section=klima_hrvatska¶m=k1
- <https://whc.unesco.org/en/convention/>
- <https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug-4925/medjunarodna-suradnja/multilateralni-medjunarodni-sporazumi-1138/konvencija-o-europskim-krajobrazima/1149>
- https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en
- https://new-european-bauhaus.europa.eu/about/about-initiative_en
- <https://territorialagenda.eu/hr/>

Slika 121 **Krajobrazni tipovi Grada Slatine preklapljeno sa zračnim snimkom**

OPĆI KRAJOBRAZNI TIP 1
nizinski suvremeni ruralni opći krajobrazni tip

- KT1.1 nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip
- KT1.2 nizinski oranični urbanizirani seoski krajobrazni tip
- KT1.3 nizinski oranično-šumski tradicijski seoski krajobrazni tip
- KT1.4 nizinski oranično-šumski urbanizirani seoski krajobrazni tip
- KT1.5 nizinski oranični suburban krajobrazni tip
- KT1.6 nizinski urbani krajobrazni tip
- KT1.7 brežuljkasti suburban krajobrazni tip

OPĆI KRAJOBRAZNI TIP 2
brežuljkasti prirodni opći krajobrazni tip

- KT2.1 brežuljkasti šumski krajobrazni tip
- KT2.2 brežuljkasti šumski tradicijsko ruralni krajobrazni tip
- KT2.3 brežuljkasti šumski suburban krajobrazni tip
- KT2.4 brežuljkasti šumsko-jezerski tradicijski ruralni krajobrazni tip